
Odotustilan sisustussuunnitelma

Wetterin toimitalon sosiaalipalvelun yksikköön

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, kevät 2014

Mirka Hartikainen

VISAMÄKI

Muotoilun koulutusohjelma

Teollinen muotoilu

Tekijä	Mirka Hartikainen	Vuosi 2014
Työn nimi	Odotustilan sisustussuunnitelma Wetterin toimitalon sosiaalipalvelun yksikköön	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena oli sisustussuunnitelman teko Hämeenlinnan kaupungin omistaman Wetterin toimitalon neljänteen kerrokseen, jossa sijaitsevat sosiaaliyksikön toimitilat. Sisustussuunnitelma tehtiin yksikön käytävä- sekä odotustiloihin. Suunnittelu toteutettiin käyttäjälähtöisestä näkökulmasta. Tavoitteena oli luoda viihtyisyyttä sekä raikasta ilmettä henkilökunnan taholta epämiellyttäviksi koettuihin tiloihin. Lisäksi tavoitteena oli luoda sosiaalitoimistossa asioiville asiakkaille arvostusta viestivä sisustuskokonaisuus.

Suunnitteluprojektin alussa selvitettiin tila-analyysin avulla käytävä- sekä odotustilojen mahdollisuuksia sekä heikkouksia. Käyttäjälähtöisen suunnittelun näkökulmasta perehdyttiin myös kahteen tilojen varsinaiseen käyttäjäryhmään analysoimalla niitä sekä heidän tarpeitaan tiloja kohtaan. Aineiston hankinnassa etusijalle nousivat sosiaalipalvelun henkilökunnan edustajien haastattelut sekä tilassa käyttäytymisen havainnointi asiakkaiden kohdalla. Lisäksi teoriapohjaista tietoa etsittiin kirjallisista lähteistä sekä Internetistä. Kalustevalintoihin saatiin tietoa haastattelun perusteella Martela Oyj:n edustajalta.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi sisustussuunnitelma, joka on toteutettu käyttäjälähtöisyyden periaatetta noudattaen. Erilaisia variaatioita kalustuksista, värityksistä sekä seinien maalausvaihtoehdoista suunniteltiin, ja näistä jokaista osa-aluetta käytiin läpi tilaajan luona. Henkilökunnan jäsenet osallistuivat kussakin vaiheessa suunnittelutyöhön valitsemalla vaihtoehdoista mieluisimmat. Lopullinen sisustussuunnitelma sisältää havainnollistavia 3d-kuvia kaluste- ja maalaussuunnitelmista sekä työselosteen, joka sisältää listan suunnitelmassa käytetyistä kalusteista, väreistä ja materiaaleista. Lisäksi työselosteen on määrä toimia havainnekuvineen apuna tilaajalle sisustuksen toteutuksessa.

Avainsanat sisustussuunnittelu, käyttäjälähtöisyys, odotustilat, käytävät

Sivut 67 s. + liitteet 13 s.

VISAMÄKI
Degree Programme in Design
Industrial Design

Author	Mirka Hartikainen	Year 2014
Subject of Bachelor's thesis	Interior Design for the Social Welfare Department of Wetteri Building	

ABSTRACT

The objective of this thesis was to plan the interior design for the social welfare department situated on the fourth floor of the Wetteri building owned by the city of Hämeenlinna. The interior design was planned for the waiting rooms and corridors in which the social welfare department operates. The design was executed from the customer-oriented perspective. The aim was to create a comfortable and fresh look for the space since the staff was unhappy with the current interior design. Another aim was to create a collective design that makes the customers feel respected.

At the beginning of the design project the possibilities and weaknesses of the space were analyzed. The study focused on the two main user-groups by analyzing their needs regarding the space from the customer-oriented perspective. The study material was collected by interviewing employees of the social welfare department and by observing the behavior of the customers. In addition, theory based information was collected from the literature and the Internet. Additional information of the furniture choices was gained by interviewing the representative of Martela PLC.

The interior design plan was created from the perspective of customer-orientation as the result of this thesis. Different kinds of variations of furnishing, coloring and wall painting options were planned and each one of these sections was discussed with the client. The staff participated in the design process by choosing the options they preferred. The final interior design plan includes illustrative 3d-pictures of the furniture and wall paint plans as well as the job specifications list in which the needed furniture, upholstery fabrics and materials are listed. In addition the perception pictures in the job specifications list also serves as a guide once the client begins to execute the interior design plan.

Keywords interior design, customer-oriented perspective, waiting room, corridor

Pages 67 p. + appendices 13 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Aihe	1
1.2	Rajaus	1
1.3	Työn tavoitteet	2
1.4	Aineistonhankinta	3
1.4.1	Haastattelut	4
1.4.2	Havainnointi	5
1.4.3	Kirjallisuus ja Internet.....	5
1.5	Ydinkysymykset sekä viitekehys	6
1.5.1	Viitekehys.....	7
2	TOIMEKSIANTAJA	8
2.1.1	Wetterin toimitalo	8
2.2	Toimeksiantajan toiveet ja tavoitteet	8
2.3	Käyttäjänalyysi.....	10
2.3.1	Asiakaskunta.....	11
2.3.2	Henkilökunta	13
2.4	Hämeenlinna kaupungin logon värit	13
2.5	Tila-analyysi	14
2.5.1	Sisäänkäynti.....	15
2.5.2	Käytävä 1.....	17
2.5.3	Odotustila 1	20
2.5.4	Käytävä 2.....	22
2.5.5	Odotustila 2	23
2.5.6	Yhteenvedo tiloista	24
2.6	Martela Oyj.....	25
2.6.1	Martela Oyj:n julkitilojen kalusteet	26
3	JULKISET TILAT SISUSTUSSUUNNITTELUSSA	27
3.1	Odotus- ja aulatilat	27
3.2	Värit.....	28
3.3	Julkitilojen kalusteet.....	30
3.4	Materiaalit.....	31
3.5	Paloturvallisuus.....	31
4	SUUNNITTELU	32
4.1	Omat tavoitteet.....	33
4.2	Ideointi ja konseptit.....	34
4.2.1	Moderni	35
4.2.2	Klassinen	37
4.3	Toimeksiantajan palaute konsepteista	38
4.3.1	Konsepti 1	38
4.3.2	Konsepti 2	39
4.3.3	Yhteenvedo.....	39

4.4	Kalustevalinnat	40
4.4.1	Istuimet.....	40
4.4.2	Pöydät.....	40
4.4.3	Lasten kalusteet	41
4.4.4	Materiaalien valinta	42
4.4.5	Tekstiilit	43
4.5	Väriteemat	45
4.5.1	Teema 1	45
4.5.2	Teema 2.....	47
4.5.3	Teema 3.....	48
4.5.4	Teema 4.....	48
4.6	Palaute väriteemoista.....	49
4.7	Kalustusvariaatioita.....	50
4.7.1	Kalustus 1.....	51
4.7.2	Kalustus 2.....	52
4.7.3	Kalustus 3.....	52
4.8	Maalaus suunnitelma.....	53
4.8.1	Suunnitelma 1	55
4.8.2	Suunnitelma 2.....	56
4.8.3	Suunnitelma 3.....	57
4.8.4	Suunnitelma 4.....	57
4.9	Tilajan palaute kalustuksista sekä maalaus suunnitelmasta.....	59
5	VALMIS SUUNNITELMA	60
6	POHDINTA.....	62
	LÄHTEET	65

Liite 1	POHJAKUVA
Liite 2	OLEMASSA OLEVAT OVET JA LATTIAMATTO
Liite 3	KONSEPTI 1
Liite 4	KONSEPTI 2
Liite 5	TYÖSELOSTE

1 JOHDANTO

1.1 Aihe

Aiheena opinnäytetyölleni on sisustussuunnitelman teko Hämeenlinnan kaupungin sosiaaliyksikön odotus- sekä käytävätiloihin, jotka ovat yksikön työntekijöiden puolelta koettu epämiellyttäväksi niin seinien värityksen kuin kalustuksenkin osalta. Sosiaaliyksikkö toimii kaupungin nykyisin omistamassa Wetteri-talossa Hämeenlinnan keskustan tuntumassa. Odotustilat jaetaan kolmen eri sosiaalihuollon alle keskittyvän osaston; talous- ja velkaneuvonnan, lastenhuollon sekä aikuisten sosiaalityön, kesken.

Sosiaaliyksikön työntekijöistä koostuva nelihenkinen tiimi otti yhteyttä Hämeen ammattikorkeakoululle toiveenaan löytää joku opiskelijoista tekemään heidän yksikölleen sisustussuunnitelmaa odotus- sekä käytävätiloihin. Tartuin tilaisuuteen jo pelkästään itseäni kiinnostavan aiheen vuoksi, mutta myös opinnäytteeksi soveltuvan työn puutteessa. Aluksi suunnittelutyöhön ilmoitti kiinnostuksensa myös eräs toinen opiskelija, mutta hän jättäytyi projektista jo senkin vuoksi, ettei siitä olisi riittänyt aihetta kahteen opinnäytetyöhön. Jatkoin suunnittelua itsekseni, ja koin alueen olevan tarpeeksi laaja, mutta myös sen verran rajattu, että siitä tulisi hyvä pohja opinnäytetyölle.

Aihetta lähdin tarkastelemaan ja toteuttamaan sisustussuunnittelun näkökulmista. Lyhyesti tiivistäen sisustussuunnittelu on tilan sekä ympäristön muokkaamista käyttäjän tarpeita vastaaviksi. Tavoitteena on luoda esteettisesti kaunis tila, jossa viihdytään. (Sisustus Arbélius 2014.) Estetiikan lisäksi sisustuksen tarkoituksena on ennen kaikkea parantaa ihmisten elämänlaatua ja arjen sujuvuutta niin kotona, työssä kuin julkisissa tiloissa (Sisustusassari 2014).

Sisustussuunnittelulla muun muassa jäsennetään kohteena olevaa tilaa sekä sen toimintoja pyrkien luomaan tunnetiloja ja tuomalla tilaan sellaisia elementtejä, jotka tukevat toisiaan sekä tilan käyttötarkoitusta. Suunnittelijan tehtävänä on ensisijaisesti löytää se punainen lanka, jolla kokonaisuudesta saadaan toimiva. (Sisustusassari 2014.)

Omat suunnitelmani työn toteutukseen ovat hyvin pitkälle samat kuin edellä mainitut. Lähtökohdaksi työlle otan aluksi tilan analysoinnin; onko tila juuri kyseiseen tarkoitukseen tehty sekä sen, mitkä asiat kaipaavat muutosta. Suunnittelussa pyrin toteuttamaan sisustusratkaisut käyttäjälähtöisesti ja tuomaan sellaista uutta ilmettä tiloihin, jota tilaajataho on kaivannut.

1.2 Rajaus

Suunnittelutyölle linjattiin toimeksiantajan taholta selkeät rajat sille mihin suunnittelussa puutun. Suunnitelma koskee Wetteri-talon neljännessä kerroksessa toimivaa sosiaaliyksikköä ja sen käytävä- sekä odotustiloja. Si-

sustussuunnitelmaani kuuluvat osittainen seinäpintojen väriytyksen uudistaminen, kalusteiden kartoittaminen sekä kalustesuunnitelman tekeminen.

Sisustussuunnitelmaan yleisesti kuuluvat myös valaistuksen sekä lattia- ja kattopintojen suunnittelu. Tässä työssä kuitenkin edellä mainittuihin osaluokkiin ei suunnittelussa puututa, vaan ne jäävät ennalleen. Rakenteellisten muutosten tekeminen suljetaan pois, eikä suunniteltavien tilojen ovia ole myöskään tarkoitus lähteä muuttamaan.

Kalusteiden hankinta tapahtuu Martela Oyj:n kautta, jonne Hämeenlinnan kaupungilla on yhteistyösopimus. Tehtäväkseni jäi myös tarjouspyyntöjen tekeminen suunnitelmassani käytetyistä kalusteista tekstiileineen.

Vastuualueeltani rajattiin pois maalaustyön kilpailutus, maalien sekä kalusteiden hankinta ja tilaus. Ne jäivät asiakkaan toteutettavaksi hyväksi katsomanaan ajankohtana. Myöskään lopullisen suunnitelman toteuttaminen käytännössä ei kuulu toimenkuvaani. Pyrin kuitenkin suunnitelman työselvennyksessä tuomaan ilmi kaikki yksityiskohdat niin, että yksikön on ohjeita sekä havainnollistavia 3d-kuvia seuraten helppo toteuttaa suunnitelma itse.

Tilaaajan taholta sain myös opastuksen tehdä värisuunnitelman, jossa käytän Hämeenlinnan kaupungin logoa mukailevia värejä – harmaata sekä oranssia. Tällä toivotulla värimaailmalla haluttiin luoda yhtenäisyyttä kaupungin viralliseen väriinjakukseen sekä viestiä paremmin yksikön olevan osa kaupungin palveluita. Asiasta keskusteltuani ja hiukan tarkentavia kysymyksiä tehtyäni kävi kuitenkin ilmi, että henkilökunta olisi kiinnostunut näkemään muitakin väriteema-ehdotelmia, joille ei annettu mitään rajaavia ehtoja.

Alussa henkilökunnan toiveena oli myös yksikön postipisteen siirtäminen pois asiakkaiden luota sekä uuden pisteen suunnittelu vanhoihin suihkutiloihin henkilökunnan sosiaalitilojen läheisyyteen. Tämä toive kuitenkin rajattiin hyvin nopeasti pois lopullisesta suunnittelutehtävästä jo tiukan remonttibudjetinkin vuoksi. Postipiste on siis siinä paikassa mihin se alunperin on sijoitettu, eikä sen paikkaa lähdetä tässä suunnitelmassa muuttamaan.

1.3 Työn tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoite on luoda tilaaajan näkökulmasta miellyttävä sekä funktionaalisesti toimiva sisustus niin käytävä- kuin odotustiloihinkin. Työntekijöitä ajatellen perustana suunnittelulle on työssä viihtyvyyden lisääminen sekä tyytyväisyyden ja ylpeyden tunteen luominen omaa työympäristöään kohtaan. Tavoitteenani on onnistua luomaan tiloista sellaiset, että ne tukevat positiivista viestiä, jonka henkilökunta haluaa asiakkaidensa kokevan.

Henkilökunnan rinnalla tässä työssä kulkee myös toinen huomioitava käyttäjäryhmä – asiakkaat. Asiakkaiden kannalta opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda heille mielenkiintoiset, viihtyisät sekä asiakasta arvosta-

vat odotustilat. Myös asiakkaiden lasten huomioiminen sisustusratkaisuis-
sa nousee tärkeäksi elementiksi sekä haasteeksi. Pysin osuvilla kalusteva-
linnoilla tuomaan myös lapsille kiinnostavuutta yleensä niin arkiseen ja
ankeaan tilaan kuin odotushuoneiden usein mielletään olevan.

Suunnittelussa on tavoitteena ottaa mahdollisimman käyttäjälähtöisesti
työn tilaajatahon edustajat mukaan suunnitteluun sekä heidän avullaan
hankkia tietoja asiakkaista ja heidän tavoistaan toimia tiloissa. Käyttäjä-
lähtöisesti ajatellen on tavoitteenani suunnittelussa osata kuunnella ja ha-
vainnoida tilojen käyttäjien toiveita sekä tarpeita. Pysin työlläni vastaa-
maan näihin tarpeisiin ja tuomaan sisustussuunnitelmaan näitä haluttuja
elementtejä.

Omana tavoitteenani työlle on onnistua sekä itseäni, tilaajaa että asiakasta
miellyttävällä tavalla. Omakohtaisesti myös kokemus sisustussuunnittelus-
ta, käyttäjälähtöisyyden käytöstä suunnitteluprosessista sekä yleensä asi-
akkaan kanssa toimimisesta ovat päälähtökohtia ammatilliseen kehitty-
miseen.

1.4 Aineistonhankinta

Aineistonhankintamenetelmillä tarkoitetaan yleisesti periaatteita sekä ta-
poja, joilla tutkimuksen empiirinen eli kokemusperäinen aineisto kootaan
käytettäväksi. Menetelmiä aineistonhankintaan on useita erilaisia, ja nii-
den käyttöä ohjaa se, miten aineistoa on tarkoitus työssä hyödyntää. (Kop-
pa n.d.) Eri menetelmiin tutustuttuani päädyin kolmenlaiseen tiedonhan-
kintamenetelmään; haastatteluun, havainnointiin sekä kirjallisiin lähteisiin.

Aineistonhankinnan lähtökohtana on joko tutkimusongelma tai -tehtävä,
jonka aiheen perusteella valitaan hyvä ja kattava aineistonkeruumenetelmä
(Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Valmiiden dokumenttien, ku-
ten kirjojen, kokoaminen vaatii aluksi selvitystä siitä, mistä lähteistä do-
kumentteja on mahdollista saada (Koppa n.d.). Tämä ongelma on usein
havaittavissa erityisesti erikoisalojen kirjallisuuden etsinnässä. Tähän
opinnäytetyöhön parhaiten sopivaa lähdemateriaalia löysin Hämeen am-
mattikorkeakoulun omasta kirjastosta, jossa on kattavasti monien erikois-
alojen kirjallisuutta. Valmiita aineistoja on myös osattava lukea kriittisesti
sekä soveltaa tai rajata niitä omien tutkimusintressien mukaisiksi (Koppa
n.d.).

Kun tutkimusaineistoa päätetään koota itse, kuten valitsemillani laadullis-
en tutkimuksen menetelmillä (haastattelu, havainnointi), on tutkijan teh-
tävä valintoja, joilla aineiston hankkiminen on mahdollista, mutta samalla
myös mielekästä tutkimusongelman selvittämiseksi. (Koppa n.d.) Aineis-
toa kootessa on hyvä pitää mielessä, mikä on riittävä aineisto, ja onko se
laadullisesti edustavaa ja pätevää (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka
2006).

1.4.1 Haastattelut

Käyttäjälähtöisestä suunnittelusta kiinnostuneena nostan ensisijaiseksi tiedonhankintakanavaksi henkilöt, jotka tilaa käyttävät päivittäin – sosiaalipalveluiden työntekijät. Heitä yhdessä haastatteleamalla oli mahdollisuus saada tietoa suunnittelun kohteena olevasta tilasta, sen käytöstä, koetuista epäkohdista sekä esiintyneistä tarpeista tilaa kohtaan. Näitä tietoja ei ole oikein mahdollista saada validina muualta kuin henkilöiltä, jotka tilassa toimivat joka päivä nähdessä sen hyvät ja huonot puolet kyseiseen käyttöön. Sain henkilökunnalta myös pätevää, ammattimaista yleis-tason tietoa sosiaaliyksikön asiakkaista, käyntien syistä, heidän käytöksestään, toimintatavoistaan sekä millä tavalla he käytävä- ja odotustiloja käyttävät. (Haastattelu 31.1.2013).

Haastattelun pyrin pitämään keskustelupohjaisena, jossa kuitenkin oli selvä teema – kartoittaa suunnittelulle lähtökohdat, tavoitteet sekä toiveet lopputuloksesta. Mikäli jotkut vastaukset jäivät avoimiksi tai muuten eivät tarjonneet tarpeeksi tietoa, esitin keskustelun väliin tarkentavia kysymyksiä. Koin myös keskustelun hyvänä tiedonhankintamenetelmänä, sillä siinä tiimin jäsenet pääsivät heti alussa tuomaan sanoiksi omat ajatuksensa sekä peilaamaan niitä työtovereidensa ajatuksiin.

Niin kuin Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka (2006) menetelmäohjeessaan toteavat, avoimessa haastattelussa haastattelijalla on roolina toimia keskustelukumppanina, joka tarvittaessa ohjaa keskustelua takaisin varsinaiseen aiheeseen. Tutkija voi myös pyytää tarkennuksia ja syvennyksiä vastauksiin ohjaten keskustelua. Haastattelijalta vaaditaan kuuntelutaitoa ja osaamista tarttua haastateltavan sanomisiin ja saada mielenkiintoista aiheeseen liittyvää aineistoa. Haastattelu voi lähteä sivuraiteille haastattelijan esittämien tarkentavien kysymysten kautta. Näinhän tapahtuu tavallisessa keskustelussakin. Keskustelun kehikosta voidaan poiketa muihin aiheisiin, jos joku keskustelun osapuoli sanoo jonkin kiinnostavan seikan.

Keskustelusta pystyikin poimimaan myös sellaisia tietoja muun muassa toiveista, joita en itse välttämättä olisi ainakaan alussa huomannut kysellä. Huomioin haastattelun edetessä, että puhuessaan yhdessä toiveistaan, tarpeistaan ja huomioimistaan epäkohdista, alkoi henkilökunnalle myös kehittyä yhteinen käsitys asioista, jotka priorisoitaisiin tärkeimmiksi muutoksen kohteiksi. Tämä antoi myös minulle selkeämmät rajat, mistä suunnittelutyön aloittaa. Ryhmän keskusteluissa vuorovaikutuksellisuus ja puheet korostuvat, joten puheen lisäksi voi analysoida myös nonverbaalista viestintää, kuten eleitä, ilmeitä ja äänenpainoja (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006).

Martela Oyj:n toimipisteellä käydessäni haastattelin konsernin edustajaa Martelan tuottamista kalusteista sekä muista palveluista. Koin saavani näin paljon yksityiskohtaisempaa tietoa kuin esimerkiksi pelkästään katalogeista lukemalla. Myös edustajan omakohtaiset kokemukset kalusteista, sekä tieto budjettiin sopivista kalustesarjoista olivat hyödyllisiä. Tutustumiskäynnillä (21.2.2013) pääsin myös kokeilemaan ja näkemään uusia tuotteita, joita ei vielä ollut edes julkaistu kaluste-esitteissä. Kankaiden

tunnustelumahdollisuus sekä niistä haastattelun avulla saamani tieto auttoivat minua paljon suunnitteluprosessin eteenpäin viemisessä.

1.4.2 Havainnointi

Haastattelun sekä käyttäjäanalyysin tukena koin tärkeäksi vielä havainnoida käyttäjiä toimissaan kohteena olevassa tilassa. Ajatustani tukee Muurisen käsittelemässä opinnäytetyössä oleva lausahdus; ”Vaikka käyttäjäanalyysi on tärkeä työkalu, niin se ei poista esimerkiksi havainnoinnin tarkeyttä tiedonhaussa. Havainnoinnin avulla voidaan tarkentaa sekä tarkistaa käyttäjä-analyysissä rakennettua käsitystä käyttäjistä” (Muurinen 2012).

Havainnointia menetelmänä käytin kerryttääkseni tietoa ihmisten, tässä opinnäytetyössä asiakkaiden sekä henkilökunnan, toiminnasta sekä käytöksestä kohteena olevassa tilassa. Kiinnitin huomiota, miten henkilöt käyttivät tilaa ja miten he toimivat siellä. Henkilökunnan kanssa keskustellessani pyrin huomioimaan sanatonta viestintää heidän esitellessään tilaa minulle. Tämä nonverbaalinen kieli antoi minulle myös viitteitä siitä, milloin oli hyvä tehdä tarkentavia kysymyksiä kohteesta. Eleillään ja äänenpainoillaan henkilökunta viestitti tietoa, mitä he välttämättä eivät olisi osanneet tai halunneet haastattelussa julkisesti sanallisesti sanoa.

Asiakkaita havainnoidessani kiinnitin huomiota muun muassa ilmeisiin, eleisiin, toimintaan tiloissa, istumapaikan määräytymiseen sekä yleiseen elekieleen, kuten levottomuuteen, pelkoon tai vihaisuuteen. Havainnoinnin dokumentointi tapana minulla oli muistiin merkitseminen. Videointi taikka valokuvaus ei sosiaalipalvelun yksikössä ole mahdollista yksityisyyden tarpeen vuoksi.

Havaintoja tein systemaattisesti käyttäen suoraa havainnointia, sillä en halunnut tuoda tarkkailtaville henkilöille ilmi heidän olevan tarkkailun kohteena. Tähän oli syynä haluni nähdä, miten ihmiset aidosti kyseisissä odotus- ja käytävätiloissa toimivat, ilman että he edes alitajuisesti muuttaisivat käytöstään erilaiseksi tarkkailun tiedostaen.

Havainnoinnista menetelmänä oli hyötyä esimerkiksi istuinten määrän, mieluisten reittivalintojen sekä istumapaikkojen valintojen suhteen. Henkilökunnalta taas sain nonverbaalisen viestinnän kautta lisätietoa heidän käyttäjäkokemuksistaan tilassa, mutta myös heidän asiakkaistaan ja heidän käytöksestään, sekä esimerkiksi yleisestä arvomaailmasta ja toimintatavoista.

1.4.3 Kirjallisuus ja Internet

Tutkitun tiedon haussa turvauduin sisustussuunnitteluun sekä värioppiin ja sen teoriaan painottuvaan kirjallisuuteen. Muita aihettani tukevia kirjallisia painoksia olivat muun muassa luovaa tilaa tulevaisuuden työpaikan näkökulmasta käsittelevä kirja sekä muutama aihettani sivuvaava opinnäytetyö. Monilla aloilla tärkeänä tiedonlähteenä ovat edelleenkin kirjat (Verkostovatti 2006). Painetussa kirjallisuudessa kriteerinäni oli etsiä mahdollisim-

man tuoretta tietoa aiheista. Vaikka Internet soveltuukin hyvin yksittäisen faktatiedon sekä uusimman tutkimustiedon hakuun, on silti tieteellisen tiedon hankintaan painettu kirjallisuus paras lähde (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006).

Nykypäivänä Internet on noussut jopa painetun kirjallisuuden ohitse tiedonhaussa, ja siellä usein onkin kaikkein tuorein tieto, joka ei vielä ole kansien väliin ehtinyt. Koska julkaistun tiedon määrä on valtava (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006), on tiedonhaussa oltava myös hyvin kriittinen. Usein tieto on hajallaan pieninä palasina, eikä sitä ole kattavasti järjestetty. Internetin monimuotoisuus, laajuus ja jatkuva muuttuminen saattavat vaikeuttaa tiedonhakua (Verkostovatti 2006). Itselläni rajauksena tiedonhauulle on hakea tietoa vain luotettavista sekä mahdollisimman ajan tasalla olevista lähteistä. Kriteerinä oli myös se, että lähteeni nojasivat johonkin tutkittuun ja julkistettuun, validiin tietoon.

Kirjallisuuden ja Internetin tarjoama tieto ovat suurena hyötynä teoriapohjaista tietoa hakiessa. Tutkitun tiedon avulla pystyy hyvin jäsentämään omia ajatuksia sekä toimintatapoja ammattimaisempaan suuntaan ja saada taustatukea omille tiedoille ja väittämille. Oikeanlaisen tiedon etsintä vähentää ”mututuntumaa” ja luo perustan tietotaidolle.

1.5 Ydinkysymykset sekä viitekehys

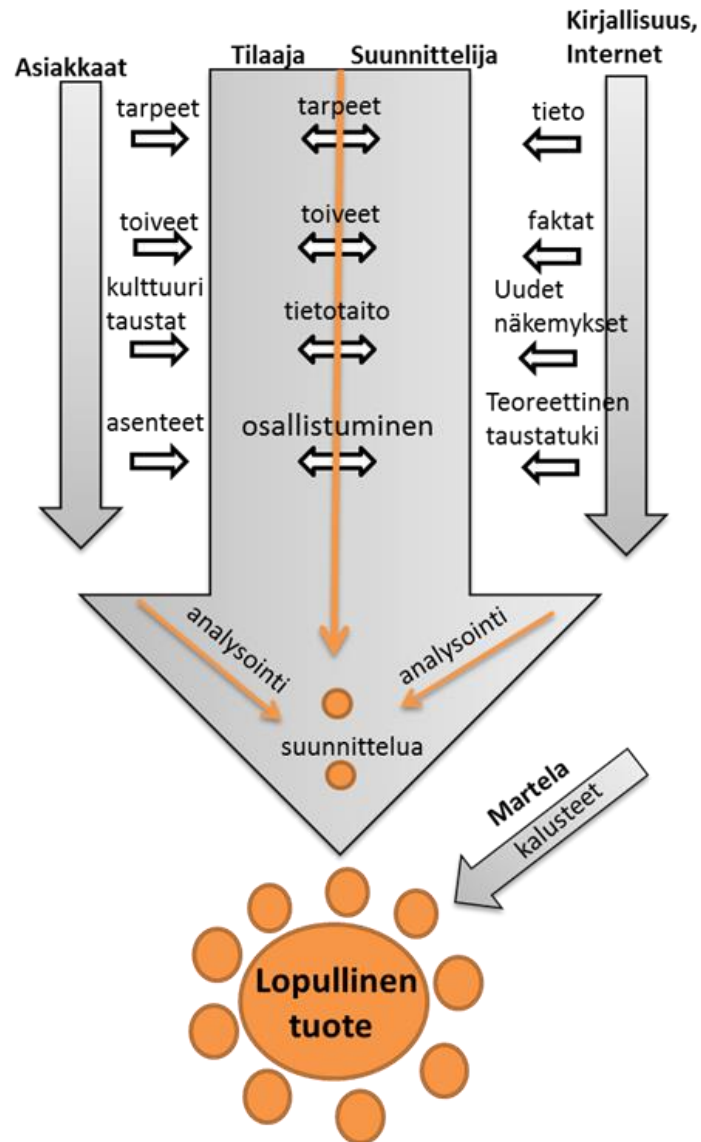
Työlleni asetin pääkysymykseksi ”Mitkä elementit vaikuttavat odotustilan viihtyisyyteen?”. Tämä kysymys on mielestäni lähtökohtana suunnittelulle, ja samalla se toimii minulla johtavana ajatuksena, jossa suunnittelun keskipiste on juuri asiakkaiden sekä henkilökunnan viihtyvyyden lisäämisessä. Viihtymisen nostan melko suureen asemaan juuri sen vuoksi, että miellyttäväksi koetulla työympäristöllä on tärkeä rooli työntekijöiden viihtyvyyteen, ja sitä kautta myös työn tuottavuuteen (Huttunen 2004, 123). Asiakkaille taas kokisin odotustilojen siisteyden ja viihtyisän ilmeen tuovan tyytyväisyyden tunnetta myös palveluita kohtaan.

Alakysymyksiä pääkysymystä tukemaan asetin kaksi; ”Millainen väriteema sopii sosiaaliyksikön odotustilaan?” sekä ”Millaisia tarpeita odotustilan tulisi sosiaaliyksikössä täyttää?”. Nämä kaksi tarkentavaa kysymystä ohjaavat mielestäni hyvin priorisoimaan lähtökohtia. Tarpeiden kartoitus on hyvin tärkeä vaihe tehdä ennen suunnittelun aloitusta, ja värit taas vaikuttavat suurestikin siihen millaisena tila koetaan – iloisena, neutraalina vai jopa kenties synkkänä ja masentavana.

Kysymykset asetin itselleni siis ohjaamaan suunnittelutyötä ja taustatutkimusta. Työlläni pyrin vastaamaan asettamiini kysymyksiin mahdollisimman kattavasti ja hyvin, niin että tuloksena on hyvä suunnitelma, jossa on otettuna huomioon asettamani tärkeät osa-alueet.

1.5.1 Viitekehys

Viitekehyksessä (kuvio 1) nostan esille käyttäjälähtöistä suunnittelua, jossa otan mukaan tilan käyttäjät suunnitteluprosessin osaksi. Tässä työssä suunnittelun kohteena olevalla tilalla on kaksi erilaista käyttäjäryhmää – sosiaalipalvelun yksikön työntekijät sekä toisena ryhmänä heidän asiakkansa. Suunnittelijana kommunikoin tilaajatahon eli henkilökunnan kanssa. Henkilökunta taas vastavuoroisesti antaa minulle tietotaitonsa sekä ammattiymmärrystään asiakkaidensa osalta niin, että kyksenisin paremmin ymmärtämään muun muassa asiakkaiden tarpeita odotustiloissa.

Kuvio 1. Viitekehys

Tuon kuviossa tilaajalle suunnitelmiani tutustuttavaksi sekä kommentoitavaksi. He saavat valita annetuista vaihtoehdoista mieleisimmät ehdotelmät niin itsensä kuin asiakkaan roolia ajatellen. Näistä valinnoista jatkan suunnittelijana kokonaisuuden työstämistä yhtenäiseksi sekä miellyttäväksi sisustussuunnitelmaksi.

Suunnitteluun yhtäaikaaisesti vakuttaviin tahoihin lisäsin myös lähteet, joista itse etsin teoriapohjaista tietoa työhöni. Koen myös Martelan kalusteiden olevan yksi esille nostettava, rajaava tekijä. Koska Hämeenlinna kaupungilla on sopimus Martela Oyj:n kanssa, käytetään kaupungin kohteiden sisustuksessa kyseisen yrityksen kalusteita. Tämän kalusteiden rajauksen näen vaikuttavan kokonaisvaltaisesti sisustussuunnitelman tekemiseen sekä sen lopputulokseen. Viitekehyksellä haluan kuvata, kuinka kaikkien näiden tahojen yhdistäessä tietonsa ja taitonsa, saadaan aikaiseksi lopullinen tuote – sisustussuunnitelma.

2 TOIMEKSIANTAJA

Hämeenlinnan kaupungin omistuksessa olevan Wetterin toimitalon neljännessä kerroksessa sijaitsevissa sosiaaliyksikön tiloissa työskentelevät niin lastenhuolto kuin aikuisten sosiaaliyksikkö sekä talous- ja velkaneuvonta. Suunniteltavat tilat koostuvat kahdesta käytävästä ja kahdesta odotustilasta. Ryhmä, joka edustaa koko sosiaaliyksikön henkilökuntaa, koostuu neljästä henkilökunnan jäsenestä. Jäsenet edustavat jokaista sosiaalitoimen alaisuudessa toimivaa yksikköä.

2.1.1 Wetterin toimitalo

Wetterin toimitalo on aikanaan toiminut Hämeen ammattikorkeakoulun kulttuurialan koulutuskäytössä. Se kuitenkin siirtyi Hämeenlinnan kaupungin omistukseen vuonna 2008, jolloin rakennuksen aula- sekä sisätiloja muokattiin paremmin toimisto- ja neuvottelukäyttöä vastaaviksi. Remontti valmistui vuonna 2010, minkä jälkeen Wetteri on toiminut pääasiassa kaupungin eri toimipisteiden sijoituspaikkana. (Arkkitehtitoimisto Kaipainen 2014.)

Wetterin toimitilojen ensimmäisessä kerroksessa toimivat lounasravintola Fredrika, yksityiseen käyttöönkin vuokrattava auditorio sekä yleisen sosiaalityön ja toimeentulon palvelupiste. Aulan yhteydestä löytyy myös näyttelytila, jossa on usein esillä paikallisten taiteenharrastajien näyttelyitä. Toisessa kerroksessa sijaitsevat maankäytön ja ympäristön palvelupisteet, kolmannesta taas kaavoitus, kiinteistö- ja mittauspalvelut sekä kunnallistekninen suunnittelu. (Matkailuopas n.d.)

Neljäs kerros, joka toimii myös tämän opinnäytetyön tilaajatahona, sisältää aikuissosiaali- sekä lastensuojelun työpisteet. Tiloissa toimivat myös talous- ja velkaneuvonta. Viides kerros taas puolestaan kattaa ikäihmisten palvelutarjonnan. (Matkailuopas n.d.)

2.2 Toimeksiantajan toiveet ja tavoitteet

Toimeksiantajan toiveita sekä tavoitteita kävimme läpi jo ensimmäisessä tapaamisessamme (31.1.2013) tutustuessani suunniteltavaan tilaan, sen rajoitteisiin, mahdollisuuksiin sekä muuten yleiseen ilmeeseen.

Tarve sisustuksen uusimiselle oli ilmennyt yksikön työntekijöiden keskuudessa, sillä nykyiset käytävä- sekä odotustilat koettiin epämiellyttäväksi. Koin suunnittelutiimiin kuuluvien eri yksiköiden työntekijöiden vapaamuotoisen ryhmähaastattelun parhaimmaksi keinoksi kartoittaa lähtötillannetta, toiveita sekä ajatuksia nykyisestä sisustuksesta. Tarvittaessa esitin tarkentavia kysymyksiä, muuten poimin tietoa keskustelun lomasta.

Ensimmäisenä keskustelussa nousivat esille kalusteiden uusimisen tarve sekä erityisesti yhden tehosteseinän värityksen vaihtaminen toisenlaiseksi. Nykyinen tehosteseinä koettiin epämiellyttäväksi värimaailmaltaan sekä myös tunkkaiseksi ja aikansa eläneeksi. Kalusteiden kohdalla ongelmaksi koettiin niiden moninaisuus, kalusteita on koottu sieltä täältä, eivätkä ne ole keskenään yhteensopivia. Työntekijät kokivat kalusteet myös vanhoiksi sekä kalusteiden määrän liian suureksi. Kokonaisuudessaan tiloja kuvailtiin sekasotkuisiksi sekä liian täyteen ahdetuiksi. Toiveissa uuden suunnitelma suhteen oli yksimielisesti saada aikaan yhtenäinen sekä funktionaalinen ja rauhallinen kokonaisuus.

Haastattelussa pyysin työntekijöitä kertomaan, miten he itse kokevat nykyisen sisustuksen viestivän heille itselleen sekä myös tilan pääosallisille käyttäjille–asiakkaille. Yksimielisesti tultiin tulokseen, jossa he kokivat tilojen viestittävän piittaamattomuutta asiakkaita kohtaan. Nykyiset ankeat tilat eivät myöskään innosta ketään pitämään niitä omatoimisesti siisteinä eikä panostamaan viihtyisyyden luomiseen. Käytävät ja odotustilat koettiin niin epämiellyttäväksi, ettei kukaan halunnut viettää niissä kauempaa aikaa kuin pakollista oli. Henkilökunta kertoi myös koettavansa välttää käytävällä kävelyä, mikäli penkeillä istuu asiakkaita odottamassa. Käytävien ahtaus ja penkkirivi koettiin epämiellyttäväksi, ja parempana kulureittinä koettiin kiertäminen hiukan väljempien odotustilojen kautta.

Nykyinen toimimaton tila tuotti uudelle sisustukselle toiveeksi huomioida yksiköiden asiakkaat arvostettuina ihmisinä ja antaa heille siisti ja viihtyisä tila odottamiseen. Myös koko tilan yhdistämistä sisustuksellisesti toivottiin yhtenäisen ilmeen luomiseksi.

Henkilökunnalta nousi hiukan myöhemmässä suunnittelun vaiheessa toive käyttää sosiaaliyksikön vanhoja valokuvakollaaseja sisustuksen yksityiskohtana. Kollaasit on tehty noin 10 vuotta sitten otetuista valokuvista joissa esiintyy silloisia asiakkaita, työntekijöitä sekä muita toiminnassa mukana olleita henkilöitä. Valokuvat on tulostettu värivedoksina ohuelle lastulevyllä. Tauluja on neljä ja kaikki niistä ovat erikokoisia. Suurin tauluista on kaksi-osainen, yhteensä 3380 mm pitkä, toinen iso taulu on 3000 mm pitkä. Kahdesta pienemmästä taulusta toinen on 1700 mm, ja toinen 700 mm pitkä. Korkeutta kullakin taululla on 700 mm, paitsi pienimmällä 460 mm

Suunnitelmassa on otettava huomioon myös kaupungin väreissä oleva infotaulu, jossa kerrotaan asiakkaille eri yksiköiden toimitilat sekä niiden odotustilat. Leveyttä taululla on 1200 mm, ja korkeutta 900 mm. Taulu on sijoitettu hissistä tultaessa heti vasemmalle avautuvalle seinälle.

2.3 Käyttäjänalyysi

Käyttäjakeskeinen suunnittelu on prosessi, johon liitetään uusien asioiden etsiminen, löydetyn tiedon ymmärtäminen sekä sen käsittely. Suunnittelun kiintopisteeksi on otettava käyttäjät sekä heidän käyttäjäkokemuksensa. (Muurinen 2012.) Käyttäjäkokeumuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kokemuksia sekä niiden herättämiä ajatuksia esimerkiksi palvelusta, tuotteesta tai tilasta. Käyttäjakeskeisessä suunnittelussa otetaan tilan käyttäjät mukaan suunnitteluun (Muurinen 2012), ja pyritään näin varmistamaan että suunniteltu ympäristö palveluineen sekä toimintoineen palvelisi juuri heidän tarpeitaan. Käyttäjänalyysi toimii siis suunnittelijan työkaluna, jonka tarkoitus on auttaa paremmin hahmottamaan käyttäjien monimuotoisuutta (Muurinen 2012).

Suunniteltaessa – esimerkiksi tässä tapauksessa sisustusta – tulisi suunnittelijan tietää, kenelle suunnitellaan. Tämä tarkoittaa sitä, että eri käyttäjäryhmät ja heidän tehtävänsä ja tarpeensa on syytä kartoittaa ennen varsinaisen suunnittelutyön aloittamista (Muurinen 2012). Koen tässä työssä sosiaalipalveluiden tiloilla olevan kaksi päätoimista käyttäjäryhmää - asiakkaat sekä itse henkilökunta. Kartoituksen henkilökunnan tarpeista sekä toiveista tein jo ensimmäisellä tapaamisella, minkä jälkeen saatua käsitystä vielä tarkennettiin seuraavien tapaamisten avulla. Toisesta käyttäjäkunnasta tiedon jouduin tässä tapauksessa keräämään myös yksikön henkilökunnalta asiakkaiden yksityisyyden turvaamisen vuoksi. Asiakkaita minun oli kuitenkin mahdollista havainnoida odotustilassa tiimin kokoontumiskertojen lomassa.

Tässä opinnäytetyössä pyrin huomioimaan käyttäjät suunnitteluprosessissa mahdollisimman hyvin sekä ottamaan heitä mukaan suunnittelun eri vaiheisiin sekä päätöksien tekoon, sillä suunnittelija tarvitsee avukseen osaaamista sekä tietoa, jota hänellä ei ole (Muurinen 2012). Tässä työssä osaaamisensa sekä tietotaitonsa sosiaalipalveluiden alalta antaa käyttööni yksikön henkilökunta. Henkilökunnasta koostuva tiimi osallistuu myös suunnittelun edetessä muun muassa väriteemojen päättämiseen. Sosiaalipalveluiden yksikön tiimillä on myös roolina toimia heidän asiakkaidensa äänenä valintoja tehdessä, sillä he omaavat kyseisen alan asiakastietoutta jolla, peilata omia tarpeita ja haluja asiakkaiden tarpeisiin.

Käyttäjänalyysin yhtenä osana toimii käyttäjän määrittäminen. Yleisellä tasolla on syytä määrittää käyttäjäkunnan ikä- ja sukupuolijakauma sekä koulutustaso. Edellä mainituilla tiedoilla päästään määrittelemään ensimmäiseksi, kenelle palvelu on suunnattu, esimerkiksi lapsille, aikuisille vai ikäihmisille (Muurinen 2012). Tarkempaan käyttäjienmäärittelyyn nämä tiedot ovat kuitenkin liian yleisiä. Tarkempaa analyysiä tehdessä olisi hyvä ottaa mukaan myös käyttäjien mahdolliset erityisvaatimukset (liikuntarajoitteet tms.), käyttäjien suhde palveluun; käytetäänkö usein vai harvoin, käyttäjien arvot ja mahdolliset asenteet, tässä työssä sosiaalipalvelun yksikköä ja sen palveluita kohtaan. Myös käyttäjien tavoitteiden tiedostaminen on avainasemassa suunnitteluprosessia aloitettaessa. (Muurinen 2012.)

2.3.1 Asiakaskunta

Suunniteltavassa tilassa on käytännössä kaksi erilaista käyttäjäryhmää; henkilökunta sekä toisena sosiaalipalveluiden asiakkaat. Tässä työssä huomio kiinnitetään ensisijaisesti henkilökunnan toiveisiin sekä muutosehdotelmiin. Myös palaute suunnitelmista kerätään henkilökunnalta. Vaikka sosiaalipalveluiden asiakkaat ovatkin avainasemassa odotustilojen suunnittelussa, ei heihin olla tämän työn aikana henkilökohtaisesti yhteydessä. Sosiaalipalveluiden asiakkaiden asioimisen yksityisyyttä on syytä kunnioittaa, enkä kokenut tarpeelliseksi kerätä heiltä suoraa käyttäjäpalautea.

Henkilökunnalta sain tarvittavia tietoja heidän asiakaskunnastaan, jotta sain koottua itselleni käsityksen, millaisia ihmisiä ja minkä asioiden vuoksi he sosiaalipalveluissa asioivat. Henkilökunnalta saamani kuvailu tyypillisestä asiakkaasta on vain stereotyyppiä, eikä ole suora kuvaus kenestäkään asiakkaasta.

Sosiaalipalveluita käyttävät henkilöt erottuvat hyvinkin paljon toisistaan muun muassa iän, sukupuolen sekä koulutuksensa puolesta. Näiden henkilöiden taustat ovat myös mitä moninaisimmat, ja kukin on joutunut sosiaalipalvelun piiriin eri syistä. (Haastattelu 31.1.2013.)

Pääasiassa vastaanotoilla käy aikuisia ihmisiä, mutta esimerkiksi lastensuojelun yksikössä myös lapset saattavat olla vanhempiansa mukana tapaamisissa. Joskus kaikista arkaluonteisimpia asioita vanhempien kanssa läpi käydessään, henkilökunta voi joutua hetkeksi laittamaan lapset – heitä suojellakseen – keskenään odotustilaan. Suunnitelmassa on siis otettava huomioon lasten leikkipaikan sijoittelu niin, että huoneesta oven avatessa oli mahdollista nähdä, mitä lapset odotustilassa touhuavat (henkilökunnan haastattelu 14.3.2013)

Henkilökunnan taholta esitettiin myös toive sohvien kangasmateriaaleista, jotka olisivat paitsi pestäviä, myös erilaisten asiakkaiden kestäviä. Asiakaskunnassa on paljon hajontaa myös siinä, missä kunnossa he tapaamiseen saapuvat. Toisinaan istuimet voivat joutua kovillekin ja saattavat liikaantua muun muassa mahdollisiin eritteisiin.

Asiakkaiden yksityisyys nousi yhdeksi keskustelun aiheeksi; sitä toivottiin olevan, muttei selkeillä viesteillä. Henkilökunta ei toivonut odotustilaan tulevan mitään sermejä tai muita eristettyjä alueita. Asiakkaiden liika yksityisyyden suojaaminen koettiin lähettävän enemmänkin viestiä sosiaalipalveluissa asioimisen olevan häpeällistä, ja sen tunnettiin turhaan korostavan asiakkaille piiloutumisen tarvetta. Asiaa miettiessä tuli esille kuitenkin myös porrastettu ajanvaraus, jossa samaan tilaan harvoin päästetään montaa ihmistä kerrallaan. Henkilökunta kertoi myös odotustilanteiden olevan yleensä hyvinkin lyhyitä, ja harvan asiakkaan tulevan paikalle paljoakaan sovittua aikaisemmin. Yksityisyyttä päädyimme lähestyä mahdollisen kasvillisuuden antaman suojan sekä istumapaikkojen sijoittelun näkökulmasta. Lisäksi lehtiä tullaan jatkossakin pitämään saatavilla, jotta asiakkailta olisi toiminnallisuutta, sekä mahdollisuus halutessaan näennäisesti kadota lukemansa lehden taakse vuoroaan odotellessaan.

Tiedonannon mukaan (Haastattelu 14.3.2013) asiakkaat useimmiten tulevat yksin tai pariskuntana, mutta toisinaan myös perheenä. Tämä antaa osviittaa hiukan paikkamäärän suunnitteluun. Tiimin kanssa asiaa käsitellyämme työntekijät arvioivat maksimi paikkatarpeen kumpaankin käytävä- ja odotustilakokoonpanoon olevan noin kuudelle henkilölle sekä lasten leikkipaikoille.

Asiakkailla harvemmin pitäisi olla täytettäviä lomakkeita mukanaan, ja varsinkin niiden pitäisi olla jo etukäteen täytettynä. Jos kuitenkin tulee tarvetta lomakkeiden täyttöön, olisi siihen hyvä olla joku pieni tila ja mahdollisuus. Nykyisessä sisustuksessa lomakkeille on varattu iso työpöytä, mutta se koettiin lähes kokonaan turhaksi sekä tilaa vieväksi elementiksi. Lisäksi pöydälle oli kertynyt paljon turhia ja vanhaksikin menneitä tiedotteita, jotka ovat ajan saatossa menneet sikin sokin. Tulevassa suunnitelmassa onkin tarkoitus minimoida kaikki turha laskutila, jolle voisi jättää mitään papereita lojumaan.

Pieni osuus sosiaalipalveluiden asiakkaista saattaa olla tapaamisiin tullessaan aggressiivisia niin henkilökuntaa kuin ympäristöään kohtaan. Tämä seikka pyydettiin ottamaan osittain huomioon kalustesuunnitelmaa tehtäessä. Sisustuksessa tulisi olla mahdollisimman vähän pientä irtotavaraa, jota olisi mahdollista viskoa tai ottaa esimerkiksi lyömäaseeksi. Odotus- ja käytävätiloissa on kuitenkin myös videovalvonta, jonka kerrottiin vähentävän väkivaltaista tai muuten uhkaavaa käytöstä. Todettiin myös, ettei olisi mahdollista lähteä tekemään tilasta kokonaan sellaista, ettei sieltä löytyisi jotain irtotavaraa. Henkilökunta kuitenkin korosti tämänkaltaisen käytöksen olevan melko harvinaista, niin ettei esimerkiksi huonekalujen pulttaamista kiinni lattiaan koettu tarpeelliseksi. (Haastattelut 31.1.2013 & 14.3.2013.)

Sosiaalipalveluissa asioivien käytöstä havainnoin kahteen eri otteeseen. Otanta on pieni, sillä yksikössä toimii porrastettu ajanvarausjärjestelmä, jolloin asiakkaita odotustiloihin saapuu melko harvakseltaan. Havainnoidessani huomasin asiakkaiden usein saapuvan juuri oikeaan aikaan, ja menevän suoraan vastaanottohuoneisiin.

Muutama asiakas tuli havainnoinnin aikaan etuajassa vastaanotolle. He yleisesti ottaen valitsivat odotustilassa istumisen sijaan vastaanottohuoneen läheisyydessä seisoskelun tai vaeltelun käytävää edestakaisin. Istuessaan he vaikuttivat kovin kiireisiltä, istuivat jännittyneinä ja tuolin reunalla valmiina nousemaan sisälle kutsuttaessa. Asiakkaista monikaan ei juuri vilkuillut ympäristöään, vaan fokus heillä oli lähinnä vastaanoton ovelle päin.

Sain osasta asiakkaiden käytöksestä viitteitä hermostuneisuudesta sekä siitä, etteivät he kokeneet oloaan mukavaksi tai odotustiloja rennoiksi saati piristäviksi. Myös tilojen ankeus ei houkuttanut tarkkailemaan ympäristöä. Tiloissa viihtymiseen sekä rauhallisuuden tunteen luomiseen haluankin puuttua juuri uudessa sisustuksessa. Myös mielenkiinnon herättämisen

esimerkiksi kuvatauluihin koen hyväksi keinoksi asiakkaalle unohtaa hetkeksi oman hermostuneisuutensa.

2.3.2 Henkilökunta

Sosiaaliyksikön henkilökunta koostuu myös erilaisista, eri sukupuolta edustavista sekä eri-ikäisistä työntekijöistä. Tiimin jäsenet toimivat melko hyvänä läpileikkauksena Hämeenlinnan sosiaaliyksikön kokoonpanosta, mukana oli nuorempi nainen sekä mies sekä kaksi hiukan iäkkäämpää rouvaa. Heidät oli valittu koko henkilökunnasta edustamaan muidenkin työntekijöiden mielipiteitä.

Haastattelun perusteella suurimmaksi harmituksen kohteeksi heidän yleisissä tiloissaan kohosi heistä ikävyyttävän värinen seinä, johon he ensimmäiseksi toivoivat muutosta. Tilassa kuljettuamme ja kuunneltuani heidän esittelyään huomasin myös kuinka tiloihin sieltä täältä tuodut penkit, lehtitelineet, pöydät, lastentavarat ja hajallaan olevat lehtipinot vähensivät viihtyisyyttä työpaikalla. Huolenaiheena oli myös se, millaisen kuvan nykyiset tilat antavat asiakkaille niin sosiaalipalveluista, sen työntekijöistä kuin henkilökunnan suhtautumisesta asiakkaita kohtaan.

Vaikkakin sosiaalipalveluiden henkilöstössä oli eroavaisuuksia muun muassa ikäjakaumassa, on yksi tärkeä yhdistävä tekijä heille työ sekä työympäristö. Mitä vähemmän ihmiset viihtyvät työpaikallaan, sitä vähemmän heillä on myös intoa suoriutua työstään, saati pelata yhteen yleisen viihtymisen sekä siisteyden osalta. Tästä näin viitteitä muun muassa siinä, kuinka tiimin jäseniä kuulemma hävetti hajan hajan olevat lehdet sekä laput ynnä muut sellaiset tavarat, mutta kellään ei ollut intoa niitä kuitenkaan yhteisen hyvän nimissä järjestellä edes ohi kulkiessaan. Myös kasvien kanssa oli koettu sama ongelma. Kasveja toivottiin tilaan kovasti, mutta samalla kuitenkin todettiin, etteivät niille jaetut hoitovuorot ole koskaan toimineet. Uskoisin tämän seikan parantuvan jo sillä, että tiloista saataisiin siistit ja viihtyisät, jolloin henkilökunnallekin tulisi tarve itsenäisesti huolehtia ohimennen pienistä yksityiskohdista.

Jos sosiaalipalveluissa asioiminen on usein vaikeaa asiakkaalle, on se myös työnä henkisesti raskasta siihen koulutetulle henkilölle. Tässä työyhteisön toimivuus ja työympäristön viihtyisyys, siisteys sekä virikkeellisyys nousevat arvoonsa. Yhtenä päämääränä suunnittelutyössä on syytä pitää myös sitä, että uusi kalustus olisi mahdollisimman selkeä, yksinkertainen sekä vähän elementtejä sisältävä. Tällöin muun muassa puhtaana pito, siistiminen ja yleisen siistin perusilmeen ylläpito työpäivän aikana ei kävisi turhan aikaa vieväksi tai raskaaksi työntekijöille.

2.4 Hämeenlinna kaupungin logon värit

Logon Hämeenlinnan kaupungille on vuonna 2005 suunnitellut paikallinen mainostoimisto Precis. Pääväreinä logossa esiintyvät oranssi, RGB 247,96,19 ja harmaan, esimerkiksi printtimateriaaleissa, sävynä RGB 191,191,191.

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

Kuva 1. Hämeenlinnan kaupungin logo, vaaka (graafinen ohjeisto 3.1. n.d.)

Hämeenlinnan vaakunastakin tuttu ”aurionkehä”- tunnuksen perusteena toimii paikka auringossa – hyvä paikka elää, asua ja vaikuttaa –ajatus. Logo kuvastaa myös jatkuvuutta, tulevaisuutta sekä keskeistä maantieteellistä sijaintia. Ulospäin suuntautuvat, auringonkehää ympäröivät kolmiot kuvastavat puolestaan Hämeen linnan tornien silhuettoja, ryhmänä ne taas kertovat kaupunkiyhteisöstä, hallinnon monipuolisuudesta sekä palveluiden ja kulttuurin vuorovaikutuksesta. Joka suuntaan laajenevina ne myös heijastavat kaupungin aktiivista kasvua ja kehitystä (Graafinen ohjeisto n.d seutukeskus.fi. 24.4.2014).

2.5 Tila-analyysi

Pidän tila-analyysiä hyvänä apuvälineenä etsiessäni suunnitteluprojektin alussa faktatietoja käsiteltävien tilojen käytöstä, toiminnallisuudesta sekä niiden heikkouksista. Tilaa analysoidessani käyn läpi jokaisen kokonaisuuden suunnittelualueelta. Tässä opinnäytetyössä alueena (katso liite 1) toimii kaksi erillistä odotushuonetta sekä niitä yhdistävä pitkä käytävätila, josta on myös kulku vastaanottohuoneisiin, wc:hen sekä henkilöhissille että tavarahissille ja portaakkoihin. Myös yksikön ulkoinen postikaappi sijaitsee suunniteltavalla alueella.

Käytettävää tilaa analysoidessa olisi hyvä aloittaa tarkastelu rakennuksen ulkopuolelta, sisäänkäynnistä, edeten loogisesti itse tarkasteltavaan tilaan. Tilan käyttöä arvioidessa tulisi aina huomioida kokonaisvaltaisesti koko reitti, jonka asiakas joutuu kulkemaan päästäkseen haluttuun pisteeseen. Vain tällä tavalla voi ymmärtää parhaiten, mitä ongelmakohtia asiakas voi kohdata jo ennen itse odotustilaan pääsyä.

Tila-analyysissä tarkoituksena on tarkastella sekä analysoida tilojen nykytilannetta yksityiskohtaisesti huomioiden niiden rakennetta, arkkitehtuuria, materiaaleja sekä yksittäisiä elementtejä, kuten sisustusta. Osa analyysiä on myös koota tarkastelluista elementeistä toiminnallinen kokonaisuus. (Jaakkola 2012, 14.)

2.5.1 Sisäänkäynti

Wetterin toimitalo on siistin näköinen rakennus ulkoapäin katseltaessa. Wetterhoffin kadulta lähestyessä rakennus on melko huomaamattoman näköinen, eikä siinä ole kovin hyviä opasteita toimijoista, joiden toimipisteet rakennuksessa sijaitsevat. Vain korkealta roikkuva mainoslakana kertoo talon olevan Hämeenlinna kaupungin virastotalona. Toisaalta esimerkiksi juuri sosiaaliyksikössä asioivalle asiakkaalle saattaisi olla hyvinkin suuri haaste astua sisälle, mikäli julkisivussa lukisi kovin suurin kirjaimin sosiaalipalveluista. Niin sanotusti nähdyksi tulemistä halutaan hyvin usein vältellä, eikä monikaan asiakas halua sivullisten saati tuttujen näkevän tuloaan sosiaalipalvelun tiloihin.

Kuva 2. Wetterin julkisivu linja-autoasemalta päin (Matkailuopas.fi. n.d. 29.4.2014)

Kaupungin vierasvenesatamilta päin katseltaessa Wetteri pääsee enemmän oikeuksiinsa, lisäksi tietoa lisää talon nimi, joka on näkyvästi esillä seinässä. Täältä suunnalta ensimmäinen huomiota kiinnittävä seikka on talossa toimivan lounasravintola Fredrikan mainokset. Tietämätön ei liittäisi välttämättä tätä taloa kaupungin omistamaksi toimitaloksi.

Kuva 3. Wetterin rakennus kaupungin vierasvenesatamasta päin kuvattuna (matkailuopas.fi. nd. 29.4.2014)

Sisään Wetteriin tullaan linja-autoaseman puoleisesta pääovesta Wetterhoffinkadulta. Tulijaa tervehtii heti sisään astuessa oikealla vahtimestarin työtila, johon ilmoitaudutaan ennen odotustilaan jatkamista. Aula on melko avara ja vahtimestarin tilat ovat sijoitettuna hyvään paikkaan niin, että uudetkin asiakkaat löytävät sinne hyvin. Sisääntuloaula on siisti ja melko rauhallinen, sillä suurimmalla osalla odottavista asiakkaista on aika varattuna ylemmissä kerroksissa sijaitseviin yksiköihin.

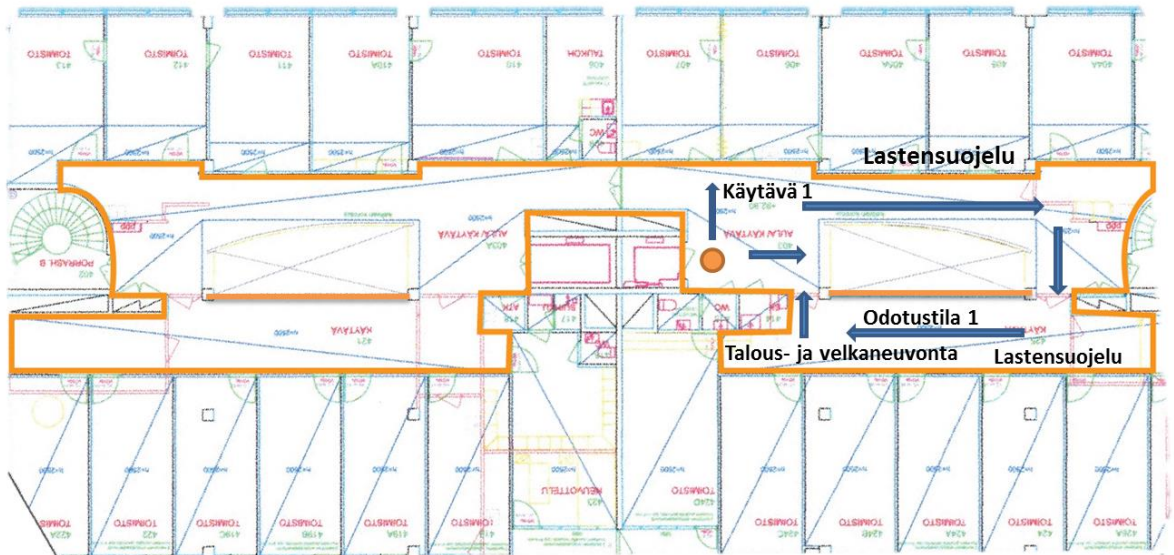
Ilmoittautumisen jälkeen vahtimestari ohjaa joko käyttämään hissiä, tai oikeaan odotustilaan ensimmäisessä kerroksessa, tietysti riippuen siitä, missä yksikössä asiakkaan on määrä käydä. Hissit löytyvät helposti ja voimme nousta suoraan neljänteen kerrokseen sosiaaliyksikön tiloihin.

Kuva 4. Wetterin sisääntuloaula (Yle.fi 2014. 29.4.2014)

2.5.2 Käytävä 1

Tilat käyn läpi oheisen pohjakuvan (kuva 5) kautta, josta ensin käsittelen käytävän 1, sekä odotustilan 1. Pohjakuvaan on merkitty sinisillä nuolilla reitti, jonka mukaisesti etenen tila-analyyseissä. Henkilöhissin edusta on merkitty oranssilla pallolla.

Kuva 5. Pohjakuva, käytävä 1 sekä odotustila 1

Neljänteen kerroksen saavuttaessa hissiä vastapäätä on lasten leikkipaikka. Pöytä näyttää olevan täynnä kaikenlaista tavaraa ja leluja. Osa leluista on pakattuna pöydän alla olevaan koriin, joten säilytystilan tarvetta olisi.

Kuva 6. Lasten leikkipaikka käytävällä 1

Lasten leikeille paikka ei ole kovin ideaali, sillä sen edessä on metalliverkollinen kaide. Verkon takana on läpi kerroksien menevä kuilu. Kuilu on

turvallisuussyistä myös verkotettu, mutta se myös houkuttelee lapsia viskomaan leluja ja muita tavaroita kaiteen ylitse. Lisäksi tässä kohtaa lapset ovat kaukana valvovilta katseilta, ja tila monen eri kulkureitin varrella houkuttelee tutkimaan tiloja kauemmaksi. Lisäksi hissien läheisyys saattaa kiinnostaa rohkeimpia lapsia kokeilemaan sillä kulkemista.

Hisseiltä vasemmalle katsoessa näkyy tehosteseinällä opastuskyltti joka kertoo, missä mikäkin yksikkö sijaitsee. Kyltin alle on myös huomiomiellessä sekä koristeelliseksi elementiksi tuotu iso lyhty, jossa on jouluvalot. Tehosteseinä on maalattu petrolinväriseksi, joka kyllä sointuu melko hyvin lattiaan, mutta on hiukan tummanpuhva. Yksikön henkilökunta ei ole tyytyväinen kyseiseen väriin, joten tämä väritys on tarkoituksenaan muuttaa miellyttävämmäksi.

Kuva 7. Petrolinvärisen tehosteseinän

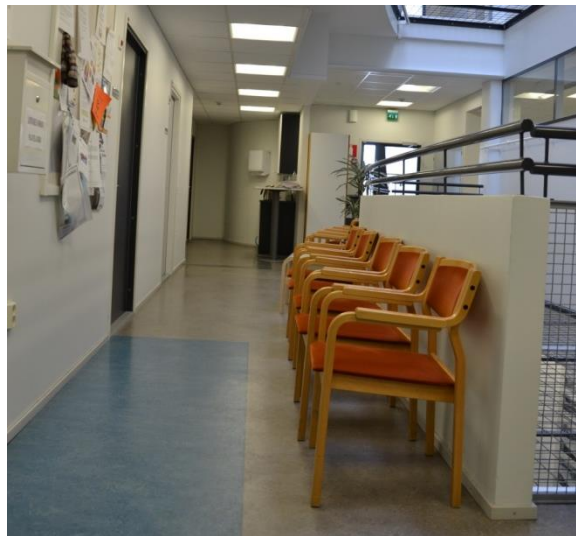
Kun käytävän lattiaa katsoo, on materiaalina julkitiloissa usein käytetty muovimatto. Matto kattaa koko käytävän sekä odotustilojen alan, ja pääväriykseltään se on hiekan väriin taittava harmaa. Tehosteseinän luona maton väri muuttuu seinän sävyä mukailevaksi. Siellä täällä lattiassa on myös tummemman harmaalla tehtyjä alueita. Matto on ihan hyvässä kunnossa, eikä siinä ole suurempia kulumia tai pinttyneitä suuria lika-alueita. Lattian materiaali pysyy samana, eikä sitä tässä suunnitelmassa lähdetä muuttamaan.

Kuva 8. Lattiamattoa käytävällä 1

Opastaululta oikealle katsottaessa näkyy melko kapea käytävä, joka on täynnä istumapaikkoja odottaville asiakkaille. Istuimet ovat vanhoja, aikansa eläneitä. Lisäksi niitä on aivan liikaa noinkin kapealle käytävälle. Myös paloturvallisuus olisi kyseenalaistettavissa tässä kohtaa, sillä kyseinen käytävä vie suoraan pelastusoville, jolloin turha tavaramäärä tietä tukkimassa ei ole hyvä ratkaisu. Vastakkaisella seinällä näkyy melko täysinäinen ilmoitustaulu sekä palautelaatikko. Ilmoitustaulu on siivoton ja se olisi syytä tyhjentää turhista lapuista.

Käytävän päässä näkyy myös pöytä jolla on erilaisia informaatiolomakkeita asiakkaille. Pöydän takana sijaitsee pieni keittiösaareke, jossa henkilökunta keittää kahvia tauoillaan. Keittiössä myös tiskataan toisinaan ruokalautasia puhtaaksi. Keittiön ohitse käytävä jatkuu lyhyesti, josta käynti viimeisiin vastaanottohuoneisiin. Tässä suunnitelmassa keittiöön ei puututa, vaan se jää sellaiseksi kuin se tällä hetkellä on.

Kuva 9. Tuolirivi käytävällä 1

Keittiön vieressä on tämänhetkinen postikaapin paikka. Paikka arkaluonteisen postin käsittelyyn ei ole parhain mahdollinen, mutta on nyt sijoitettuna tähän olosuhteiden pakosta. Hyviä puolia sijoittelulle on rappusten läheisyys, jolloin postinkantaja saa tuotua postin nopeasti ja helposti kaapille rappusten kautta. Heikkoja kohtia kaapin paikalla ovat sen sijoittelu asiakastiloissa sekä se, että nykyisessä paikassaan kaappi toimii näköesteinä palopostille, joka on taas iso turvallisuusseikka. Postikaapin vierellä sijaitsee myös asiakkaille tarkoitettuja penkkejä. Vaikka postikaappi onkin lukittuna, olisi sen syytä sijoittaa jossain muualla kuin asiakastiloissa.

Kuva 10. Postikaappi

2.5.3 Odotustila 1

Ensimmäiseen, lastensuojelun sekä talous- ja velkaneuvonnan odotushuoneeseen tullessa katse kiinnittyy jo vanhaksi käyneisiin huonekaluihin, joita on monenlaisia sekä monen värisiä. Istumapaikkoja on paljon ja tila tuntuu täyteen ahdetulta. Monenkirjavat tuolit, pöydät sekä seinillä hajallaan olevat laput antavat tilasta hajanaisen ja sekavan vaikutelman.

Kuva 11. Odotushuone 1, kuvakulma 1

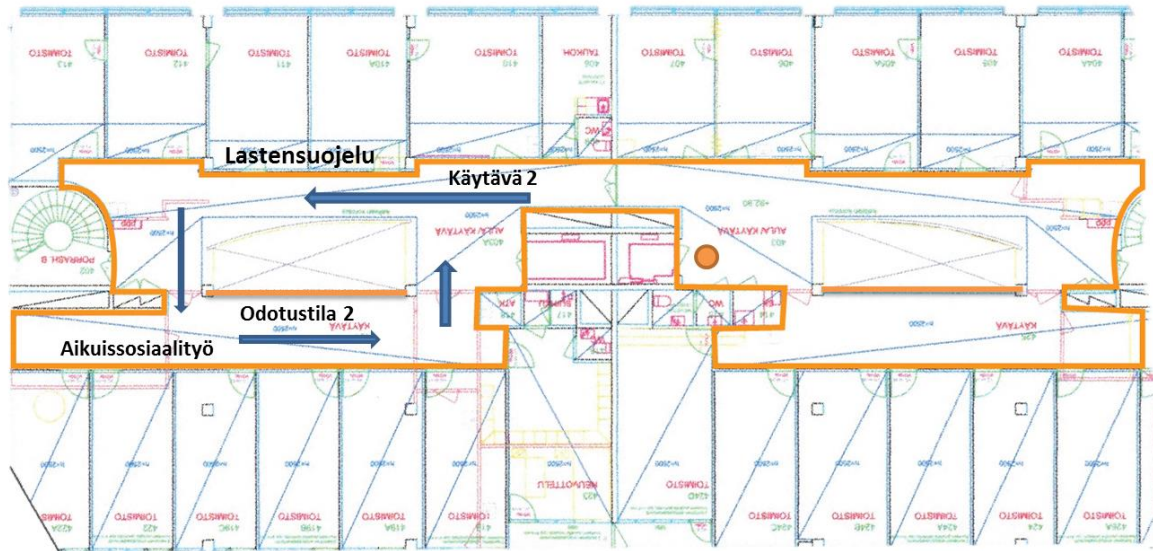
Tilan käyttäjämäärään nähden tuoleja on liikaa, ja jo niitä vähentämällä sekä muotolinjaa yhtenäistämällä tilasta saataisiin siistimmän oloinen. Kalusteiden vähentäminen nostaisi osaltaan myös paloturvallisuutta, sillä tällä hetkellä täyteen ahdetut tilat lisäävät mahdollisen palon etenemistä huonekalusta toiseen. Tilaan väriä tuovat kalusteiden tekstiilit sekä eriväriset laput seinillä, kuitenkin tällainen tahaton värien sekamelska olisi syytä poistaa ja tuoda tilalle väriä seiniin, ja kalusteiksi seinän tehosteita mukailtava neutraali kalustus. Näin tila kestäisi myös ne muutamat pakolliset lappujen tuomat väriläikät.

Kuva 12. Odotushuone 1, kuvakulma 2

2.5.4 Käytävä 2

Käytävälle 2 päästään kääntymällä hissien luota vasempaan kulman taakse sinisten nuolten mukaisesti.

Kuva 13. Pohjakuva käytävästä 2 sekä odotustilasta 2

Käytävän osuus on kokonaan lastensuojelun aluetta. Tälläkin puolella kaapelelle käytävälle on sijoitettuna lasten leikkipaikka sekä istuimia, joskaan ei niin paljoa kuin käytävällä 1. Leikeille ei jää paljoa sijaa, sillä jo lelukori vie ison osan lastenpöydästä. Käytävä on muutenkin kapea sekä ankea leikkipaikaksi. Tavallaan tuolit ovat tarpeen odottaessa käytävällä sijaitseviin vastaanottotiloihin, mutta niiden paikkaa sekä muutenkin ulkoista olemusta voisi vielä miettiä uudelleen. Asiakkaat kuitenkin useimmin haluavat olla odottamassa vähän kauempana muiden katseilta, joka taas tulee ongelmaksi käytävässä, joka on kapea ja saattaa ohitettaessa aiheuttaa pientä jännitettä.

Kuva 14. Lasten leikkipaikka käytävällä 2

Henkilökunta esitti mielipiteen, minkä mukaan kummallekaan käytävistä ei tarvitsisi sijoittaa yhtäkään istuinta. He kokivat olevan epämukavaa kul-

kea käytävällä, mikäli siellä istuisi asiakas. Henkilökunta koki mielisemmäksi kiertää odotushuoneiden kautta kuin kulkea asiakkaiden editse kapealla käytävällä. (Haastattelu 14.3.2014)

2.5.5 Odotustila 2

Aikuissosiaalityön odotustila on ilmeeltään hiukan ensimmäistä avarampi, joskin yhtä sekalaisista osista koottu. Huonekalut ovat useita vuosia vanhoja jo pelkästään muotokieleltään, mutta myös niiden pintamateriaalit ovat päässeet huonoon kuntoon. Katseen vangitsee iso, vanhoja lehtiä täynnä oleva korkea lehtiteline. Leluja on pitkin lattiaa sekä osittain sohvalla viemässä istuintilaa. Tila näyttää valjulta sekä ankealta ja kaipaisi jotain pristävää väriä sekä uusia, ryhdissä olevia sekä tilaan sointuvia kalusteita.

Kuva 15. Näkymä odotustilassa

Käännyttäessä ja katsottaessa odotustilaa vastakkaiselta puolelta katse osuu kaapistoihin sekä tuhattavien papereiden roskiksiin. Tähän nurkkaukseen ei kuitenkaan puututa sisustussuunnitelmassani, sillä henkilökunta on nurkkauksen kokenut suhteellisen toimivaksi. Sen ei myöskään koeta häiritsevä paljoa, ja muutoksessa etusijalle nostetaankin muut pikaisempaa uusimista vailla olevat kohteet.

Odotustilasta käytävälle palatessa kerrosten välisen kuilun verkkoseinämälle on asetettuna jälleen jo aikaisemmista poikkeavat istuinkalusteet sekä sympaattisen näköinen lastentavaroiden hyllykkö. Näitä kalusteita vastapäätä sijaitsee vielä tavarahissi sekä muutamat erilaiset istuimet.

Kuva 16. Näkymä odotustilassa vastakkaiselta seinältä

2.5.6 Yhteenveto tiloista

Kierrettyäni ja tutkittuani tiloja voin yhteenvetona sanoa tilojen kaipaavan uudistusta etenkin kalusteiden osalta. Myös värimaailmaa olisi syytä tuoda muuallekin kuin pienelle pätkälle käytävätiloja. Kalusteiden lukumäärää tulee rajata, ja niiden paikkoja miettiä jo istuinmukavuudenkin kannalta. Muutamat ilmoitustaulut ovat sotkuisen näköisiä, ja ennen kaikkea ne tulisi siistiä ja karsia niistä turhat sekä vanhat ilmoitukset pois.

Tiloista näkyy se, ettei niitä ole suunniteltu toimistokäyttöön, vaan ne ovat toimineet aikaisemmin ammattikorkeakoulun opetustiloina. Näkisin etteivät tilat palvele asiakkaita odotustarkoituksessa kovinkaan hyvin. Esimerkiksi käytävistä mennään suoraan vastaanottohuoneisiin. Käytävät ovat kuitenkin sen malliset sekä ahtaat, ettei niihin ole mahdollista saada järkevästi minkäänlaisia odotustilan kalusteita. Varsinaisten odotustilojenkaan rakenne ei ole kovin funktionaalinen. Se on eristetty muuhun toimintaan nähden, ja sinne on luultavimmin myös hiukan hankalaa löytää varsinkin ensikertalaisena. Mikään ei kerro asiakkaalle hissiltä katsottaessa, onko seinän taakse sallittua mennä, vai kuuluuko se esimerkiksi henkilökunnan käyttöön.

Yleisilme sisustuksesta viestii asiakkaalle paljon, ja näin sekavista elementeistä koottuna ei kovinkaan hyvää. Vaikka henkilökunnan arvostus asiakasta kohtaan olisikin hyvä, ovat odotustilat vanhoine repsottavine sohvineen ristiriidassa sitä kohtaan.

Kaikkineen koko suunniteltavassa tilassa on huoneissa erilaisia ovia, jotka tulee myös ottaa huomioon suunnittelua tehtäessä. Enimmäkseen alueen ovet ovat tummanharmaita, osa kuitenkin myös vaaleanharmaita, ja osa kaksivärisiä (sininen–harmaa) pyöreäikkunaisia.

Kasveja löytyy muutamia sieltä täältä, ja niillä on hyväkuntoiselta vaikuttavat tummat ruukut, jotka olisi mahdollista ottaa uudessakin suunnitel-

massa käyttöön. Itse kasvit ovat kuihtumassa, niistä ei välttämättä pidetä kovinkaan usein huolta. Kasvien lisäksi tiloissa on kaksi naulakkoa, ja kummatkin sijaitsevat käytävällä 1 sekä odotustila 1:n puolella.

2.6 Martela Oyj

Martela Oyj kuvailee itseänsä ergonomisten ja innovatiivisten kalusteiden design-taloksi sekä tilamuutoksia toteuttavaksi palveluyhtiöksi. Martela tarjoaa kalusteratkaisuja niin työ-, hoiva-, ja oppimisympäristöihin kuin julkitiloihinkin. Martelan palvelu on kattavaa, ja siihen kuuluukin kaikki vaiheet suunnittelusta, sen toteutuksesta aina tuotteiden ylläpitoon korjauksineen ja huoltoineen sekä vanhojen kalusteiden kierrätykseen. (Martela 2014.)

Kuva 17. Martela Oyj:n logo sekä slogan (Martela.fi. 2013. 24.4.2014)

Kyseessä on 69-vuotias perheyrittys, joka on noussut Suomessa markkinajohtajan asemaan alallansa. Vuonna 2013 Pohjoismaissa, Puolassa sekä Venäjällä Martela Oyj:n palveluksessa oli keskimäärin 770 henkilöä, ja konsernin liikevaihto oli 132,3 miljoonaa euroa. Päämarkkina-alueinaan konsernilla on Itämeren alueen lisäksi Norja, Hollanti, Ukraina, Unkari sekä Japani. (Martela 2014.)

Tavoitteinaan Martelalla on tarjota asiakkailleen ja yhteistyökumppaneilleen alan parasta palvelua sekä laadukkaita, ergonomisia ja innovatiivisia tuotteita. Martela on myös sitoutunut vastuullisuuteen kaikessa toiminnassaan, ja se onkin tärkeä osa yhtiön arvoja sekä toimintastrategiaa. Vastuullisuus käsittää konsernin toiminnassa kestävää ja avointa liiketoimintaa, ympäristön arvostamista, elinkaariajattelua sekä käyttäjälähtöisyyttä. Martela panostaa tarjoamaan kestäviä ratkaisuja ja tuotteita mahdollisimman pienillä ympäristövaikutuksilla. (Martela 2014.)

Mielestäni juuri kestävät ja mahdollisimman ekologisesti tuotetut sekä laadukkaat kalusteet tuovat oman osansa sisustukseen. Ne viestivät sekä asiakkaiden arvostuksesta, mutta myös ympäristö- ja laatu-tietoisuudesta. Kun kaluste on laadukas ja hyvistä, mietityistä materiaaleista koottu, on se myös pitkäikäinen, ja tuo sisustukseen lisävuosia. Mitä kestävämpiä ratkaisut ovat, sitä enemmän säästetään rahaa, mutta myös vaivaa.

2.6.1 Martela Oyj:n julkitilojen kalusteet

Martelalla on laaja valikoima erilaisia julkitilan kalusteita, jolloin valikoimaan tarkemmin tutustuakseni koin parhaimmaksi vaihtoehdoksi yrittäjäyksen konsernin toimitiloissa Hämeenlinnassa, Visamäessä. Vierailuni aikana (21.2.2013) sain haastattelemalla tietoa erilaisista kalustevaihtoehdoista sekä kalustekankaista. Myös erilaisia sermivaihtoehtoja ja muita julkitilojen kalusteita käytiin läpi ja sain niistä esitteitä mukaani.

Työn tilaaja sosiaalipalveluiden yksiköstä oli ollut jo aiemmin yhteydessä Martelan edustajaan, ja he tiesivätkin jo suurimmaksi osaksi tilaajan toiveista sekä alustavasta budjetista. Edustaja pystyi tilaajalta saaneensa tiedon perusteella suosittelemaan budjettiin sopivia kalustevaihtoehtoja.

Suosituksia saivat muun muassa Cube-, Soft X- sekä Grip-sohvat ja kalusteet, tuoleista Kari-sarja sekä Spot-sarjan korkeat pöydät. Myös Fatboy-malliston kerrottiin olevan trendikäs ja suosittu tämän hetken julkitilakalustuksessa. Julkisiin tiloihin sopivista seinäkkeistä nostettiin esille melko tuore tuote, Face-seinäkesarja.

Kankaista edustaja suositteli Fame by gabriel-, Trevi A 3000 - sarjaa, sekä Martelan oman tuotannon Dinamica Melange - kankaita. Näistä vaihtoehtoista sain myös näytekappaleita mukaani lähemmin tarkasteltaviksi sekä vertailtaviksi. Soul-tekstiili olisi myös uusi ja mukavantuntuinen sekä näköinen kangas seinäkkeisiin käytettäväksi. Tekstiileissä sekä muissa kalustemateriaaleissa luvataan käyttää vain kestäviä, ammattikäyttöön suunniteltuja materiaaleja, jotka soveltuvat julkitiloihin, ja täyttävät tiukatkin turvallisuusvaatimukset. (Martela 2014.)

Budjetin rajallisuuden vuoksi karsittiin tuotteista ensimmäisenä pois kaikista hintavimmat, ja näin ollen pystyin keskittymään sellaisiin ratkaisuvaihtoehtoihin, jotka pysyttelivät maltillisissa hinnoissa myös tilaajan näkökulmasta. Käynnistäni Martela Oyj:n tiloissa oli hyötyä, sain siellä testata erilaisia istuinvaihtoehtoja ja ensinnäkin nähdä tuotteita myös käytössä eikä vain katalogin sivuilla. Edustajan tietämyksestä oli myös paljon apua suunnittelun alkuun sysäämiseen, sillä sain hyvät lähtökohdat tuotteille, joita kannattaa miettiä osana sisustusta sekä välttää liian hintavien kalusteiden yhdistämistä suunnitelmiini. Kalusteiden hinnat eivät ole näkyvillä missään, vaan ne tarvitsee aina kysyä henkilökohtaisesti Martela Oyj:stä tarjouspyynnön kera, joten en olisi voinut ilman henkilökohtaista tiedonantoa millään tietää kalusteiden ja materiaalien hintatasoa.

Martela Oyj lupaa asiakkailleen laadukkaita kalusteita, jossa heidän mukaansa laatu on asiakasvaatimusten ja odotusten täyttämistä. Keskeisinä laatumittareina konserni käyttää asiakasrajapintaan kohdistuvia mittareita, kuten asiakaspalautetta sekä tyytyväisyyttä. (Martela 2014.)

Jatkuvaa kalusteiden lujuus- ja laatuudesta suoritetaan vaativien kansainvälisten normien mukaan, mikä takaa valmiiden tuotteiden täyttävän kaikki turvallisuus sekä laatuvaatimukset. Testejä turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi ovat keikahtamisen sekä kaatumisen todennäköisyyden tut-

kiminen, tuotteen vakauden toteaminen sekä pitkän aikavälin kestävyys-testit ja tuotteiden ergonomiset ominaisuudet. (Martela 2014.)

3 JULKISET TILAT SISUSTUSSUUNNITTELUSSA

Tilat tarjoavat aina käyttäjilleen elämyksiä – joko mieleenpainuvia tai määnsanomattomia. Julkisten tilojen sisustussuunnittelu on ollut jo pitkään tärkeässä avainasemassa muun muassa ravintola-, hotelli- sekä matkailualalla. Nykyisin kokemuksellisuuden luominen myös perinteisempiin kohteisiin, kuten toimisto- sekä julkisten palveluiden tiloihin, on noussut yhä tärkeämmäksi osa-alueeksi. (Tekes 2011.)

Julkisten tilojen sisustussuunnittelua ohjaavat useat eri käyttäjät ja heidän erilaiset tarpeensa. Oikealla suunnittelulla pyritään löytämään ratkaisuja ongelmakohtiin sekä viestimään asiakkaalle juuri se, mitä yritys haluaa viestiä (Aveo 2011). Hyvin sisustettu työympäristö on toimiva, lisää työntekijöiden viihtyvyyttä ja toivottaa ennen kaikkea asiakkaat tervetulleiksi. Sisustus on yritysilmeen rakentamisessa yhtä avainasemassa kuin logo tai esite. (Indigoona n.d.) Sosiaalipalveluiden henkilökunnan keskuudessa noussut huoli tilojen välittämästä viestistä asiakkaille oli mielestäni hyvä syy kartoittaa niitä elementtejä, joihin suunnittelussa kannattaisi ensimmäiseksi tutustua.

3.1 Odotus- ja aulatilat

Aulatilaja suunniteltaessa on tärkeää huomioida useiden samanaikaisten ihmisten sujuva sekä helppo liikkuminen tilassa sekä ruuhkien syntymisen välttäminen. Suunnittelun keskiössä on pidettävä kaikki mahdolliset tilojen käyttäjät, mukaan lukien liikuntarajoitteiset, näkö- ja kuulovammaiset sekä vanhuksat ja lapset. Sisääntuloaulan tulisi ilmentää rakennuksen tarjoamaa palvelua tai toimitilaa. (Jaakkola 2012, 37.)

Sisääntuloaula on mielestäni ensimmäinen ja tärkein tekijä siinä, millaisen ensivaikutelman asiakas yrityksestä sekä sen palveluista saa. Tätä ensivaikutelmaa voi olla myöhemmin vaikeaa lähteä muuttamaan, sillä mikäli asiakaskäytössä oleviin tiloihin ei ole panostettu, tulkitaan se usein asiakkaiden vähättelyksi sekä välinpitämättömyydeksi heitä kohtaan. Lisäksi yrityksen varallisuus sekä henkilökunnan ammattitaito saatetaan mieltää todellista alhaisemmaksi, mikäli yleiset tilat ovat sekaiset sekä epämiellyttävät.

Sisääntuloaulat sekä odotustilat vastaanottavat tulijan, ja toimivat niin sanotusti kohtaamispaikkoina sekä siirtymätiloina muun muassa vastaanotoille. Yleisesti auloissa sekä odotustiloissa viihdytään vain hetken verran, mutta ne ovat silti tärkeässä asemassa visuaalisina viestijöinä yrityksen tai muun organisaation luonteesta sekä toiminnasta. Näiltä tiloilta vaa-ditaankin usein selkeyttä sekä näyttävyyttä sisustuksellisesti. (Linkosuonio 2006.)

3.2 Värit

Värien valinta on tärkeä osa viestinnän suunnittelua, mutta myös erityisesti ympäristö- ja sisustussuunnittelua. Suunnittelu on hallittu sekä luova ajatustapahtuma, jossa etsitään tarjolla olevista vaihtoehdoista se kaikista käyttökelpoisin. Hyvin suunniteltu väriympäristö tuottaa tavoiteltuja vaikutuksia ja elämyksiä ilman, että itse värejä edes tietoisesti huomataan. (Huttunen 2005, 42.) Tässä opinnäytetyössä nostan värien merkityksen onnistuneen suunnitelman aikaansaamiseksi hyvin tärkeään osaan.

Kulttuuriperinnön visuaalisuus vaikuttaa aina tavalla tai toisella ihmisen elämään, jolloin myös sen vaikutus elää arjessa mukana edellisen sukupolven jättämänä perintönä. Sosiaalisella tasolla yhteisöllinen elinympäristö sekä kasvatus vaikuttavat yksilön henkilökohtaiseen väriviestien tulkintaan ja värien käyttöön. Jokaisella sosiaalisella ryhmällä on omat tapansa käyttää muun muassa värejä kanssakäymisen kielenä, näistä esimerkkeinä poliittiset puolueet sekä muun muassa urheiluseurat. (Huttunen 2005, 41.) Nostan nykypäivänä tärkeäksi osa-alueeksi erilaisten kulttuurien huomiointien sisustuksessa. Pyrinkin toteuttamaan suunnitelman niin, että se olisi neutraali mahdollisimman monen erilaisen kulttuuritaustan omaavalle henkilölle.

”Kauneus on katsojan silmässä” ilmentää hyvin ihmisen perimmäistä tapaa arvottaa visuaalista ympäristöään omasta sosiaalisesta lähtökohdastaan. Värien sopivuus tai sopimattomuus kussakin käyttötilanteessa arvioidaan viime kädessä sellaisen arvosuodattimen läpi, jotka yksilö on sisäistänyt oman yhteisönsä arvomaailmasta. (Huttunen 2005, 102.) Tämän vuoksi usein kuuluu sanottavan väreistä, että ne ovat makuasioita, eikä niistä pitäisi riidellä. Kuitenkin suunnittelutyössä olisi ensimmäiseksi tiedostettava itse omia käyttäytymistä ohjaavia tunnereaktioita ja siirtää syrjään omat värejä kohtaan kertyneet sympatit, mutta myös antipatit. Myös asiakkaiden henkilökohtaiset antipatit on syytä tiedostaa, ja ymmärtää, ettei henkilökohtaisille ”makuasioille” ole syytä antaa liian suurta ylivaltaa suunnittelutyössä, sillä eri ihmisille värit voivat tunnetasolla tarkoittaa jotain hyvinkin henkilökohtaista ja eivät ole yleistettävissä. (Huttunen 2005, 42.)

Jokaiselle ihmiselle on kuitenkin yhteistä kokea lohtua ja jopa fyysisiä mielihyvän tunteita erilaisista väreistä sekä niiden harmonisista kokonaisuuksista, hyvänä esimerkkinä toimii sateenkaaren katseleminen (Arnkil 2008, 120). Tämä Arnkilin esittämä ajatus antaa mielestäni hyvän pohjan tekemälleni suunnittelulle, ja korostaa värien sekä niiden tarkoituksellisen valinnan tärkeyttä tunnelman luojana odotustiloissa. Värien tärkeyttä sisustuksessa korostan juurikin siksi, koska niiden avulla on mahdollista vaikuttaa asiakkaiden kokemiin tunnetiloihin. Sosiaalipalveluiden asiakkaiden tunnelatauksen olisi hyvä pysyä mahdollisimman neutraalina tapaamisissa henkilökunnan kanssa. Usein henkilökohtaista ahdistusta ja ahdinkoa puretaan sosiaalipalveluiden henkilökuntaan, jolloin onkin syytä tiedostaa jo suunnitteluvaiheessa, että tilassa tulisi välttää esimerkiksi kovin kiihottavia ja toiminnallisia värejä.

Yhteen sointuvia värejä on usein kutsuttu luonnollisiksi, ja luonnossa esiintyviä harmonisiksi. Ihmiset suhtautuvat edelleen yhteiskunnan muutuessakin luonnonnäkymin eri tavalla kuin ”keinotekoisin”, sillä luonnonvärit tuntuvat lähes poikkeuksetta niin sanotusti oikeilta, yhteensopivilta ja ristiriidattomilta. Kyky nähdä harmoniaa ja kauneutta maisemien väreissä on nimenomaan ihmiselle kyky, ei luonnon ominaisuus. Monilla muilla eläinlajeilla on aivan erilaiset edellytykset aistia värejä kuin ihmisellä, joten värit ovat eri asioita eri havaitsojille. (Arnkil 2008, 118 & 120.)

Sisustuksen kannalta väreillä on tärkeä tehtävä tilan jäsentäjänä ja korostena, joiden avulla voidaan jaotella, erottaa ja yhdistää visuaalisia elementtejä ja tiloja sekä johdattaa katsetta keskeisiin asioihin. Tilassa elementtien huomioarvo perustuu ennen kaikkea hyvään kontrastiin värien kesken. Huomion ohjauksessa merkkien teho perustuu nopeaan hahmottamiseen, jossa värikategoriat auttavat hahmottamaan merkityksiä ja viestejä nopeammin kuin pelkät kuviot. Lämpimät värit, kuten punainen ja keltainen, ovat huomioarvoltaan tehokkaampia kuin viileät, vihreän ja sinisen, sävyt. (Arnkil 2008, 138 & 140.)

Laajoina pintoina väri voi jakaa tilan selkeästi erottuviin alueisiin käyttötarkoituksen tai sisällön mukaan. Tehosteväri sen sijaan vetää huomionhaltuun kohtaan. Tehosteväri ei perustu mihinkään absoluuttiseen värin ominaisuuteen, vaan sen erottuvuuteen ympäristöstään. Toisiinsa sopivat tehoste- ja valtaväripinnat luovat sisustukseen eloisuutta sekä rytmiä. (Arnkil 2008, 140.)

Sisustussuunnittelussa tilan käyttötarkoitus vetää selvät suuntaviivat väri-tyyssuunnittelulle. Yleisesti katsotaan että keskittymistä vaativat tilat, joissa on tarkoituksena lukea, opiskella tai keskustella, tulisivat sisältää elementtejä sinisen tai sinivihreän sävyissä. Fyysiseen toimintaan aktivoivat tilat taas kaipaavat tukea lämpimistä väreistä, kuten punaisen- ja oranssinsävyistä. (Huttunen 2005, 121.)

Värien koetaan usein joko isontavan tilaa (siniset ja vihreät sävyt), tai vastaavasti työntyvän eteenpäin ja laajenevan (keltaiset ja punaisensävyt), jolloin tilan koetaan pienentyvän. Värien erottuminen ja sen luoma tilavaikutelma ei kuitenkaan riipu ensisijaisesti sävystä. Vaaleuden sekä kylläisyyden lisääminen suhteessa taustaan saa värin kuin värin visuaalisesti laajenemaan sekä työntymään eteen. (Huttunen 2005, 141.)

Vaikka nykypäivän trendinä onkin haalia väriä elintiloihin, tulisi kuitenkin kirjavuutta välttää. Kirjavuus luetaan liialliseksi värikyydeksi, joka puolestaan aiheuttaa tarpeetonta rauhattomuutta sekä keskittymisvaikeuksia. Väriä valittaessa onkin suunnittelijan aina syytä muistaa värien vaikutuksien tarkoituksenmukaisuus. Esimerkiksi jo yksinään sisätiloissa olevien lasten vaatetus luo itsessään paljon väriä neutraalinkin ulkoasun omaavaan tilaan. (Huttunen 2005, 121.)

Suunnittelutyöhöni olen ottanut ohjenuoraksi Huttusen mainitseman värien tarkoituksenmukaisuuden kartoittamisen sekä värikirjon mahdollisimman pienenä pitämisen. Tilojen värejä suunnitellessani pyrin pitämään vä-

ripaletin rajattuna ja mahdollisimman simppeleinä. Tiloihin omat väri- ja väriläiskänsä tuovat kuitenkin aina muun muassa eriväriset ilmoitukset, lasten kalusteet sekä lelut. Kun tila on perusväriykseltään rajattu, se kestää paremmin myös tilassa olevat värikkäät yksityiskohdat.

3.3 Julkitilojen kalusteet

Huonekaluissa usein puu on eri muodoissa, esimerkiksi kokopuuna (massiivipuuna) tai viilupintaisena levynä. Kokopuu turpoaa tai kutistuu helposti. Tasaiset, kokopuiset pinnat voivat vinoutua, kaareutua tai lommoutua. Kokopuista huonekalua ei pidäkään siksi asettaa alttiiksi voimakkaalle lämmön tai kosteuden muutoksille.

Huonekaluissa ja niiden osissa käytetään usein myös metallia, terästä, ruostumatonta terästä, kuparia ja messinkiä. Metallipinnat voivat olla pinnoitettuja tai pinnoittamattomia (Puusepänteollisuus n.d.)

Julkisten tilojen kalustesuunnittelussa tulee lähteä siitä, mihin tilaan ja millaiseen käyttötarkoitukseen huonekalut tulevat. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (2011) mukaan huonekalujen tulee pitää täyttää kuluttajaturvallisuuslainsäädännön yleiset turvallisuusvaatimukset, eli ne eivät saa aiheuttaa vaaraa kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle. Huonekaluissa kriittiset kohdat liittyvät rakenteen kestävyys, oikeaan mitoitus sekä materiaaleihin. Pehmustettujen istuinten tulee täyttää paloturvallisuusvaatimukset ja läpäistävä standardin SFS- EN 1021-1 mukainen paloturvallisuustesti.

Puusepänteollisuuden Internet-lähteen mukaan huonekaluille voidaan asettaa erilaisia laatuvaatimuksia esimerkiksi rungon kestävydestä tai pinnan vedenkestosta. Kuluttajan olisi hyvä tiedostaa, millaiseen käyttöön huonekalu hankitaan sekä millaisia ominaisuuksia siltä vaaditaan. Kalusteita miettiessä olisi hyvä tarkistaa, löytyykö huonekaluista tutkittua tietoa. Ostohetkellä tutkittu huonekalu saattaa olla tutkimatonta kalliimpi, mutta se on usein käytössä pitkäikäisempi.

Kalusteiden valinnalla ja sijoittamisella voidaan luoda tilaan haluttua tunnelmaa, mutta niitä voidaan myös hyödyntää tilan jakamista erilaisiin toiminnallisiin alueisiin. Julkisissa tiloissa käytettävien kalusteiden valinnassa on hyvä kiinnittää huomioita siihen, että ne ovat toiminnaltaan oikeanlaisia käyttötarkoitukseen sekä myös itse tilaan nähden. Kalusteiden tulee olla kestäviä, esteettisiä ja mieluiten helposti muunneltavissa käyttötarkoituksen mukaan. Tärkeää on huomioida, että kalusteiden pintamateriaalit ovat kestäviä, helposti puhdistettavia ja pölyä keräämättömiä. (Jaakkola 2012, 32 & 33.)

Julkisissa tiloissa kalustuksen suunnittelussa kannattaa panostaa siihen mitä kalusteiden sijoittelulla haluaa viestiä tilan käyttäjille. Halutaanko jotain tilaa erottaa muista esimerkiksi kalusteiden asennoilla ja sijoittelulla, vai halutaanko kaksi eri tilaa tuoda yhteen. Kalusteiden paikkojen miettimisessä on ennen kaikkea kuitenkin otettava huomioon paloturvallisuus, niin ettei kalusteita ole sijoitettu kulkureittien eikä poistumisteiden tielle.

Myöskään ovien avaamista sekä sulkemista ne eivät saa haitata (Puusepänteollisuus n.d).

3.4 Materiaalit

Sisustuksessa juuri materiaalit muuttavat eniten tapaa, jolla erilaiset ympäristöt rakentuvat. Tämä johtuu nykypäivän kasvavasta uusien materiaalien valikoimasta, viime vuosina markkinoille onkin ilmestynyt toinen toistaan älykkäämpiä materiaaleja. Se, millaiseksi tilassa käytetyt materiaalit muokkaavat koetun vaikutelman, riippuu muun muassa niiden väristä, pinnan tekniikasta, kuvioinnista, painosta sekä valoon reagoinnista. Tekstuuri luo kontrastia – sekä visuaalisesti että fyysisesti – suhteessa pinnan alustaan (Tukiainen 2010, 87).

Verhoilluissa kalusteissa on päällismateriaalina joko kangas, nahka tai muovipinnoitteinen kangas. Pehmeäpintaisissa kalusteissa pöly ei näy niin selkeästi, minkä vuoksi ne saattavat helposti jäädä puhdistamatta. Epätasaiseen, pehmeään pintaan kertyy kuitenkin pölyä jopa enemmän kuin siileään pintaan. Päälysteeseen painunut pöly samentaa värejä, tekee siitä nuhruisen näköisen ja yleensäkin kuluttaa pehmeää pintaa. (Puusepänteollisuus n.d.)

Verhoilumateriaali on valittava käyttötärpeen mukaan. Esimerkiksi kovassa käytössä oleviin huonekaluihin sopii kestävä ja helposti puhdistettava materiaali. Tuotteen huoltoa nopeuttaa valitsemalla helppohoitoisen pintamateriaalin sekä kuosin ja värin, jossa pieni tahra tai likaantuminen ei heti näy. Tekokuituiset kankaat ovat helppohoitoisempia sekä kestävämpiä käytössä kuin esimerkiksi puuvilla tai pellava. Luonnonkuidut näyttävät kauniilta, mutta saattavat likaantua herkästi imukykyensä vuoksi. (Puusepänteollisuus n.d.)

Pehmustettu huonekalu muovautuu aina käytössä. Täytemateriaali saattaa aikaa myöden painua kasaan, jolloin verhoilukangas jää löysäksi. Tämän voi välttää valitsemalla esimerkiksi napitetun tai sisäänvetoja sisältäviä huonekaluja, joissa painaumat eivät niin helposti näy. (Puusepänteollisuus n.d.) Edellä mainittu huonekalujen muovaantuminen, on minusta suunnittelussa huomion arvoinen seikka, joka kannattaa pitää mielessä tilaan sopivia kalusteita etsiessä. On ikävää, jos melko uudet tuolit painuvatkin käytössä muodottomiksi tai kangas alkaa repsottaa liian ison näköisenä huonekalun pehmusteeseen nähden. Tämä niin sanottu kulahtamien luo nopeasti mielikuvia halvoista, huonosti tehdyistä kalusteista, vaikkeivät ne sitä olisikaan.

3.5 Paloturvallisuus

Sisusteiden paloturvallisuuteen on syytä paneutua julkisiin tiloihin sisustusta suunniteltaessa. Erilaisten sisustusten on todettu syttyvän herkemmin kuin esimerkiksi seinä – ja lattiapinnat. Sisusteiden välityksellä taas palo voi levitä nopeasti muihin tilan rakenteisiin. Tilan paloturvallisuus paranee huomattavasti otettaessa sisustuksessa huomioon paloturvalliset tekstiilit

sekä minimoimalla kalusteiden määrää sekä suunnitteleamalla sisustus niin, ettei syttyminen ole todennäköistä (Ryynänen, Kallonen, Ahonen 2001).

Kun sisustusta suunnitellaan julkisiin tiloihin, tulee sisusteiden syttymisluokan valinnassa huomioida tilan käyttötapa, valvonnanalaisuuden määrä, tilan käyttäjien kunto sekä käyttöolosuhteet (Pelastustoimi 2014). Syytä on myös huomioida se, paljonko tilassa on yhtäaikaista käyttäjiä sekä kuinka nopeasti tilasta on mahdollista poistua (Ryynänen jne. 2001). Tahallisen syyttämisen ja tulen huolimattoman käsittelyn mahdollisuuskin olisi hyvä pitää mielessä tiloja suunniteltaessa (Pelastustoimi 2014).

Useimmat palosuojaamattomat tekstiilit syttyvät herkästi, ja palo leviää niissä nopeasti. Kankaan palosuojauksella saadaan vähennettyä tuotteen syttymisherkkyyttä sekä palon alkuvaiheen leviämistä. Palosuojaus tehdään palosuoja-aineilla, jotka sitovat lämpöä, jolloin kohde ei saavuta syttymislämpötilaa. Muita ominaisuuksia palosuojilla on muun muassa sen auttaessa kankaan kuituja hiiltymään, ennen kuin syttymislämpötila on saavutettu. Palosuoja-aineista kehittyy kaasuja, jotka estävät palon hapen saannin, ja niin ollen tukehduttavat palon (Ryynänen jne. 2001).

Suomessa sisäasiainministeriö on antanut ohjeen julkisten tilojen sisusteiden paloturvallisuudesta. Ohje koskee julkisten tilojen verhoja, pehmustettuja istuinhuonekaluja, patjoja, vuodevaatteita sekä irtomattoja. Kotien ja julkisten tilojen sisusteiden paloturvallisuusvaatimukset perustuvat seuraavanlaisiin kolmeen syttyvyysluokkaan:

SL 1, (vaikeasti syttyvä) tuote ei saa syttyä kytevästä savukkeesta, eikä tultikun liekkiä vastaavasta liekistä.

SL 2, (tavanomaisesti syttyvä) tuote ei saa syttyä savukkeesta.

SL 3, (herkästi syttyvä) tuote syttyy kytevästä savukkeesta.

Sisäasiainministeriön ohjeen mukaan julkisissa tiloissa pehmustettujen istuinhuonekalujen tulisi olla vaikeasti syttyviä, SL 1-merkittyjä, ellei tilassa ole palovaroitinjärjestelmää yhdistettynä henkilövalvontaan. Sytytysluokkaa SL 3 taas vastaavasti ei tulisi käyttää missään yleisötilassa. (Ryynänen jne. 2001.)

4 SUUNNITTELU

Monesti sosiaaliyksiköissä asioivien ihmisten käsiteltävät asiat eivät ole asiakkaalle itselle mieluisia, ja heillä onkin jo valmiiksi negatiivinen asenne palvelua sekä henkilökuntaa kohtaan. Koen tämän takia tärkeäksi juuri odotus- sekä käytävätilojen välittämän viestin. Mikäli asiakas vaistoaan jo omaa vuoroaan odottaessaan tilan epäsiisteyden ja sisustuksen harkitsemattomuuden perusteella, ettei häntä arvosteta, on negatiivinen suhtautuminen myös työntekijöihin sekä käsiteltävään asiaan oletusarvallisesti negatiivista. Mikäli taas sisustuksellisesti asiakas saadaan ymmärtämään oma arvonsa sekä viestitettyä sosiaaliyksikön hyvästä palveluasenteesta,

se luo hyvät lähtökohdat jo tapaamisen asioiden käsiteltävyydenkin kannalta.

Ympäristö koetaan elvyttävänä silloin, kun se tuottaa positiivisia mielikuvia yksilössä. Viihtyminen on yleistä sellaisissa tiloissa, joissa yksilö voi kokea itsensä merkitykselliseksi sekä tärkeäksi. Myönteinen kokemus tilasta on yksi ihmisen vahvuuksien lähteistä, ja se rohkaisee omalta osaltaan asiakasta toimimaan tilanteessa sen vaatimalla tavalla. (Tarkiainen 2012, 16.)

Tarkiaisen (2012, 16) mukaan fyysisen ympäristön tehtävänä on tukea ihmisen itsesääntelyä sekä mielentasapainoa olemalla tarpeeksi monipuolinen, turvallinen ja esteettinen. Myös tilan selkeys sekä järjestyksellisyys ovat itseisarvoja hyvälle ympäristölle. Motivoiva tila antaa hyvät lähtökohdat yhteistyökäytön sekä omaehtoisuuden lisääntymiseen.

Myös lasten osuus, vaikka se vähäinen onkin asiakaskunnassa, tulisi olla huomioitu valmiissa sisustussuunnitelmassa. Tämä tulee esille muun muassa värityssuunnitelmassa, lasten kalusteissa sekä leikkipaikan sijoittelussa. Ikäihmisten sekä liikunta-, kuulo-, tai näkörajoitteisten asiakkaiden osuutta ei tule unohtaa suunnittelussa, vaikkei tilaajataho erikseen näitä ryhmiä pyytäneenkään huomiomaan.

Asiakas- sekä henkilökunnan lisäksi tässä sisustussuunnitelmassa tulee ottaa huomioon nykyisessä tilassa olevat, ja sinne jäävät väritykset niin lattiasa kuin ovissakin (katso liite 2). Näiden elementtien monipuolinen muotokieli sekä väritykset tuovat haastetta yhteensopivien värisuunnitelmien luomiseen.

Materiaalien sekä kalusteiden osalta tarkastelun pääkohde tulee olemaan kestävyudessa, puhtaana pidettävyydessä, muotokielessä sekä värityksessä. Kalustussuunnitelmassa taas suurin haaste on saada tiloista viihtyisät, yhtenäiset sekä toiminnan ohjaileminen kalustesuunnittelulla. Yleisesti materiaalien sekä kalusteiden sijoittelussa yhtenä näkökohtana toimii myös asiakkaiden ja henkilökunnan turvallisuus, mutta myös yleinen asetusten mukainen turvallisuus.

4.1 Omat tavoitteet

Suunnittelijana tavoitteenani on asiakkaan kuunteleminen ja sitä kautta asiakaslähtöinen tekeminen. Pyrkimyksenäni on luoda toimeksiantajaa miellyttävä sisustuskokonaisuus, jolla he saavat viestitettyä omille asiakkailleen heidän tärkeydestään sekä asiakasta arvostavasta ajattelumaailmastaan.

Muita tavoitteitani ovat oman minulle tyypillisen suunnitteluprosessin vahvistaminen sekä kehittäminen. Pidän myös tärkeänä osa-alueena oppia keräämään tietoa sekä toiveita tilaajalta mahdollisimman monipuolisesti, ja siirtää tämä suoraan suunnitteluun. Ammatillisesti haluan kasvaa juuri siinä, että suunnittelutyössä pystyisin työntämään omat esteettiset mieltymykseni taemmas. Omien mieltymysten syrjäyttämien tuo avoimemman

näkökulman suunnittelutyölle sekä auttaa samaistumaan tilaajan toiveisiin sekä tarpeisiin, vaikka ne esteettisesti olisivatkin hiukan erilaisia kuin omani.

Lisäksi tämä työ antaa hyvät mahdollisuudet taitojeni kartuttamiseen ammattiohjelmien käytössä. Tässä suunnittelutyössä 3d-kuvat toteutan Rhino Ceros-ohjelmalla, jota olen käyttänyt myös aikaisemmissa opintotöissäni. Rhino Ceros ei varsinaisesti ole sisustussuunniteluun luotu ohjelma, mutta koen, että sen käytöstä sisustuskuvien mallinnukseen on minulle tulevaisuudessakin hyötyä.

4.2 Ideointi ja konseptit

Suunnittelutyön koin parhaaksi aloittaa kehittämällä kaksi tunnelmaltaan toisistaan eroavaa konseptia. Kiintopisteenä kummankin konseptin kehittämisessä toimi kalusteiden valinta, joiden ympärille rakensin kalusteiden muotokieltä vastaavat tunnelmakartat. Konsepteja tein kaksi erilaista, sillä aikaisemman asiakaskokemukseni perusteella useasta päättävästä jäsenestä koostuvan tiimin on sitä helpompi tehdä valintoja, mitä selkeämpi ja rajatumpi valinnanvara on. Käyttäjälähtöisesti ajatellen halusin ottaa asiakkaan heti suunnittelun alussa mukaan päätöksentekoon, joten he saivat valita konsepteista mielenkiintoisemman jatkoon.

Halusin tehdä projektin aloituksesta myös helpon tilaajalle, niin etteivät he heti ensimmäisellä suunnittelutapaamisella ajautuisi ristiriitoihin erilaisten toiveiden sekä ajatustensa vuoksi. Myös omaa suunnittelun aloitusta selkeiden vaihtoehtojen esitys helpotti, sillä suunnittelulla on päätöksenteon jälkeen selkeä alku sekä muotokieli, josta lähteä kehittämään suunnitelmaa yksityiskohtaisemmaksi.

Konsepteinani olivat ”moderni” sekä ”klassinen”. Näihin kahteen suuntaukseen päädyin Martela Oyj:n kalusteita tutkimalla. Aluksi minulla oli koottuna kolme konseptia; moderni, klassinen sekä luonnonläheinen. Tulin kuitenkin myöhemmin siihen lopputulokseen, että konseptina luonnonläheinen olisi ollut käytössäni olevien kalustevalikoimien vuoksi liian samankaltainen klassisen konseptin kanssa. Lisäksi koin kahden toisistaan tarpeeksi eroavan konseptin olevan helpommin lähestyttävissä tilaajan kannalta, kuin jos valinnanvarana olisi ollut vielä kolmaskin konsepti. Mielestäni nämä kaksi erilaista tunnelmakollaasia estävät myös usein asiakkaalle tulevan kahden mieluisan konseptin yhdistelemisen tarpeen. Kun pysytellään selkeissä linjoissa ja rajoissa, ei kokonaisuudesta tule liian monen maun mukaan sekoitettua.

Päädyin näihin kahteen sisustukselliseen linjaan myös niiden yleisesti ajateltujen normien mukaisuuden vuoksi. Ne ovat kummatkin hillittyjä tyyliä ilman ylimääräisiä koristuksia. Mielestäni nämä hillitymmät suunnat sopivat hyvin myös julkitilakäyttöön, sillä ne ovat tyyllisesti niin sanotusti neutraaleja, eivätkä yleensä aiheuta oikein käytettynä liian suuria negatiivisia tunteita. On kuitenkin otettava huomioon, että jokaisella henkilöllä on jossakin määrin omat persoonalliset näkemyksensä, jolloin yh-

teisissä ja julkisissa tiloissa ei koskaan voida päästä tulokseen, mikä olisi jokaista tilan käyttäjää ajatellen se paras mahdollinen (Rihlma 1999, 51).

Suunnittelun apuna pidän tämänkaltaista suurempien linjojen hakemista oivana ratkaisuna selvitettäessä konkreettisesti kuvin asiakkaiden toiveita tunnelmista, kalusteiden muotokielestä sekä erilaisten kalusteiden tarpeellisuudesta. Keräämällä tunnelmakartan suurista suunnitelmallisista linjoista saan suunnittelijana samalla herätettyä keskustelua ryhmässä, ja sitä kautta tehdä havaintoja asioista, jotka ovat aikaisemmassa tilanteessa jääneet mainitsematta tai tulevat nyt esille kollaasin nähtyään.

4.2.1 Moderni

Tämän opinnäyteyön yhteydessä käsittelen modernia sisustusta suomalaisesta näkökulmasta, ja rajaan sen tyyllillisesti sellaiseksi kuin sen näen.

Tässä konseptissa (katso liite 3) modernius tulee esille huonekalujen muodossa niiden selkeillä, puhtailla sekä osittain kaarevilla linjoilla. Liian kulmikasta yleisilmettä olen pyrkinyt välttämään, mutta kalustevaihtoehtojen rajallisuuden vuoksi sitä on jonkun verran myös mukana, tosin pyöristetyillä kulmilla.

Myllyksen (2014) mukaan modernissa kalustuksessa painoarvoa on esteettisyydellä sekä funktionaalisuudella. Liiallista koristeellisuutta vältetään. Kalusteista löytyvät osaksi materiaalina teräs tai esimerkiksi kromi.

Ensimmäisen konseptin koostin nuorekkaiden sekä melko moderniksi katsomieni kalusteiden ympärille. Materiaalina esille nousee kiiltävä metalli, ja sitä on tasapainottamassa puu.

Konseptiin ensimmäisiksi elementeiksi valitsin uudenmalliset SoftX-malliston sohvut sekä tuolit. SoftX-sarjan tuolit valitsin niiden kevyen ja suoralinjaisen mallin mukaan. Lisäksi mielestäni niiden mallissa on pientä leikkisyyttä, jonka koin tuovan keveyttä myös tunnelmaan odotustiloissa. Lisäksi keveydestään huolimatta koin SoftX-tuolien sekä sohvien oman kokeiluni puitteissa (yrityskäynti 21.2.2013) olevan tarpeeksi tukevia julkitilakäyttöön.

Pöydän sekä lehtitelineen löysin Martelan Picco-sarjasta. Sarja on mielestäni selkeä ja niukkalinjainen, ja sulautuu hyvin myös hieman pehmeälinjaisimpienkin tuolien joukkoon. Yhteenliittävänä tekijänä ovat pyöreät metallilajalat, jolloin ne eivät ole liian särmikkäitä kokonaisuudeltaan.

Hakemusten sekä muiden papereiden täyttöä varten yhdistin suunnitelmaan pyöreää linjaa jatkavat korkeat Drop-tuolit sekä pöydän. Pöytä on pieni ja selkeälinjainen ja sopii hakemusten ja muiden papereiden täyttöön, muttei kuitenkaan nouse silmiinpistäväksi elementiksi sisustuksesta. Korkea pöytä-tuoliryhmä voisi olla hiukan erillään muista istuimista, mikä takaisi hiukan rauhaa lomakkeiden täytössä, mikäli tilassa sattuisi olemaan muita käyttäjiä samanaikaisesti.

Lapsille halusin tuoda tässä suunnitelmassa istuimiksi Fatboyn valmistamat the Point-säkkituolit. The Point on mielestäni myös selkeälinjainen istuin leikkimielisyyden mausteella. Koen säkkituolien olevan myös nykyaikaisia sekä trendikkäitä tämänhetkisessä julkisten tilojen sisustuksessa. Materiaali tuolissa on helposti puhdistettavaa, ja tarvittaessa vesipestävää. Lisäksi tuolia on helppo täyttää lisää, mikäli niiden sisus ajan kuluessa hiukan painuisikin. Lisäksi Fatboylla on mukava mallisto erilaisia miellyttäviä väri vaihtoehtoja säkkituoleilleen.

Lasten leikkivälineille löysin Woodi Oy:n tarjoamista vaihtoehtoisista Ottosäilytysratkaisun. Lelut saadaan piiloon ja järjestykseen Otto-sarjan säilytysratkaisuihin, eivätkä ne silloin pyöri ympäri lattiaa ja pöytiä.

Book-hyllyn valitsin täydentämään kokonaisuutta tuomalla järjestyksen papereille ja eri lehtisille, joita tällä hetkellä lojuu pöydillä sekä seiniin kiinnitetyissä telineissä. Hyllä on yksinkertainen, eikä astu esiin liiaksi sisustuksen valtateemasta.

Kaarinaulakkoja suunnittelin tuovani kumpaankin odotushuoneeseen yhden kappaleen, mikäli ulkovaatteiden säilytystä tarvittaisiin. Naulakko Kaari on kevyen oloinen, eikä siinä ole yläosaa, jonka voisi täyttää unohtuneilla tumpuilla, kaulaliinoilla sekä muilla asusteilla.

Lapsille ehdottaisin liitutaulumaalilla maalattua kohtaa joko seinässä tai vaihtoehtoisesti jopa säilytysratkaisun takaosassa, jolloin yhdistyisi säilytysratkaisu ja huvitus. Liitutaulun kokisin lapselle mieluisaksi tavaksi piirtää ja sutata, jolloin myös viihtyminen pitempään leikkipaikalla olisi mahdollista. Seinistä mahdolliset liitujäljet olisi myös helpompaa saada pois näkyvistä kuin kynällä piirretyt jäljet.

Sotkuisten ilmoitustaulujen tilalle ehdotan konseptissa Tikkurilan Magnetic-maalia. Maalata voisi pienen alueen tarvittaville lapuille. Lappujen kiinnitys tapahtuu magneeteilla, ja nykyiset ilmoitustaulun nastat voitaisiin jättää pois.

Lopuksi olen laittanut pieniksi yksityiskohdaksi ehdotelman kuvakollaasitaulujen kehystämisestä, jolloin ne nousisivat enemmän esille seinäalalta. Tummat, kuitenkin ohuehkon malliset kehykset rajaisivat värikkäät kuvat yhdeksi mielenkiintoiseksi kokonaisuudeksi eikä näin ollen tekisi tilasta liian värikästä. Kasvit olen sijoittanut konseptiin tuomaan vehreyttä ja viihtyisyyttä tiloihin. Ne toimisivat hyvänä luonnollisena sisusteena sekä tilojen rajaajina tarvittaessa.

Konsepteja esiteltäessä en vielä ajatellut mahdollisia värimaailmoja, joten näiden tunnelmakarttojen on lähinnä tarkoitus hakea rajoja sekä kommentteja kalustevalinnoistani sekä muutamista ajattelemistani yksityiskohdista. Värit on tarkoitus lisätä suunnitteluun vasta yleisen tyyli suunnan hakemisen jälkeen.

4.2.2 Klassinen

Myös klassisen sisustustyylin käsittelen suomalaisesta näkökulmasta kuitenkin puuttumatta kansallisiin näkökulmiin tai arvoihin. Klassista tyyliä kuvaa hyvin valoisuus, keveys sekä erityisesti puhdaslinjaisuus. Yleisilmeeltään klassista sisustusta voisi luonnehtia pelkistetyksi, mutta silti levolliseksi. Kalusteissa linjaus on suoraviivaista ja arvostetuiksi materiaaleiksi nousevat muun muassa puu sekä muut luonnonmateriaalit. (Myllys 2014.)

Klassinen suuntaus on tunnettu ajattomuudestaan sekä laadukkuuden sekä kestävyuden arvostuksestaan. Sisustuksessa kokonaisuus sekä harmoninen jatkuvuus nousevat päämääriksi. (Myllys 2014.)

Konseptin (katso liite 4) kokoamisessa pohjana toimi sohvakalusteiden valinta. Päätetyn kalustuksen ympärille aloin koota halutunlaista tunnelmakkarttaa, josta tilaaja näkisi, minkälaista lopputulosta suunnittelussa tämän konseptin osalta lähtisin hakemaan. Konsepti 2 on kerätty kalusteista, joissa esille nousevat ajattomat muodot sekä materiaalina puu.

Cube-sohvien etuina ovat muun muassa niiden muunneltavuus; Selkänojalliset istuinyksiköt yhdistettyinä kaareviin sekä neliskulmaisiiin istuinpaloihin tarjoavat lukemattomia mahdollisuuksia sohvan muodoille, mitkä ovat myöhemmin muunneltavissa (Martela). Myös ajattoman tyylikäs yleisilme sekä hyvä istuinmukavuus ovat tämän sarjan hyötyjä. Cube on kalusteena suosittu julkitiloissa, eikä sen edullinen myyntihintakaan ole haitaksi.

Picco-sarjan korkeat tuolit sekä pöydän toin ehdotelmaan mukaan siistin sekä klassisen ilmeensä vuoksi. Huomioin ensimmäisellä tapaamiskerralla, kuinka paljon täytettäviä lomakkeita lastensuojelun sekä talous- ja velkaneuvonnan odotustilan isolla pöydällä oli lojumassa, joten päätin tuoda tilaan erillisen korkean pöydän sekä tuolit mahdollista paperien täyttöä varten. Mielestäni Picco-sarjan pöytä oli kevyen näköinen sekä pienehkön kokoinen, jolloin se ei veisi turhaa tilaa sohvatuoleilta. Pieni koko estäisi myös papereiden liiallisen kerääntymisen pöydälle, ja siistisi heti huoneen ilmettä osaltaan.

Book-hyllyä ajattelin korvaamaan oikeanpuoleisella käytävällä olevan ison pöydän, joka myös on täynnä monenlaisia papereita. Hyllyyn paperit olisi kätevää sijoittaa aiheittain eri tasoille. Käytännöllisyytensä lisäksi hylly olisi esteettisesti kauniimman näköinen kuin vanha ja kulunut työpöytä. Hylly tarjoaisi pienimuotoisen näköesteen tilassa olevalle pienelle keittiölle, jota ei tällä hetkellä ole edes yritetty häivyttää pois asiakkaiden näkyviltä. Koen kuitenkin, että käytävän päässä sijaitseva pieni keittiö saa nopeasti osakseen uteliaita katseita, varsinkin kun sen eteen on sijoitettu pöytä, jonka päältä löytyy asiakkaille suunnattuja informatiivisia lappuja.

Lapsille suunnattua tuolisarjaa löysin kaksi erilaista konseptiin sopivaa. Toinen on Woodi Oyn tuottama Onni-sarja, ja toinen Martelan omassa tuotannossa oleva Pikku-Kari. Pöytä kuuluu myös Onni-sarjaan, joka on selkeälinjainen sekä klassiseen tyyliin sopiva. Myös Pikku-Kari tuolit

ovat kauniita ja puhtaslinjaisia, pirteänä lisänä niissä toimivat kirkaat, lapsille mieleiset värit. Onni-sarjasta löysin vielä muunneltavan moduulisarjan, joka pienenä toteutuksena toimisi hyvin lelujen, paperien sekä kynien säilytyspaikkana tuoden siistiä vaikutelmaa. Lisäksi moduulissa olevat laatikot ovat jo itsessään lapsille mielenkiintoisia ja herättelevät uteliaisuutta tutkimaan niiden sisältöä. Mitä enemmän lapsilla on mielenkiintoista tekemistä yhdessä paikassa, sitä vähemmän he lähtevät etsimään tekemistä muualta, jolloin vältetään lasten leikkipaikalta poistumiselta.

Somistusratkaisuiksi esittelen konseptissa erilaisia taulunkehyksiä, joilla saataisiin värikkäisiin tauluihin rajaava sekä yhteen kokoava tekijä. Samalla kuvatauluihin tulisi ripaus arvokkuutta lisäksi. Naulakoita ei paljoa tarvita, joten kumpaankin odotustilaan ajattelin riittävän yhden Martelan kuvastosta löytyvän selkeälinjaisen Kaari-naulakon. Naulakko on muutenkin vähäeleisyydessään hyvä hillittyyn sisustukseen, jossa sen ei tarvitse erikseen erottua. Kasvit toin mukaan suunnitelmaan niiden luoman viihtyisyyden vuoksi.

Konseptissa esittelen myös ehdotelman lastennurkkaan tehtävästä pienestä seinäalasta, joka maalattaisiin Tikkurilan Liitutaulumaalilla. Liitutaululle piirtäminen olisi mielekästä puuhaa, mikäli tavallinen paperille piirtely ei miellytä lasta. Toisena maalina ehdotus sisältää Tikkurilan Magnetic-maalin, jolla korvaisin vanhanaikaiset sekä täynnä olevat ilmoitustaulut odotustiloissa.

4.3 Toimeksiantajan palaute konsepteista

Konsepteja kävimme lävitse sosiaaliyksikön henkilökunnasta koostuvan tiimin kanssa ensimmäisessä suunnittelutapaamisessa 14.3.2013. Annoin alussa työntekijöiden tutustua rauhassa konsepteihin, ja siihen, miltä ne yleisilmeeltään heistä vaikuttivat. Lisäksi kerroin, mitä ajatuksia ja ideoita konseptit sisältävät ja millaisia elementtejä sisustukseen tyylistä riippuen tulisi. Selitettyäni konseptit annoin tiimin keskustella niistä, mitä asioita he niissä kokivat hyvinä, mitä huonoina. Keskustelusta tuli toivotunlaista, ja siinä esille nousseet seikat auttoivat minua taas eteenpäin suunnittelussa sekä kohdentamaan suunnitelmalle heidän puoleltaan asetettuja toiveita.

4.3.1 Konsepti 1

Moderni konsepti sai palautetta muun muassa kalusteratkaisuistaan. Henkilökunnan puolelta koettiin, ettei odotustilassa tarvittaisi erillistä lomakkeidentäyttöpöytää. Lisäksi pöydän kanssa samaa Drop- sarjaa olevan tuolin uskottiin innostavan mahdollisesti lapsia leikkimään tuolilla ja olevan siten loukkaantumisalttiita. Sarjan kalusteet koettiin myös jo ”nähdyiksi”, sillä ensimmäisen kerroksen sisääntuloaulassa on muutama odotuspiste samoilla kalusteilla sisustettuna.

Kalustevalintana SoftX-sohvamallisto ei saanut kannatusta eroamalla liikaa muiden kerrosten sohvaratkaisuista. Softx ei muutenkaan muotokieleltään kiinnostanut, ja puheista havaitsin myös epäilystä siksi, ettei kukaan

muistanut nähneensä kyseisen mallista sohvia muualla Wetterin toimitalossa.

Book-hyllyä pidettiin turhana sekä rahaa vievänä kalusteena, ja se päätettiin jättää pois, mikäli tämä konsepti valikoituisi jatkuun. Myös naulakot päätettiin jättää jatkossa suunnitelmista pois, sillä kukaan ei ole enää aikoihin jättänyt takkiaan naulakkoon, vaan ulkovaatteet tuodaan mukaan vastaanottohuoneeseen. Naulakon puute ohjaisi tulevaisuudessakin vastaavaan toimintaan, sillä odotustilassa ei ole valvontaa, jolloin mahdollisuus varkauksiin on olemassa. Tuomalla ulkovaatteet sisälle vastaanotolle minimoidaan riskit tavaroiden katoamiseen, mutta myös niiden unohtaminen naulakkoon roikkumaan. Naulakoihin koettiin muutenkin kertyvän unohtuneita tavaroita sekä muita tieltä pois nostettuja esineitä, jotka osaltaan luovat kuvaa sotkuisesta sekä järjestämättömästä tilasta.

Kasvien osuus suunnitelmassa jätettiin vielä avonaiseksi. Tiimi ei päässyt vielä yksimielisyyteen, haluavatko he kasveja, ja ovatko ne mahdollisesti sisustukseen kuuluessaan helppohoitoisia muovikasveja, vai huolenpitoa vaativia oikeita. Henkilökohtaisesti suosittelin kasvien sijoittamista ympäristöön edes muutaman yksilön kera tuomaan viihtyisyyttä sekä kiinnostavuutta. Myös hyvin hoidetut kasvit viestivät ympäristöstään huolehtivasta työyhteisöstä. Toiselta kannalta ajateltuna kerroin myös jättämään kasvit pois sisustuksesta, mikäli vielä olisi suuria epäilyksiä niiden hoidon järjestämisestä. Hoitamattomat, näivettyneet kasvit kertovat asiakkaille omalta osaltaan tietynlaisesta piittaamattomuudesta.

4.3.2 Konsepti 2

Klassinen konsepti koettiin yleisilmeeltään miellyttävämmäksi, ja sen nähtiin yhdistävän neljäs kerros rakennuksen muihin yksiköihin, joilla on myös käytössään sama Cube-sarjan sohva- ja istuinkalustus. Cube oli malliltaan tuttu, ja käytössä hyväksi koettu sohva. Työntekijöillä oli myös sarjan istuimia omissa työhuoneissaan asiakaskäytössä, ja niitä pidettiin toimivina sekä yleisilmeeltään tilaan sopivina. Henkilökunta esitti tässä kohtaa toiveen hyvän verhoilumateriaalin etsimisestä, sillä heidän tiloissaan olevista sohvista oli käytössä alkanut melko pian näkyä nyppyyntymistä sekä kankaan pintastruktuurin purkautumista.

Tässäkin konseptissa todettiin naulakoiden, Book- hyllyjen sekä korkean Pico-sarjan tuolien sekä pöydän olevan turhia, ja ne päätettiin jättää pois. Myös lastentavaroille tarkoitettua säilytyskalustetta mietittiin ja sen koettiin olevan osittain turha kulu budjetissa.

4.3.3 Yhteenveto

Kummankin konseptin luonnehdittiin olevan toimivia, mutta sisältävän budjettiin nähden liikaa elementtejä. Budjetiksi kalusteille muodostui henkilökunnan omista toimivaroista koostuva 3000 euron summa sekä mahdollisesti Hämeenlinnan kaupungilta tuleva tukiraha. Koska lopullinen kokonaissumma jäi avonaiseksi, päädyttiin tekemään mahdollisimman edul-

linen suunnitelma, jonka pääpaino olisi istuinkalusteissa, kuvakollaasien esille tuonnissa sekä maalaussuunnitelmassa.

Yleisilmeeltään toimivammaksi konseptiksi valittiin klassinen konsepti 2, jota lähdetään kehittämään eteenpäin. Konsepteissa olleita magneettimaalia sekä liitutaulumaaia pidettiin kumpaakin kiinnostavana yksityiskohtana, mutta lopullisesta suunnitelmasta ne jätetään pois niiden viedessä turhaan budjettia. Heräsi myös kysymys pintojen peitettävyydestä, mikäli yksikkö joskus muuttaisikin pois Wetterin toimitiloista. Kaupungin omistuksessa olevissa toimitiloissa maalipintojen muuttamiseen tarvitaan lupa kaupungin arkkitehdiltä. Luvan maalaamiseen uskottiin tulevan, mikäli väriehdotus olisi selkeä ja se kattaisi ainoastaan isoimpien seinäpintojen maalauksen.

Konseptien avulla saamani tieto tilaajan toiveista oli hyödyllistä, ja toivottua näkökulmaa suunnitelman tekemiseen. Esimerkiksi budjetti oli tähän mennessä ollut täysin avoin, ja nyt sainkin tietooni osittaisen suunnan. Lisäksi suunnittelun kannalta tärkeitä tietoja olivat, mihin henkilökunta pienestä budjetista haluaa eniten panostaa, ja mistä karsitaan.

4.4 Kalustevalinnat

Konseptin valinta antoi suuntaviivat, kuinka lähteä etsimään kalusteita, jotka ovat muotokieleltään klassisen kauniita, ajattomia sekä julkiseen tilaan sopivia. Tärkeäksi elementiksi kalusteissa nousi myös niiden kulutuksenkestävyys niin tekstiileissä kuin muissakin materiaaleissa. Kalusteiden yhtenäisyys, samanlaisen muotokielen toistaminen, on tärkeää suunniteltaessa kahta toisistaan erillistä tilaa, joiden toivotaan olevan mielletävissä yhdeksi kokonaisuudeksi.

4.4.1 Istuimet

Tilaajan taholta kävi konseptien tarkastelussa sekä valinnassa selväksi, että Cube-sarjan sohvut sekä istuinmoduulit olisivat miellyttäviä sekä ilmeeltään sopivia sosiaaliyksikön tiloihin. Samalla todettiin, ettei muun mallisia istuimia tarvittaisi sisustukseen, vaan vain sohvia sekä sohva-tuolin mallisia istuimia. Cube-sohva-tuolin mitat ovat 65 x 65 x 75 cm. istuinkorko on 44 cm. Kumpaankin odotustilaan toivottiin muutamaa kahden hengen sohvia sekä joitakin yksittäisiä istuimia. Istuinten jalustojen materiaalina on kromi.

4.4.2 Pöydät

Pöydiksi valitsin suunnitelmaan istuinten kanssa samaa sarjaa olevat Cube-sohvapöydät, yhden kappaleen kumpaankin odotustilaan. Pöydät ovat leveydeltään sekä pituudeltaan 65 cm, ja korkeudeltaan 44 cm. Pöytien on tarkoitus tässä suunnitelmassa toimia myös säilytyspaikkana muutamille luettaville lehdille, joten niiden muotoilussa on kiinnitetty tähän huomiota. Pöytien sisälle on rakennettu kotelo, johon lehdet on helppo säilöä, mutta

niitä saa myös esteettömästi otettua käyttöön. Materiaalina pöydässä toimii koivu, ja jalustoissa kromi.

Kuva 18. Kuvassa mallit Cube-sohvatuoista sekä lehtikotelollisesta sohvapöydästä. (martela.fi. 2013. 24.4.2014)

4.4.3 Lasten kalusteet

Lasten kalusteissa pidän tärkeänä hauskoja muotoja sekä iloisuutta. Pöydäksi valitsin Woodi Oy:n mallistosta puoliympyrän muotoisen pöydän, johon tulee neljä laippakiinnitteistä pyöreää jalkaa. Pöydän korkeudeksi valitsin 60 cm. Woodin tuote-esitteestä löysin suosituksia, joiden mukaan 3-6-vuotiaille juuri 60 cm olisi hyvä korkeus. Pidin tuota ikää melko hyvänä mittarina, sillä sen nuorempia ei jätettäisi yksikseen leikkimään vieraaseen paikkaan. Vanhemmille lapsille kahdeksaan ikävuoteen asti taas suositeltiin kuvastossa pöydän korkeudeksi 63 cm:ä, jonka koin olevan niin vähäisen eron, että lapsi voi käyttää pöytää varmasti sen hetken, kun joutuu odotustilassa olemaan. Usein nämä ovat kuitenkin hyvinkin lyhyitä aikoja. Syvyyttä pöydällä on 60 cm, ja leveyttä 120 cm. Woodi Oy:n tuotteet ovat testattuja ja laadultaan kestäviä sekä turvallisia tuotteita julkisen tilan tarpeisiin.

Kuva 19. Kuvassa Woodi Oy:n puoliympyrän mallinen lasten pöytä. (martela.fi.2013. 24.4.2014)

Pöydän materiaalina toimii jaloissa massiivikoivu, ja pöytätasoon on valittavissa joko massiivikoivuinen tai laminaattipintainen värillinen päällyys (Woodi 2013, 56). Päädyin kuitenkin massiivipuiseen pöydän tasoon, sillä

suunnitelmissani oli tuoda lastenkalusteisiin väriä tuolien avulla, ja kokonaisuudesta voisi tulla liian räikeä, mikäli pöydän tasokin olisi värillinen.

Tuoleiksi Woodin lastenpöydän ympärille valitsin Martelan omasta tuotannosta Pikku-Kari tuolit, jotka koin pirteiksi ja mukavan näköisiksi lastentuoleiksi. Tuolien istuinkorkeudeksi valitsin valikoimista 36 cm. Ohjetta lasten tuolin istuinkoroista sain Woodin katalogista, jonka mukaan 3-4-vuotiaille lapsille sopiva korko olisi 35 cm, ja 4-6-vuotiaille taas 38 cm. Koin tuon 36cm:n olevan melko hyvin näihin kumpaankin lapsiryhmään soveltuvaksi. Lasten tuolit on pöydän tapaan valmistettu koivusta, joka luo yhtenäisen vaikutelman lastenkalusteisiin

Kuva 20. Pikku- Kari tuolit piristävässä väreissään (archiexpo.es. 2014. 24.4.2014)

Pikku-Kari penkkeihin valitsin erivärisiä päällisiä. Kumpaankin odotustilaan tulee kolme tuolia, ja väreinä ovat sininen, punainen sekä keltainen. Väriä halusin tuoda lastenkalusteisiin sillä ”lapset rakastavat ja tarvitsevat voimakkaita värejä aikuista enemmän” (Rihloma 1999, 50). Pienet lapset kiinnittävät huomiotaan enemmän väreihin kuin muotoihin. Punainen ja sininen ovat väreistä kaikkein mielenkiintoisimmat ja huomiota herättävimmät. (Coloria 2013.)

4.4.4 Materiaalien valinta

Tekstiilien sekä muiden sisustustavaroiden puolella materiaalien valintaan värien osalta eivät vuodenaikoihin sidotut sesonkikaudet suuresti vaikuta. Silti niidenkin valinnassa on syytä olla tietoinen pinnalla olevien trendivärien elinkaaren kehityksestä. Turvallisinta on valita pitkäaikaiseen käyttöön sellaisia sävyjä, jotka ovat joko saavuttamassa, tai jo saavuttaneet pysyvän suosion asiakaskunnan keskuudessa (Huttunen 2005, 101- 102). Tekstiilien valinnassa painotin juuri pitkäaikaista käyttöikää myös värin kannalta, joten päädyin valitsemaan useimpiin väri vaihtoehtoihin neutraalit sekä mahdollisimman useaa miellyttävän väriset tekstiilit.

Myös muussa materiaalinvalinnassa korostan kestävyyttä, ajattomuutta sekä selkeälinjaisuutta. Pyrin saavuttamaan valinnoilla sellaisen yhtenäisyyden, joka kestää aikaa sekä käyttöä, mutta myös pysyy mielenkiintoisena ja miellyttävänä työympäristönä vuosia. Martelan kalusteissa useim-

miten etuna löytyy myös mahdollisimman ekologisesti sekä ergonomisiksi tuotetut kalusteet. Myös kotimainen käsityö tulee esille osassa Martelan kautta tilattavissa kalusteratkaisuissa. Kestävyyden tavoittelu tuo mukanaan turvallisuuden, joka on yksi huomioitava seikka materiaalivalintoja tehdessä.

4.4.5 Tekstiilit

Tiedonannon (Martela 21.2.2013) perusteella minulla oli tiedossani kolme erilaista kangasvaihtoehtoa sohvien päällysteeksi. Vaihtoehdot olivat Fame-, Dinamica Melange- sekä Trevi A 3000 -kankaat.

Fame- kankaat ovat villaisia julkitilan verhoilukankaita, joissa päällimmäisenä näkyy hyvä kulutuksen kestävyys kankaan ollessa silti pehmeän tuntuista sekä joustavaa. Materiaaleina kankaassa on käytetty 95 % villaa, ja 5 % polyamidia. Kankaan värinkesto, nyppyyntyminen sekä valonkesto ovat hyvää luokkaa. Kangas on myös 100-prosenttisesti vapaa raskasmetalleista, ja saanut Eu Ecolabel-ympäristömerkin, joka kertoo tuotteen ympäristöystävällisyydestä sekä turvallisuudesta ja laadukkuudesta. Kangas on paloturvattua, ja sillä on 10 vuoden käyttötakuu. Fame-kankaissa on 60 eri väri vaihtoehtoa valittavana. (Martela 2013)

Dinamica Melange-sarjan kankaat ovat kierrätettyjä sekä käytöstä poistettaessa taas uudestaan kierrätettäviä. Kankaan valmistukseen ei ole käytetty ollenkaan liuottimia, vaan myrkyttömiä valmistustapoja sekä vesipohjaista valmistusprosessiä. Materiaaleina kankaissa on käytetty 43 % PE, 48 % MA, 9 % PU (kierrätetty polyesteri). Kankaan hankauksenkesto on melko hyvää, sen ei pitäisi nyppyyntyä, ja valonkesto värillä on hyvä. Kangas on valmistettu kierrätetystä polyesteristä. jokaisen metrin valmistukseen on käytetty muun muassa 20 kierrätettyä muovipulloa. Tuotannossa ja värjäyksessä käytetään ainoastaan vesiohenteisia ja turvallisia, tarkkaan testattuja kemikaaleja. Dinamica Melange on allergiatestatu ja täysin myrkytön ja turvallinen kangas vaikka pienille lapsille. Ekologisuus sertifioitu UNI EN ISO 14001 standardilla. Kankaissa on ainakin tällä hetkellä vielä melko vähänlaisesti väri vaihtoehtoja, n. 24 kpl. (Martela 2013.) Kangas on tuntumaltaan mukavan pehmeää, mutta samalla saa hiukan epäilemään sen oikeaa kulutuksenkestävyyttä.

Trevi A 3000 -kankaat ovat kestäviä sekä paloturvallisia Trevira CS kankaita, joihin palosuojaus on toteutettu lisäämällä palosuojaa-aine materiaaliin ennen kehruvaihetta. Palosuojaa-aine on näin ollen kuidussa kiinni, osana kuitua eikä vain sen pinnalla. Palosuojaus on näin ollen pysyvä, eikä sitä voida kuiduista hävittää. Palosuojattunakin kangas vastaa kuitenkin ominaisuuksiltaan pitkälti suojaamatonta kangasta, antaen myös käyttäjälleen mukavan, miellyttävän tuntuman. (Ryynänen jne. 2001.)

Kankaan materiaalina toimii 100-prosenttinen polyesteri, jonka värin-, valon sekä hankauksenkesto tekokuitukankaana ovat kukin hyviä (Martela 2013). Kankaasta kerrotaan Martelan Internet-sivuilla myös hyvänä puoleena helppohoitoisuus sekä puhtaana pidon helppous, sillä tekokuitukankaana Trevi A 3000:sta lähtevät useimmat likatahrat helposti pois. Myös

kestävyys sekä vuosien ajan hyvänä pysyminen liitettynä edulliseen hintaan kerrotaan tämän kankaan hyväksi puoliksi.

Trevi A 3000-kankaissa on melko hyvä värivalikoima, noin 33 väriä, joista osa luonnollisempia ja osa kirkkaita. Kankaan tuntuma on hiukan karkeahko, mutta tuo mielikuvan kestävälaatuudesta kankaasta.

Vertaillakseni näitä kolmea kangasta, koin hyväksi listata niiden kunkin ominaisuuksia sekä hyviä että huonoja puolia.

Kangas	Trevi A 3000	Fame	Dinamica Melange
Koostumus	100% polyester	95% villa, 5%polyamidi	Kierrätysmateriaali 43% PE, 48% MA, 9%PU
Hankauksenkesto	100.000	200.000	100.000
Nyppyntyminen 1-5 asteikolla	5	4	5
Valonkesto asteikolla 4-8	5	5-7	4
Värien hankaantumisen kesto	4/5 märkä/kuiva	4/5 märkä/kuiva	4/4 märkä/kuiva
Puhdistus	kuivapesu	Kuivapesu/ kemiallinen pesu	Pesu, 60 ^o
+	+vahva kangas +värivalikoima +hinta +hyvät ominaisuudet	+luonnollinen +hyvä hankauksen kesto +ekologisuus +valonkesto +värien määrä	+myrkytön +kauniit värit
-	-hiukan muista karkeampi materiaali -ei niin ekologinen	-hiukan heiveröinen kangas? -hinta -alussa nyppyntyymistä	-värivalikoima suppea -ohuen tuntuinen kangas -kankaaseen jää helposti käytössä jälkiä?

Kuvio 2. Kankaiden ominaisuuksien vertailua

Vertailun tuloksena huomasi kahden kankaan erottuvan parhaiten, Trevi A 3000:n sekä Famen. Fame-kankaan näytepalloista saamani mielikuva hiukan ohuen tuntuudesta, ehkä jopa herkästi reikiintyvistä kankaasta ohjasi päätöstäni kuitenkin Trevi A 3000 -kankaiden suuntaan. Myös Trevi-kankaasta hyvin kerrottu tieto sen paloturvallisuudesta, oli yksi merkittävä ominaisuus. Auringonvalon haalistava voima vaikuttaa aina kankaaseen jossain vaiheessa sen elinkaarta, kuitenkin haalistuminen näkyy yleisesti vähemmän keinokuituisissa kankaissa kuin verraten luonnonkuituisissa. Martelan vierailun aikana sain tiedonannossa myös vinkkinä Trevi-kankaan edullisen hinnan moniin muihin samantasoisin kankaisiin nähden. Myös värivalikoimista löytyvät hillitymmän väriset vaihtoehdot saivat aikaan lopullisen päätöksen käyttää tulevissa kalustesuunnitelmissa tekstiilimateriaalina Trevi A 3000 -sarjan kankaita.

4.5 Väriteemat

Konseptien esittelyn jälkeen annoin toimeksiantajalle mahdollisuuden päästä kommentoimaan värisuunnitelmia, joita olin koonnut neljä erilaista. Tarkoituksena oli päättää tapaamisen aikana, mitkä kaksi vaihtoehtoa jatkaisivat suunnittelussa mukana ja mitkä kaksi jätettäisiin pois.

Väriehdotelmiksi pyrin kokoamaan neljä mahdollisimman erilaista ja erilaisia ajatuksia herättävää kokonaisuutta. Värien suunnittelussa käytin hyväkseni värien yleisesti tiedossa olevia myötä- sekä haittavaikutuksia ihmisten käytökseen sekä mieleen. Tavoitteena kussakin väriteemassani oli luoda rauhallista sekä rentoa, hyvään mieleen kannustavaa tunnelmaa odotus- ja käytävätiloihin.

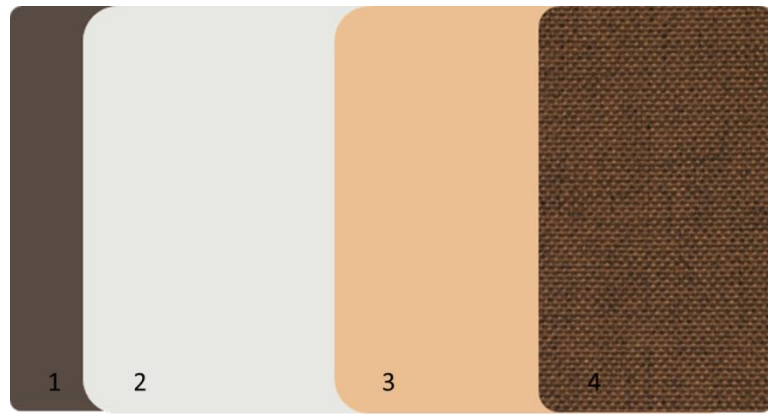
Sosiaalipalveluiden asiakkaat joutuvat usein asioimaan sosiaalitoimistossa sekä velkaneuvonnan piirissä hyvinkin raskaiden sekä epämiellyttävien asioiden vuoksi, jolloin tilojen ulosannilla on suuri vaikutus asiakkaiden mielentilaan sekä ennakkokäsityksiin tilasta sekä sen toiminnoista. Osa sosiaalipalveluiden asiakkaista on myös lapsia, joten värimaailmassa sekä kalusteissa, on syytä huomioida myös heitä.

Näillä neljällä väriteemalla haen hiukan rajoja siitä, millaista väriteemaa toimeksiantajataho oikein on lähtenyt hakemaan. Väriehdotelmat koostuvat neutraalista, luontoaiheisesta, räväkästä sekä tummasta teemasta. Päämääränäni oli myös tarkastella värisuunnittelua niin, etten antaisi liikaa omien väriantipatioideni ohjailta teemojen syntyä.

Väriehdotelmien tekemiseen vaikuttivat myös tilojen nykyiset moninaiset toimistojen ovien väritykset sekä lattian muovimatton väritys (katso liite 2). Tulevien värisuunnitelmien tulisi olla sopusoinnussa tilassa pysyvien värien kanssa, eikä niistä saisi tulla riitasointuisia keskenään. Huomionarvoista värisuunnitelmien kokoamisessa oli myös antaa tilaa esimerkiksi käytävällä olevalle infotaululle, joka tulisi havaita heti tilaan tultua.

4.5.1 Teema 1

Ensimmäinen väriteema sisältää maanläheisiä värejä; lämpimän keltaista, keskiruskeaa sekä valkoista. Tehosteena- ja ryhtiä tuovana värinä- myös tummanruskeaa pienissä yksityiskohdissa.

Kuvio 3. Maanläheinen väriteema

Väriteemassa valkoinen väri (nro.2) on dominoiva kauttaaltaan seinäpinnoissa luoden hyvän taustan tehosteväriille (Rihlama 1999, 65), tässä teemassa lämpimän keltaiselle. Valkoinen on poimittu Tikkurilan Symphony-värikartasta, sävyltään G 497, Höyry (kutsutaan myös nimikkeellä maalarinvalkoinen)

Keltaisen värin (nro 3) valitsin teemaan sen tutkittujen ihmiselle positiivisten vaikutusten mukaan. Niin kuin Rihlama (1999, 56) luonnehtii, keltainen koetaan usein vapauttavaksi, keventäväksi sekä piristäväksi väriksi. Keltaisen on myös koettu värinä tuovan lämmöntuntua sekä päivänpaistetta tilaan.

Keltainen saattaa laajoina pintoina luoda pienentävän vaikutuksen tilaan, ja siksi suunnitelmassani onkin tarkoitus käyttää sitä tuomaan väriä hillitysti pienemmissä seinäpinnoissa. Valkoisen ja keltaisen värin todetaan myös yhdessä käytettynä luovan elämänmyönteisyyttä ympäristöönsä (Rihlama 1999, 56). Edellä mainittu seikka tuki värivalintaani, jolla halusin tuoda positiivisuutta hyvin arkaluontoistenkin asioiden kanssa asioiden asiakkaiden mieliin. Tässä väriteemassa keltaisena värinä toimii Tikkurilan Symphony-värikartasta valittu sävy x403, Pusta.

Keskiruskean sävy (nro.4) kuvaa suunnittelemaani väritystä istuinten kankaasta. Martela Oy:n suosittelemasta Trevi A 3000 -kankaasta päädyin kankaaseen 3558. Väriykseltään kangas on kaksivärinen, pääosin ruskea, mutta mukaan on kudottu kultaan taittavaa sävyä, joka puolestaan sopii lämpimän keltaiseen seinätehosteeseen. Värinä keskiruskea mielletään maanläheiseksi (Rihlama 1999, 56), ja näin ollen se tasapainottaa hyvin iloista keltaista.

Tumma ruskea sävy (nro 1) kuuluu suunnitelmassa pieniin yksityiskohtiin niiden esille nostamiseksi, kuten kuvakollaasitaulujen kehyksiin. Ruskea on sävyltään N 483, ja kuuluu Tikkurilan Symphony-värijärjestelmään.

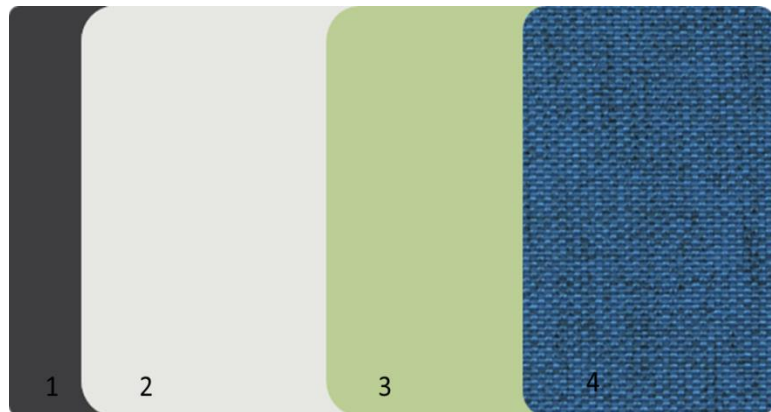
4.5.2 Teema 2

Toisena värisuunnitelmana on sini-vihreä teema, jossa tarkoituksena on yhdistää kaksi rauhallisuutta henkivää väriä sopusointuisaksi sekä levolliseksi kokonaisuudeksi. Sinisen sekä vihreän pariaksi valitsin maalarinvalkoista sekä kokoavaksi elementiksi tummaa, lähes mustaa värisävyä.

Teema 2 jatkaa samaa linjaa ensimmäisen värisuunnitelman kanssa niin, että seinien päävärinä toimii edelleen Tikkurilan sävy G 497, Höyry (nro 2), joka on selkeä, hiukan harmaaseen vivahtava valkoinen.

Seinän tehosteväriksi valitsin vihreän sävyn J383, Helinä (nro3) luomaan tilaan miellyttävää, tasapainottavaa tunnelmaa sekä varmuutta (Rihlama 1999, 56). Tässäkin värisuunnitelmassa vihreää tehosteväriä ei ole tarkoitus käyttää laajoina alueina, vaan pienemmissä aloissa, joissa se pääsee parhaiten oikeuksiinsa ja esille tuomaan tilaan mielenkiintoa. Vihreän värin on tutkittu maailmanlaajuisesti symbolisoivan turvallisuutta, toivoa, luottamusta sekä vapautta (Coloria 2013).

Kalusteiden kankaan sävyksi valitsin Martela Oy:n Trevi A 3000 -väreistä sävyn 3315 (nro4), joka on melko kirkas, mutta kuitenkin tarpeeksi tumma niin, ettei kaikki lika näy heti istuimissa. Sininen ja vihreä yhdessä tuovat luontoa lähemmäs kaupungin keinotekoisessa värimaailmassa sijaitsevaa sosiaalitoimen yksikköä.

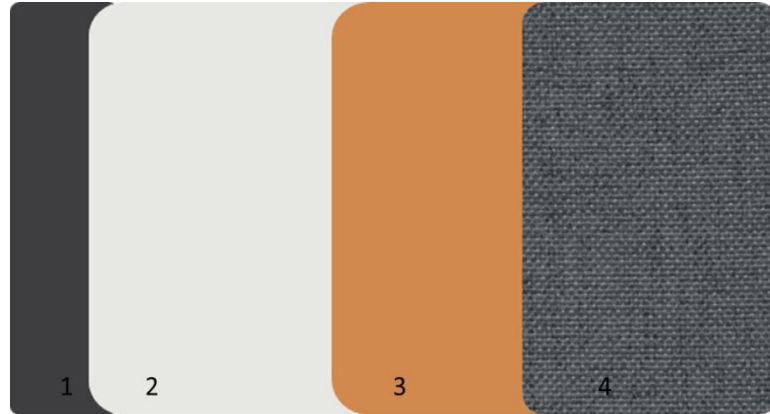
Kuvio 4. Sini-vihreä väriteema

Sinisen värin tiedetään stimuloivan parasyynteettistä hermostoa rauhoittaen mieltä ja siten auttaen keskittymään (Coloria 2013). Sininen huokuu myös levollisuutta sekä hiljaisuutta, ja yhdessä vihreän kanssa luonnollisina väreinä ne luovat tasapainoisen ja miellyttävän ympäristön. (Rihlama 1999, 56 & 65.) Sinisen ja vihreän koetaan olevan pidetty aikuisten keskuudessa lähes kaikkialla ympäri maailmaa, eikä vähiten sen vuoksi että niihin liittyy väreistä vähiten erilaisia kulttuuriarvoja (Coloria 2013).

Kuvakollaasien kehyksiksi tulee tässä värisuunnitelmassa tummalla maalattu puu (nro 1), joka kokoaa muut melko vaaleat sävyt yhteen. Myös mahdollisten kasvien ruukut tulevat olemaan tummansävyisiä, jota yleisesti kuvastaa nyt sävy Y 498, Keskiyö (Tikkurila, Symphony-värikartta).

4.5.3 Teema 3

Kolmas väriehdotus on koottu toimeksiantajan toiveen mukaisesti mukailemaan Hämeenlinnan kaupungin logon värimailmaa—oranssia ja harmaata. Kirkkaan oranssin tasapainottajana toimii maalarinvalkoinen (G 497, Höyry/ Tikkurila) seinäpinnoissa, ja keski-harmaa väri tekstiileissä. Lisäksi käytän tummaa värisävyä pienissä yksityiskohdissa.

Kuvio 5. Tilaajan toivoma oranssi-harmaa väriehdotus

Tässä väriehdotelmassa oranssina (nro 3) on käytetty Tikkurilan Symphony-värikarttaan kuuluvaa sävyä S311, Helle. Oranssi väri toimii hallitsevana elementtinä, ja sitä onkin syytä käyttää melko hallitusti, jottei sen voimakkaasti tilaa pienentävä vaikutus tulisi esille. Laajoina pintoina oranssin koetaan myös olevan kiihottava ja lämmittävä väri. Pienehköissä pinnoissa vastaavasti oranssi on toivottava lähes kaikkialla tuoden loistoa sekä iloista juhlallisuutta tilaan. (Rihlama 1999, 56.) Oranssin värin hyviin puoliin on luettavissa myös elinvoimaisuuden lisääminen korostamalla iloisuutta ja syrjäyttämällä epätoivoa (Coloria 2013).

Keskiharmaan (nro 4) sävyiset tekstiilit tasapainottavat ja rytmittävät hehkuvaa oranssia tuoden tilaan arkisuutta (Rihlama 1999, 65). Koen harmaan melko hyväksi valinnaksi tekstiileissä, jotka likaantuvat ja kuluvat käytössä. Keskiharmaan sävyssä esimerkiksi kuluminen ei näy niin voimakkaasti kuin intensiivisemmän sävyisissä tekstiileissä.

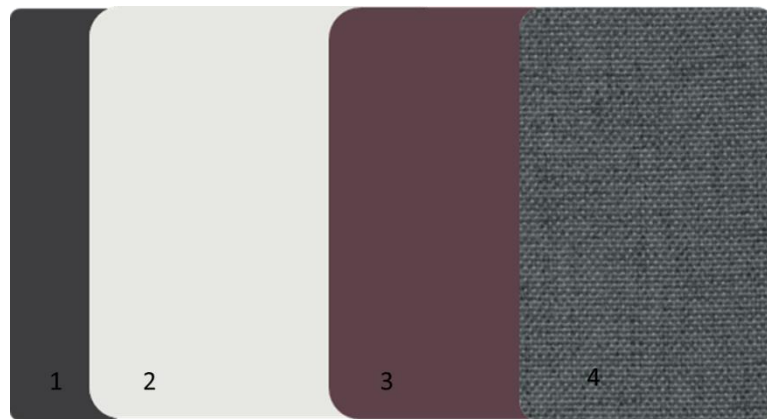
Tummaa väriä (nro 1) käytetään myös tässä värisuunnitelmassa hyvänä lisänä pienissä yksityiskohdissa korostamalla niitä hallitusti intensiivisellä sävyllä. Näitä yksityiskohtia ovat muun muassa taulujen kehykset sekä kukkaruukut.

4.5.4 Teema 4

Neljäs väriehdotelma poikkeaa muista tummalla ilmiällänsä. Tumman tehostevärin ja keskiharmaiden tekstiilien parina käytän maalarin valkoista (G497, Höyry) laajoina pintoina tasapainottamaan, tuomaan valoisuutta sekä kirkastamaan yleisilmettä.

Tumma violetin (nro3) M425-sävyn (Punajuuri) toin väriehdotelmaan mukaan sen henkivän juhlallisen ja henkisiä arvoja palvelevan vaikutuksensa (Rihloma 1999, 65) vuoksi. Suunnitelmassa tumma violetin sävy toimii pieninäkin värialueina hyvänä katseenvangitsijana, mutta intensiivisyytensä vuoksi se kaipaa rinnalleen paljon vaaleita sävyjä tasapainottamaan sekä valaisemaan yleisilmettä. Värinä koen violetin olevan trendikäs sekä moderni ja tuovan modernia, hienostunutta ilmettä julkisiin tiloihin.

Keskiharmaa (nro 4) (Trevi A 3000, 3620) sävynä luo violetille tehosteväriille neutraalin taustan häiritsemättä kokonaisuutta. Arkiseksi väriksi koettu harmaa neutralisoi violetin hiukan liiankin hienostunutta ilmettä. Yhdessä vaaleiden seinien kanssa kokonaisuus on hyvin rauhallinen, jopa pysähtynyt.

Kuvio 6. Tumma väriteema

Tummien yksityiskohtien (nro 1) määrän on syytä pitää minimissään tässä suunnitelmassa. Kuitenkin pieni ripaus tummaa esimerkiksi kasvien ruukuissa, antaa lisämausteen väriytykseen. Tummat yksityiskohdat osaltaan myös korostavat hienostunutta, arvokastakin tunnelmaa, joka tässä teemassa on havaittavissa.

4.6 Palaute väriteemoista

Toisella tapaamiskerralla (14.3.2013) kävimme sosiaaliyksikön henkilökunnan kanssa läpi ehdottamani väri vaihtoehtoja. Ryhmä sai lopulta valita kaksi heitä eniten miellyttävää värisuunnitelmaa jatkoon.

Maanläheinen teema 1 jakoi mielipiteitä, karkeasti jakaen henkilökunnasta nuorimmat hylkäsivät väriehdotuksen turhan neutraalina, kun taas iältään vanhemmat työntekijät kokivat värit miellyttävinä ja valoisina sekä lämpöisinä. Tämä suunnitelma päätettiin kuitenkin lopulta jättää pois jatkosta sen jaettua mielipiteitä.

Sini-vihreä suunnitelma, teema 2, sai heti esittelyn jälkeen negatiivisen vastaanoton. Henkilökuntaa ei miellyttänyt ajatus jatkaa tällä teemalla, sillä se muistutti liikaa nykyistä epämiellyttävää värimaailmaa. Kommentteis-

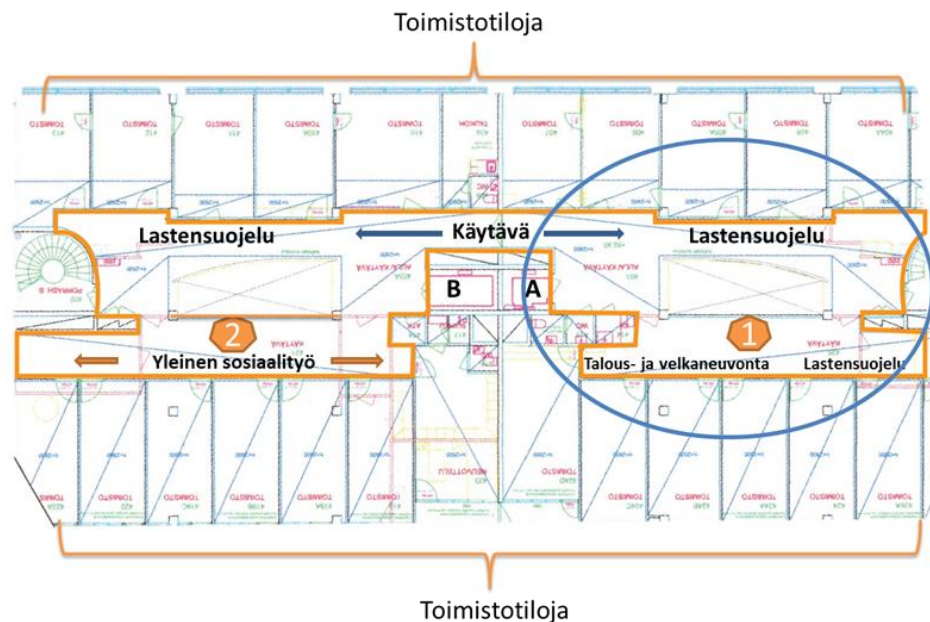
sa tuli esille kyllästyminen sinisyyteen työympäristössä sekä halu saada ympärille jotain täysin erilaista nykyiseen verrattuna. Jatkoon siis valittiin teemat 3 sekä 4, jotka miellyttivät väriyhdistelminä lähes yksimielisesti jokaista tiimin jäsentä.

Oranssi-harmaa teema 3 sai jokaiselta kannatusta, ja sen koettiin luovan miellyttävällä tavalla yhtenäisyyttä kaupungin logon sekä muiden samaa värimaailmaa käyttävien kaupungin virastojen kanssa. Oranssi värinä koettiin myös piristäväksi uudistukseksi nykyiseen värimaailmaan verraten. Valitsemani tekstiilien keskiahmaa sävy (Trevi A 3000, 3620) koettiin miellyttäväksi, ja todettiin paremmaksi, että sävy on vaaleahko eikä liian tumma.

Väreiltään tummin teema 4 sai myös kannatusta erilaisuutensa vuoksi, ja sen koettiin myös olevan kiinni nykypäivän väritrendissä. Tumma tehosteväri sai iäkkäämmiltä työntekijöiltä kannustavaa palautetta hienostuneisuuden tuomisesta ja asiakkaille arvostuksen viestimisestä. Kuitenkin samalla hiukan heräsi kysymyksiä, onko sävy liian tumma isoina pintoina. Päätettiin kuitenkin, että violetin tummuusastetta ei tällä hetkellä lähdetä vaalentamaan, vaan suunnitelma otetaan tällaisenaan mukaan suunnitteluun.

4.7 Kalustusvariaatioita

Kalustusvaihtoehtoja tiloihin tein kolme erilaista samoilla kalustevaihtoehtoilla. Ehdotelmissä kalusteet ovat sijoiteltuna erilaisiin kokonaisuuksiin, ja niiden määrä vaihtelee suunnitelman mukaan. Pohjakuviin tehdyt kalustesuunnitelmat ovat käytävän 1 sekä odotustilan 1 mukaan tehtyjä, sillä päädyin tekemään kummastakin odotustilasta kalustukseltaan identtiset. Tämä yhdistäisi osaltaan kahta erillään olevaa tilaa, ja kalustemäärä pysyisi melko vähäisenä sekä yhtenäisenä.

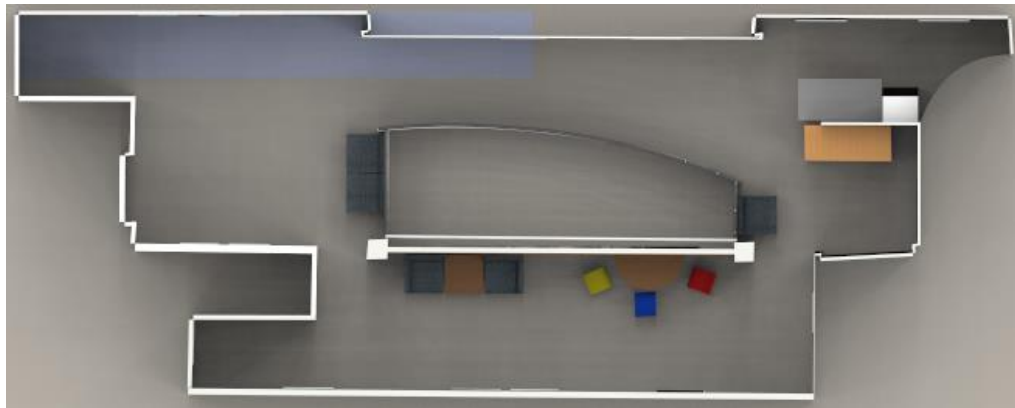
Kuvio 7. Pohjakuva käytävä- sekä odotustiloista

Kuviossa 7 on esitettyä kokonaisvaltaisesti suunniteltavan tilan laajuus, sekä eri työpisteiden sijoittelu tiloissa. Sinisellä ympyröity alue kuvaa käytävä- sekä odotustiloja, joiden pohjaa käytän kalustesuunnitelmissa.

4.7.1 Kalustus 1

Ensimmäinen kalustesuunnitelma (kuvat 21 sekä 22) sisältää yhteensä viisi istumapaikkaa sekä lasten leikkutilan. Istumapaikat on ripoteltu niin, että kaksiosainen sohva on heti hissiä vastapäätä käytävän vastaanottotiloihin odottaville ihmisille. Odotustiloissa on kaksi selkä- sekä käsinojallista istumapaikkaa, joiden välissä on sohvapöytä. Lasten paikka on sijoitettuna oikealle puolelle odotustilaa omaksi yksikökseen.

Postikaappien läheisyydessä sijaitsee vielä yksi selkänojallinen istuin peremmällä oleville vastaanotoille odottavalle. Tämä istuin on kaukana muista, ja tarjoaa myös mahdollisuuden eristäytyä ja piiloutua muilta ihmisiltä, mikäli asiakas siihen kokee tarvetta. Kokonaishinta-arvioksi tälle kalustukselle tuli yhteensä noin 6191 euroa.

Kuva 21. Ensimmäisen kalustesuunnitelman pohjakuva

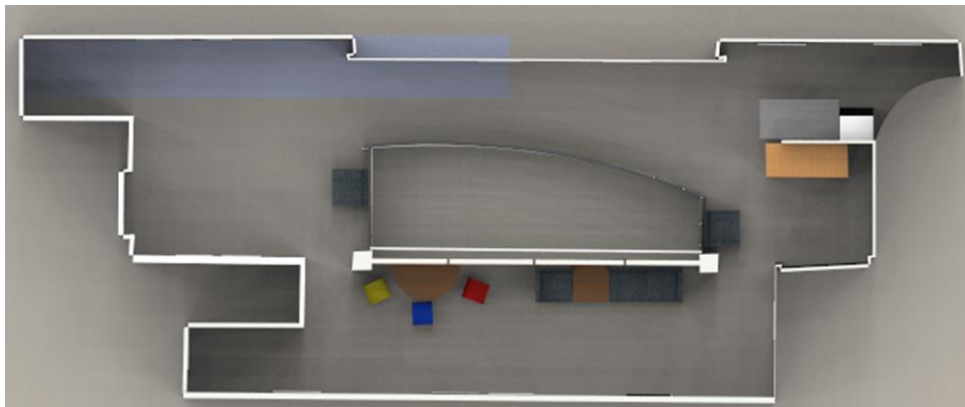

Kuva 22. Kalustus 1 kuvattuna yläviistosta postikaapin luota

4.7.2 Kalustus 2

Toinen kalustesuunnitelma sisältää yhtä paljon kalusteita kuin ensimmäinenkin. Muutoksena on lasten leikkipisteen siirtyminen vasemmalle, ja istuinten oikealle puolelle odotustilaa. Odotustilassa Cube-istuimista on tehty suurempi kokonaisuus, jossa on ensin yksi käsi- ja selkänöjallinen istuin, jonka jälkeen sohvapöytä sekä kaksiosainen sohva, jonka oikeassa laidassa käsinoja.

Loput kaksi selkänöjallista istuinta on sijoitettu erikseen, toinen hissiä vastapäätä, ja toinen postipisteen luokse. Tässä suunnitelmassa on annettu enemmän istuinmahdollisuuksia odotustilassa odottaville, ja käytävien käyttäjille on suunnattu vähemmän istumatilaa. Kalustuksen kokonaishinnaksi kertyi ensimmäisen suunnitelma tapaan 6191 euroa.

Kuva 23. Kalustesuunnitelma 2

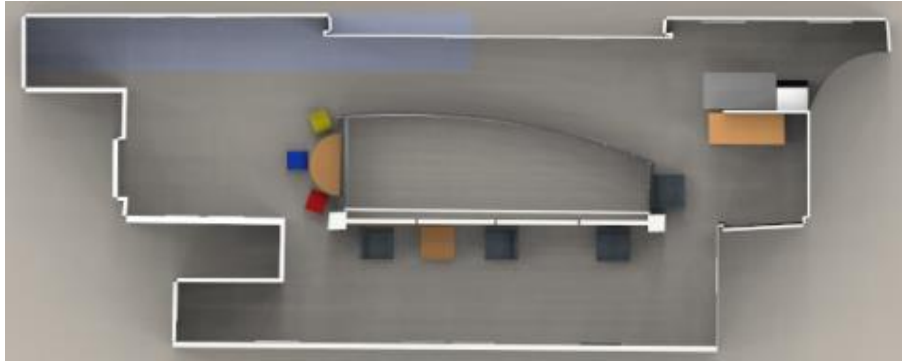

Kuva 24. Kalustesuunnitelma nro. 2, kuva otettu yläviistosta postikaappien luota

4.7.3 Kalustus 3

Viimeisessä kalustusehdotelmassa lasten leikkipiste on jätetty ennalleen, ja lähes kaikki istuimet on tuotu odotustilan puolelle. Kalusteiden määrä on vähäisempi kuin edellisissä kalustesuunnitelmissa, yhteensä neljä istuinpaikkaa sekä lastenpiste. Odotustilassa on sijoitettuna vasemmalta alkaen ensin kaksi selkä- sekä käsinojallista istuinta, joiden välissä sohvapöytä. Yksi selkänöjallinen istuin löytyy odotustilan oikealta reunalta.

Postipisteen luona on vielä yksi selkänöjällinen istuin käytävätiloissa odotaville. Tämä suunnitelma tuli vaihtoehdoista edullisimmaksi kalusteiden yhteenlasketulla hinnalla 5330 euroa.

Kuva 25. Kolmas kaluste-ehdotelma

Kuva 26. Kuva kolmannelta kaluste-ehdotelmasta, kuva otettu yläviistosta postikapin luota)

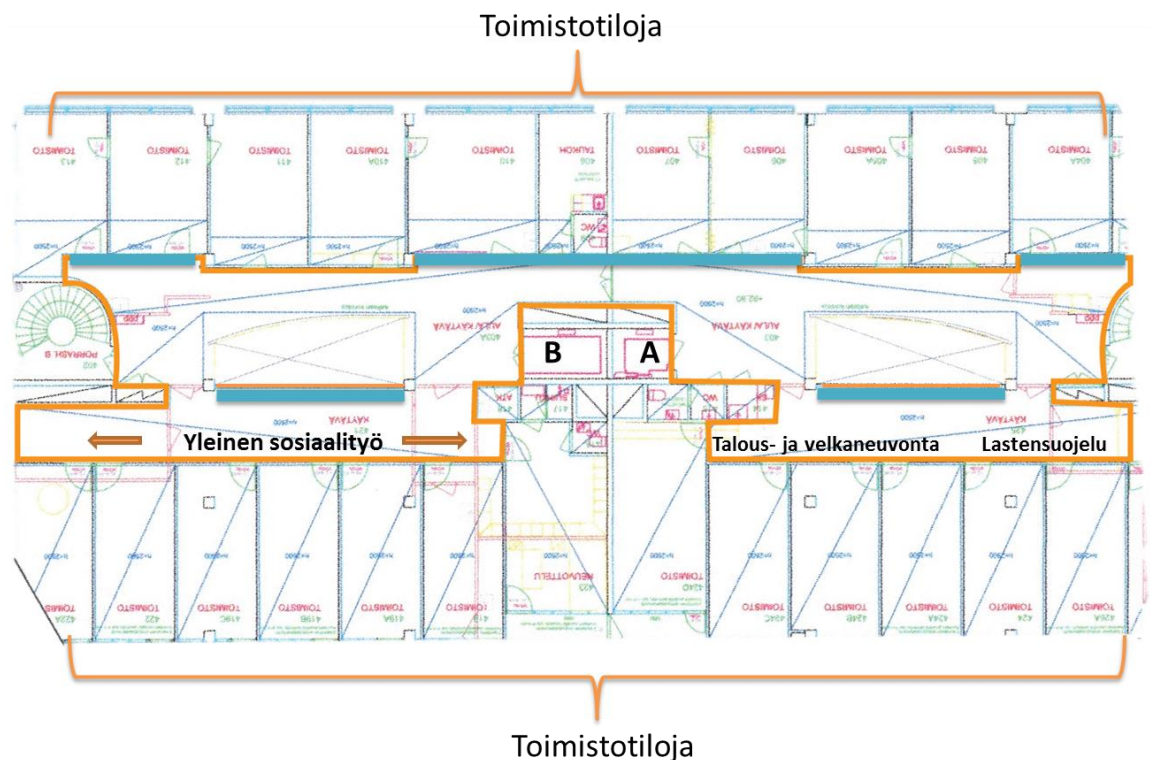
4.8 Maalaussuunnitelma

Maalaussuunnitelmista halusin selkeälinjaisia ja melko vähän pinta-alaa vieviä. Liian sävykkäät pinnat koetaan helposti häiritsevän aktiivisiksi. Voimakkaita värejä ei siis ole yleensä syytä käyttää laajoina pintoina, vaan ne kannattaa säästää ryhdittämään kokonaisuutta pienemmissä yksityiskohdissa. (Rihloma 1999, 12.) Näin ajattelin myös itse maalausehdotelmaa tehdessäni, koin vähemmän olevan enemmän. Näkemykseni mukaan pienemmissä aloissa esille tuotuna voimakkaat värit tulevat paremmin esille viemättä liikaa huomiota, ja työntymättä liian suurina aloina katsojan silmille.

Maalaussuunnitelmaan kuviointeja lähdin miettimään ensisijaisesti toteutuksen kannalta, mikä olisi helpoin sekä halvin tapa toteuttaa työ. Päädyin tekemään suoria linjoja, sillä niiden rajaaminen tulisi muihin kuviointeihin verrattuna paljon helpommaksi. Myös suorien pintojen kohdistaminen olisi helpompaa kuin esimerkiksi epäsäännöllisten kuvioden. Totesin myös

yksinkertaisten kuviodien olevan parhaiten neutraaleja tehosteita monenlaisia käyttäjiä ajatellen.

Tehostemaalaukset jakaantuvat kaikissa suunnitelmissa niin käytäväosuuksille, kuin myös odotustiloihin (kuvio 8). Käytävällä maalaus on kolmessa eri osassa, niin että niiden väliin jää maalaamattonta seinäpinta-alaa. Maalaamattoman kohdan jätin sekä katkaisemaan pitkän tehosteen, mutta myös katseen vangitsemisen näkökohdasta. Käytävän tilasta toiseen jatkuvan maalauksen pyrkimyksenä on yhdistää pariovilla toisistaan erotetut käytävät. Koska lastensuojeluyksikkö kattaa koko pitkän käytävätilan, halusin myös visuaalisesti tuoda jatkuvuutta sekä yhtenäisyyttä tiloihin. Tehostemaalaukset kertoo, että tila jatkuu samana, vaikka välissä onkin niitä erottavat ovet. Suunnitelmat maalauksista esitän kahdella valitulla värillä, oranssilla sekä violetilla kuvattuna.

Kuvio 8. Tehostemaalauksen sijoittelu seinäpinnoilla koko suunniteltavassa tilassa

Jotta samat tehosteraidat eivät jatkuisi koko pitkää matkaa, päätin katkaista ne kuilusyvennyksen kohdalta. Tässä minulla oli tarkoituksena sijoittaa sosiaaliyksikön omat taulut roikkumaan syvennyksiin, ja samalla houkuttella tilan käyttäjän katseen sekä mielenkiinnon siihen suuntaan. Koin tehosteen vastakkaisella seinällä turhaksi ja liikaa katsetta ohjaavaksi.

Odotustilassa taas koin miellyttävimmäksi vaihtoehdoksi, että tehoste olisi istuessa selän takana. Rihloma (1999, 50) toteaa kirkkaiden ja voimakkaiden värien olevan paikallaan selvästi vakinaisen katselukohteen sivuilla tai yläpuolella, sillä sieltä ne vaistotaan ikään kuin iloisena taustamusiikkina. Mikäli tehoste olisi istujan vastaseinällä, rasittuisivat katsojan silmät nopeasti. Yltäkylläinen väri saattaisi myös aiheuttaa levottomuutta tilan käyttäjässä, mikäli sitä tarvitsisi katsella pitkään.

4.8.1 Suunnitelma 1

Ensimmäisessä suunnitelmassa tehosteraidat ovat jakautuneet yhteen leveään, ja kahteen kapeampaan raitaan. Painopiste sijoittuu tässä suunnitelmassa melko ylös, noin silmän korkeudelle. Kuvio kevenee alaspäin tultaessa. Kuvion suunnittelin korkeahkolla katkaisemaan korkeiden tilojen kokoa, ja tuomaan värin vaikutukset kaikista runsaimpana esille.

Kuva 27. Maalaussuunnitelma 1 odotustilasta, väri vaihtoehtona oranssi

Kuva 28. Maalaussuunnitelma 1, kokonaiskuva käytävästä sekä odotustilasta

Kuva 29. Maalaussuunnitelma 1 tummemmalla violetilla, kuva odotustilasta

Kuva 30. Maalaus suunnitelma nro 1 ylhäältäpäin kuvattuna

4.8.2 Suunnitelma 2

Toisessa värisuunnitelmassa ideana oli tehdä hyvin selkeä sekä minimalistinen tehoste. Tehosteiden suunnittelin alkavaksi hiukan lattian tason yläpuolelta, ja toisen raidan taas vähän silmän korkeuden alapuolelta. Raitojen väliin jää kuviossa paljon ilmavuutta. Opastetaulun kohdalla tämä ylimmän raidan taso on melko hyvä, sillä se ikään kuin nostaa taulua esille. Tämän suunnitelman tein edullisimmaksi maalauskustannuksiltaan sekä työmäärältään. Tämä suunnitelma hakee paikkaansa muiden hiukan runsaampien vaihtoehtojen rinnalla, ja on tehty auttamaan minua suunnittelijana löytämään tilaajaa miellyttäviä yhdistelmiä. Näitä rajoja haen esittämällä toisista selkeästi poikkeavan ehdotelman avulla.

Kuva 31. Maalaus suunnitelma 2 oranssilla tehostevärillä

Kuva 32. Maalaus suunnitelma 2 yläviistosta kuvattuna

Kuva 33. Maalaussuunnitelma 2 esitettynä vaihtoehtoisella värillä

4.8.3 Suunnitelma 3

Kolmas maalaussuunnitelma koostuu kolmesta raidasta, yhdestä leveämmästä ja kahdesta kapeammasta. Tehoste on painopiste on alhaalla, jonka pääelementtinä toimii leveä, lattiasta alkava raita. Alun tiivis väri kevenee ohuempien raitojen avulla ylöspäin mentäessä. Tehoste luo melko tiiviin taustan esimerkiksi odotustilan kalusteille.

Kuva 34. Maalaussuunnitelma 3 oranssin värisenä

Kuva 35. Maalaussuunnitelman 3 toteutus Punajuuri sävyllä

4.8.4 Suunnitelma 4

Neljäs suunnitelma toistaa ensimmäisen maalaussuunnitelman ideaa, mutta on tässä vaihtoehdossa sijoitettuna hiukan alemmaksi. Nyt levein raita

ja koko tehosteen painopiste on sijoitettuna hiukan silmän korkeuden alapuolelle, josta se lähtee alaspäin mentäessä kevenemään kahtena ohuempana raitana.

Kuva 36. Maalausvaihtoehto 4 oranssin sävyisenä

Kuva 37. Vaihtoehto 4 yläviistosta katseltaessa

Kuva 38. Suunnitelma 4 toteutettuna violetilla värillä

4.9 Tilaajan palaute kalustuksista sekä maalaussuunnitelmasta

Viimeinen tapaamisen suunnittelun merkeissä pidimme henkilökunnan edustajien kanssa 8.5.2013. Tapaamisessa esittelin kalustusvaihtoehtoja sekä maalausehdotelmiani. Mukana viimeisellä suunnittelutapaamisella oli myös kaksi ylemmän tason toimihenkilöä, jotka halusivat nähdä viimeisimmät suunnitelmat. Toimihenkilöt halusivat myös päästä mukaan valitsemaan lopulliseen suunnitelmaan tulevat elementit maalauksesta sekä tuolien sijoittelusta lähtien.

Maalaussuunnitelmista vaihtoehto 2 herätti tiimin jäsenissä heti negatiivisen reaktion ollessaan liian minimalistinen sekä tylsä. Suunnitelma 2 hylättiin siis jatkosta mielenkiinnottomuutensa vuoksi. Muut suunnitelmat koettiin neutraaleina, ja niihin perehdyttiin syvemmin.

Keskustelua ei paljoakaan syntynyt jäljellä olevista maalaussuunnitelmista, vaan hetken pohdinnan jälkeen yksimielisesti valittiin mielenkiintoisimmaksi ja eniten silmää miellyttäväksi suunnitelma 4. Suunnitelmassa todettiin olevan painopiste silmää miellyttävällä korkeudella ja raitojen määrä sekä kuvion tekemä keveneminen alaspäin olevan harmoninen yhdistelmä. Tummasta väri vaihtoehdosta todettiin sen olevan liian tumma, kuten ennako-odotukset antoivat olettaa. Toteutettavaksi maalin sävyksi valittiin siis pirteä oranssi (S311, Helle).

Kalustesuunnitelmat herättivät maalausehdotelmia enemmän keskustelua tiimin jäsenissä. Ensimmäisen vaihtoehdon todettiin olevan miellyttävä sekä funktionaalinen. Siinä on ajateltu myös käytävällä sijaitseviin vastaanottotiloihin saapuvia asiakkaita. Kuitenkin heitettiin ilmaan myös kysymys liian vähäisestä istumapaikkojen määrästä. Lasten leikkipiste hyväksyttiin ehdotettuun paikkaan yksimielisesti.

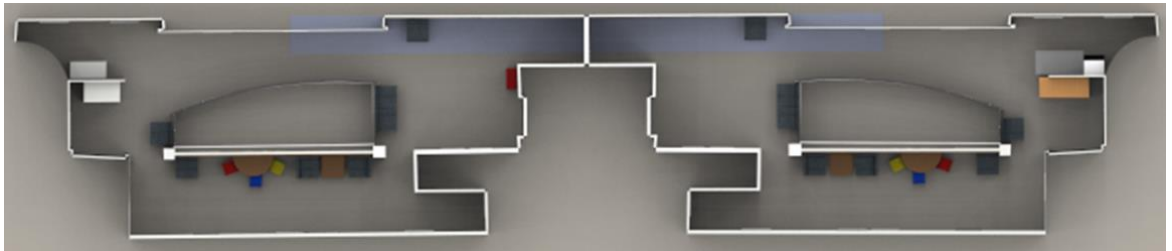
Toisena ollut kalustesuunnitelma sai palautetta myös mahdollisesti liian vähäisestä istumapaikkojen määrästä. Lisäksi kalusteiden sijoittelu ei ollut niin mielekäs kuin ensimmäisessä vaihtoehdossa. Odotustilassa oleva pitkä istuinten rivi todettiin olevan asiakkaiden näkökulmasta liian tiiviiksi, jolloin samassa tilassa istuessa yksityisyyttä ei olisi tarpeeksi.

Kolmas kaluste-ehdotelma todettiin muuten hyväksi, mutta lasten leikkipiste olisi samalla paikalla kuin ennen, eikä sen nähty toimivan aikaisempaan kokemukseen peilaten. Istuinten todettiin olevan odotustilan puolella miellyttävän avarasti, mutta sen seurauksena käytävän puolella ei olisi juurikaan istumapaikkoja. Suunnitelma hylättiin toimimattomana asiakkaan näkökulmasta.

Lopuksi palattiin tarkastelemaan ensimmäisen suunnitelman mahdollisuuksia, ja se päätettiin valita pienillä kalustelisäyksillä lopulliseksi kalustesuunnitelmaksi. Kalusteita haluttiin lisättävän odotustilaan yhden tuolin verran sekä yksi tuoli käytävälle opastustaulun alle. Muuten suunnitelma nähtiin toimivaksi ja miellyttäväksi kokonaisuudeksi niin sosiaaliyksiön asiakkaiden kuin henkilöstönkin kannalta.

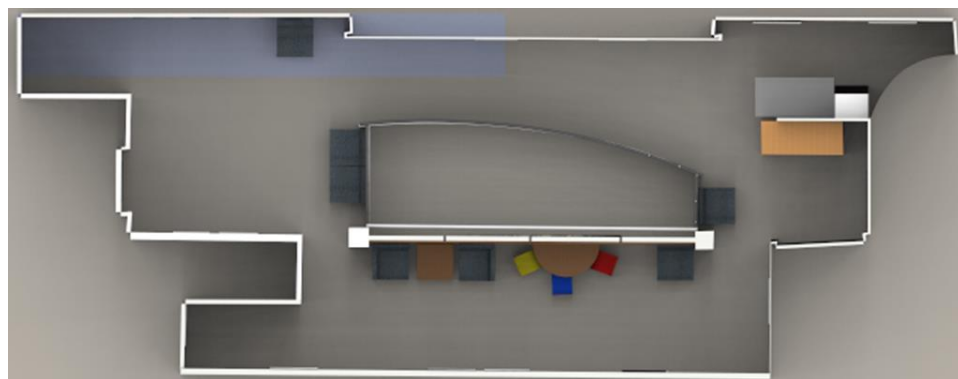
5 VALMIS SUUNNITELMA

Valmiissa sisustussuunnitelmassa kummastakin käytävä- ja odotustilasta on pyritty saamaan toistensa peilikuvat yhtenäisyyden luomiseksi. Istumatilaa on nyt sopivasti, muttei liikaa tai toisaalta liian vähääkään. Vasemmanpuoleiselle käytävälle sijoitin jo olemassa olleen punaisen leikkihyllyn, jonka toivottiin tilaajan puolelta jäävän osaksi sisustusta. Mielestäni vasemmalla puolella sille oli parempi sija tavarahissin vierestä. Lisäksi sen läheisyydessä on aikuisille istumapaikkoja, joten lapsen ei mahdollisesti tarvitsisi olla paljoa yksinään leikkiessään hyllystä löytyvillä leluilla. Lasten hyllyä lukuun ottamatta sisustukset ovat toistensa peilikuvia, eivätkä muuten eroa toisistaan.

Kuva 39. Pohjakuva uudesta sisustuksesta

Istuimia suunnitelmaan sisältyy kummallekin puolelle seitsemän kappaletta – kaksi käsi- ja selkänojallista ja viisi edullisempaa selkänojallista. Sohvapöytiä tarvitaan vain yhdet kumpaankin odotustilaan. Lastenpöytä ja kolme eriväristä Pikku-Kari tuolia tulevat sijaitsemaan kummassakin odotustilassa. kalusteiden yhteenlasketuksi hinnaksi tulisi tällä kalustemäärällä noin 7920 euroa.

Kuva 40. Sisustus odotus- sekä käytävätiloissa nro 1

Ilmoitustaulut suosittelen uusimaan. Suunnitelmassa minulla on käytettynä metallireunaisia uusia ilmoitustauluja, jotka pysyvät pitkään siisteinä ja ehjinä normaalissa käytössä. Ilmoitustaulujen sijoituspaikat ovat odotustiloissa kalusteiden vastaisella seinällä, ja oikealla käytäväpuoliskolla kulusyvennystä vastapäätä.

Kasveja suosittelen sijoittamaan tilaan edes joitakin yksilöitä tuomaan viihtyisyyttä sekä vehreyttä. Myös tilan jakamiseen sekä sen ryhdyttämiseen sekä rajaamiseen kasvit ovat hyvä, mutta samalla hienotunteinen käyttötapa. Suunnitelmassa suosin isoja huonekasveja, sillä niissä on tietynlaista näyttävyyttä jo itsessään, eikä tällöin esimerkiksi seinille välttämättä tarvitse muuta somistusta mielenkiintoa luomaan.

Kuva 41. Kuva käytävältä 1

Kuva 42. Kuva odotustilasta 1

Istuinten asettelulla samansuuntaisiksi riveiksi haen suunniteltaviin tiloihin selkeyttä sekä jatkuvuutta. Sekaisin erisuuntiin olevat istuimet rikkoisivat yhtenäisyyden sekä siistin ja harmonisen yleisvaikutelman. Lisäksi koen asiakasystävällisemmäksi, että istuinsuunta on vain yhdelle seinälle, jolloin vältetään siltä, ettei jouduta jännittämään, tuleeko muun muassa joku istumaan vastapäätä. Tai niin, että joku istuisi taakse katselemaan toisen takaraivoa.

Sosiaaliyksikölle tehdyt kuvakollaasit olen suunnitelmassa sijoittanut roikkumaan kuilusyvennyksiin, joka mielestäni kaipasi suurena tilaa hal-

litsevana elementtinä jotain korostamaan olemassaoloaan. Näen taulujen olevan hyvä lisä käytävätiloihin tuomaan mielenkiintoa sekä väriä.

Tauluille sijoituspaikka on sinänsä myös optimaalinen, sillä syvennyksissä ne ovat suojassa, eikä niitä ole mahdollista kosketella. Kauempi katsomisetäisyys estää myös mahdolliset ilkevallanteot. Koen taulujen olevan tarpeeksi isokokoisia, niin että ne näkyvät tarpeeksi selkeästi käytävälle asti. Taulut suosittelisin kehystämään melko tummilla ja ohuehkoilla kehyksillä moninaisen värikirjon sekä kuvien tehokkaaksi rajaamiseksi. Taulujen kehystämistä ei kuitenkaan ole otettu huomioon budjetissa, vaan sen toteutus jää tilaajan oman harkinnan mukaiseksi.

Kuva 43. Kuvakollaasi sijoitettuna syvennykseen

Vaikka kuvakollaaseja oli neljä erilaista, koin selkeimmäksi vaihtoehdoksi kuitenkin, että käytän suunnitelmassa vain kahta suurempaa kollaasia. Eri-kokoisten ja paljon värejä sekä pieniä yksityiskohtia sisältävien taulujen sijoittamisen muualle kuin omille alueilleen syvennyksiin, olisi minusta saattanut tehdä kokonaisuudesta sekavan. Lisäksi koin, että taulujen huomioarvo pysyisi suurimpana silloin, kun niitä on tiloissa vähän ja ne ovat kooltaan ja vaikuttavuudeltaan tarpeeksi isoja.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön aiheena oli käytävä- sekä odotustilojen sisustussuunnitelman tekeminen Hämeenlinnan kaupungin alaisuudessa toimivalle sosiaalikeskikölle Wetterin toimitaloon. Mielestäni tekemäni sisustussuunnitelma täytti tilaajan asettamat vaatimukset tilojen ilmeen yhtenäistämisestä sekä viihtyisyyden ja yleisesti siistin ja huolitellun kuvan antamisesta. Suunnittelussa pidin mielessä koko prosessin ajan, kenelle suunnitelmaa teen – niin asiakkaille kuin työntekijöillekin. Asiakkaiden mukana vastaanotolle tulevat lapset olivat myös alusta asti mukana suunnittelussa.

Käyttäjälähtöisyyden näkökulmasta tilaajataho otettiin mukaan suunnitteluprosessiin heti alusta lähtien ja tilaajan edustajat pääsivät valitsemaan ehdotetuista kalusteista, kaluste- sekä väri- ja maalaussuunnitelmista ne mieluisimmat vaihtoehdot. Valitettavasti tilan toista käyttäjäryhmää en päässyt haastattelemaan tai tekemään kirjallista kyselyä kartoittaakseni heidän toiveitaan sekä mielipiteitään senhetkisestä sisustuksesta sekä sen

elementeistä. Asiakkaiden lähestymien olisi ollut hiukan hankalaa yksityisyydensuojan vuoksi ja henkilökunnalta taas sain haastattelussa tietooni, ettei kirjallinen kysely tuottaisi oletettavasti kovinkaan hyviä tuloksia. Kyselyihin tulee harvemmin vastattua asiakkaiden toimesta, ja he viihtyvät muutenkin yleisesti ottaen niin vähän aikaa odotustiloissa, ettei siihen myöskään olisi aikaa vastata kunnolla.

Suunnitelman valmistumiselle ei ollut kovin tiukkaa aikarajaa, mutta sen toivottiin olevan valmis ennen kesälomien alkua. Suunnittelulle jäi siis aikaa muutama kuukausi. Koin ajan varsin hyväksi, ja tarpeeksi pitkäksi. Suunnittelutapaamisten sopiminen kävi melko helposti, ottaen huomioon tiimissä olevien jäsenten sekä suunnittelijan aikataulujen yhteensovittamisen. Itse suunnitelma eteni mielestäni liiankin nopeasti, eikä tilaajan taholta tullut useinkaan lisäys- tai muokkaustoiveita valittuihin suunnitelmiin. Suunnitelma valmistui ajoissa, mutta opinnäytteen kirjoittaminen venyi pitkälle. Kirjoituksen pitkittymiseen olivat osallisina muun muassa lähipiirissäni sattuneet muutamat vakavat ja pitkälliset sairastapaukset, jotka veivät voimavaroja sekä aikaa kirjoittamiselta.

Omaa toimintaa olisin voinut kehittää suunnitelmien esittelyssä vielä niin, että esimerkiksi värisuunnitelmat olisi pitänyt esittää mallinnettuna itse ympäristöön, eikä pelkkinä värisuunnitelmina erikseen. Näin tiimin jäsenet olisivat heti nähneet värit luonnollisessa ympäristössään, ja niiden hahmottaminen olisi ollut helpompaa. Myös maalausvaihtoehdoissa sorruin ajattelemaan, että työntekijöiltä olisi niiden avulla noussut toiveita sekä parannusehdotelmia maalauksista, jolloin olisin saanut paremmin tietoa siitä, millaista tehosteseinää he etsivät. Työntekijät kuitenkin halusivat valita jo olemassa olevista ehdotelmista tehosteseinän lopullisen maalaustavan. Loppujen lopuksi vaihtoehto oli mieluinen sekä itselleni että henkilökunnalle.

Budjetin kokonaissumma ei koskaan tullut suunnitelmaa tehtäessä tietooni, mutta koin sen olevan avoin ja riippuvainen siitä, minkälaisen suunnitelman tekisin. Koin myös tilaajatahon ensin katsovan, mikä olisi tarpeellinen istuinten määrä, ja sitten päättävän, toteutetaanko sisustus. Budjetin tietäminen etukäteen olisi auttanut lopullisen suunnitelman teossa, niin että olisin tiennyt moniinko istuimiin ja muihin kalusteisiin siinä olisi varaa. Nyt kuitenkin jouduin toteuttamaan suunnitelman vähimmäismäärällä kalusteita, joita sitten lopullisessa tapaamisessa haluttiinkin lisätä. Tästä opin, että budjetti tulisi aina kysellä niin tarkaksi, ettei sen avoimuus vaikuta liaksi itse suunnitelmaan.

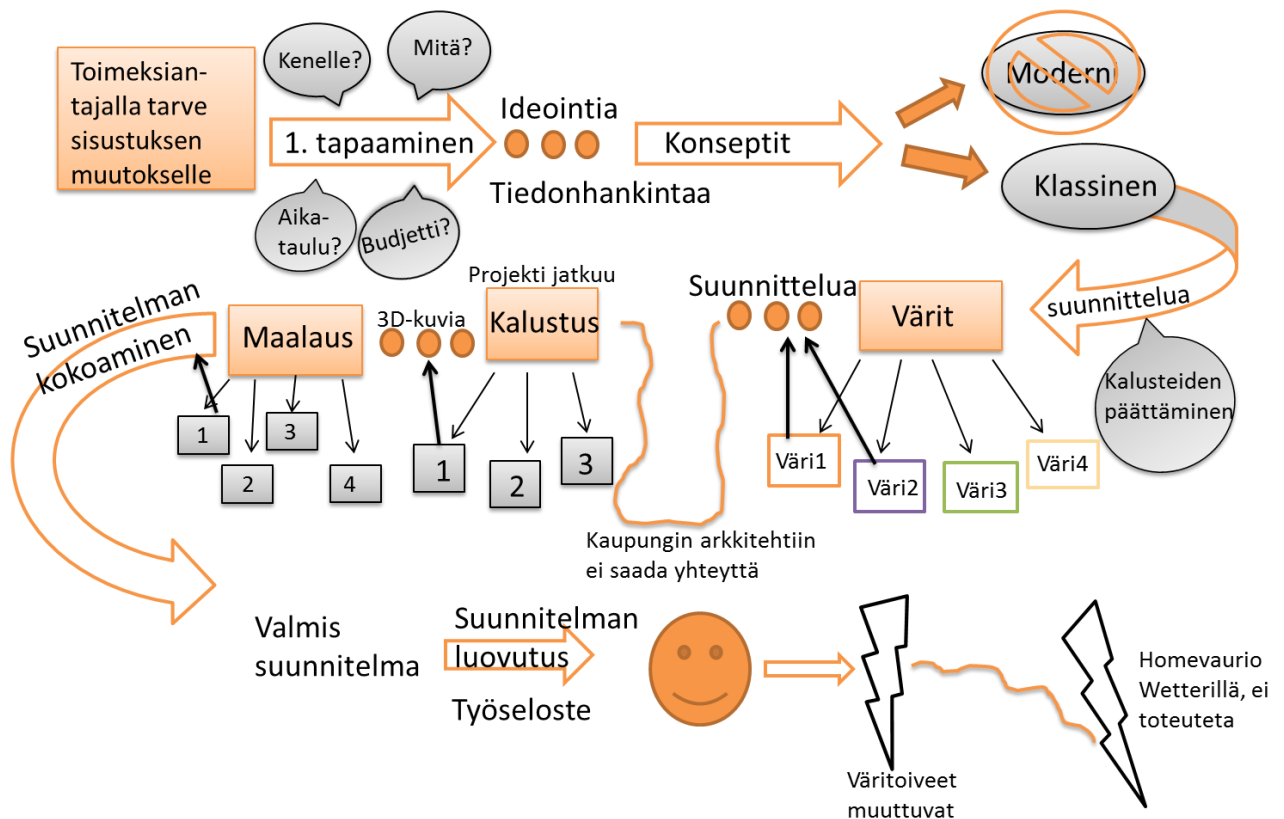
Työni koettiin tilaajan kannalta mieluisaksi sekä vastaavan annettuja toiveita ja tavoitteita. Myös itse koen suunnitelmassa päässeeni tavoitteisiin viihtyisyyden luomiseksi sekä positiivisen viestin välittämiseen asiakastilojen kautta. Suunnitelmallani ja sitä varten kerätyllä teoria- ja taustamateriaalilla pyrin vastaamaan mahdollisimman kattavasti asettamiini ydinkysymyksiin.

Suunnitelmasta tein ja lähetin tilaajalle työselosteen, jossa tulee ilmi kaikki kalusteet sekä niiden sijoittamiset tiloihin. Työselosteessa on myös väri-

suunnitelma värikoodeineen sekä maalaussuunnitelma työhjeineen. Koen auttavani tällä tavoin tilaajaa pyytämään maalauksesta urakkatarjouksen, sekä henkilöitä, jotka sisutuksen käytännössä toteuttavat. Työselosteessa (liite 5) on mainittuna myös sisusteiden materiaalit sekä tarkat tilauskoodit.

Suunnitelmaani ei ehditty toteuttaa käytännössä, sillä joulukuussa 2013 Wetterin toimitiloissa havaittiin homeitiöitä, jonka vuoksi kerroksesta kaksi alkaen kaikki toimitilat suljettiin ja yksiköt muuttivat toisiin tiloihin. Tämä toki jäi hiukan harmittamaan minua suunnittelijana, sillä tietysti tärkeää olisi ollut myös nähdä käytännössä suunnitelmieni mukaan tehdyt tilat. Se olisi ollut myös hyvä referenssi tulevaan ammattiportfoliooni tulevaisuuden työnhakuun.

Loppujen lopuksi koko projektista jäi kuitenkin positiivinen mieli, sillä sain tällä suunnittelulla sitä, mitä lähdin tavoittelemaan – kokemusta oikealle asiakkaalle suunnittelemisesta sekä kokemusta koko suunnitteluprosessin läpi viemisestä (kuvio 9). Lisäksi suunnittelussa sain lisäkokemusta Rhino Ceros 3d-mallinnusohjelman käytöstä sekä sen soveltuvuudesta sisustussuunnittelijan työkaluksi. Lopputulokseen suunnittelussa olen tyytyväinen, ja mielestäni tämä on tuonut minulle hyvää käytännön kokemusta sekä kasvattanut minua ammatillisessa mielessä – niin ajattelun, suunnittelun kuin toteutuksen ja tilaajan kohtaamisen kannalta.

Kuvio 9. Suunnitteluprosessin mallinnus

LÄHTEET

Arnkil, H. 2008. Värit havaintojen maailmassa. Jyväskylä: Gummerus Oy

Fatboy. 2013. Tuotekuvasto

Huttunen, M. 2004. Värit pintaa syvemmältä. Helsinki: WSOY

Martela Oyj. 2013. Tuotekuvasto

Rihlana, S. 1999. Valaistus ja värit sisustussuunnittelussa. Helsinki: Rakennustieto Oy

Tukiainen, M. & Rakennustieto Oy 2010. Luova tila, tulevaisuuden työpaikka. Viro: Kolofon Baltic OÜ.

Woodi- furnitures. 2013. Tuotekuvasto.

SUULLISET LÄHTEET

Inna, M. 2013. Martela Oyj. Haastattelu 21.2.2013

Sosiaaliyksikön henkilökunnasta koostuva ryhmä. 2013. Haastattelu 31.1.2013

Sosiaaliyksikön henkilökunnasta koostuva ryhmä. 2013. Haastattelu 14.3.2013

Sosiaaliyksikön henkilökunnasta koostuva ryhmä. 2013. Henkilökohtainen tiedonanto 8.5.2013

INTERNET-LÄHTEET

Estä sisusteiden syttyminen kotona! 2014. Sisäministeriö. Pelastusosasto.

Viitattu 28.4.2014

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syttyminen/noudata-saannoksia/sisusteiden-paloturvallisuus>

Graafinen ohjeisto 3.1. n.d. Seutukeskus.

Viitattu 24.4.2013.

http://www.seutukeskus.fi/attachments/hankintatoimi/viestinta_ja_markkinointi_etelara_nta_liite_5_20120220.pdf

Havainnointi. n.d. Opinnäytetyöpakki. Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Viitattu 29.4.2014. <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiKeruuHavainnointi.aspx>

Havainnointi eli observointi. n.d. Koppa. Jyväskylän yliopisto.

Viitattu 29.4.2014

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankinta/menetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetyoe>

Huonekalut. 2012. Tavaroiden turvallisuusvaatimuksia. Tukes.

Viitattu 28.4.2014.

<http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kuluttajaturvallisuus/Tavaroiden-turvallisuusvaatimuksia/Huonekalut/>

Julkisten tilojen sisustussuunnittelu. 2011. Aveo.

Viitattu 22.4.2014. <http://www.aveo.fi/sisustussuunnittelu/julkiset-tilat/>

Huonekalujen hoito-ohjeet. n.d. Puusepänteollisuuden liitto ry.

Viitattu 28.4.2014.

<http://www.puusepanteollisuus.fi/@Bin/171284/Huonekalujen+hoito-ohjeet.pdf>

Internet-tiedonlähteitä. n.d. Tiedonhankinnan perusteet. Tampereen yliopiston kirjasto.

Viitattu 29.4.2014

<https://www12.uta.fi/kirjasto/tiedonhankinnanperusteet/yhttdk/internet.shtml>

Kaupallisuutta edistävä ympäristö. n.d.. Julkiset tilat. Indigoona

Viitattu 22.4.2014. http://www.indigoona.fi/palvelut/index2.tmp1?ryhma_id=1

Linkosuonio, H. 2006. Aulatilasuunnitelma Lahden kaupunginsairaalan aulatilaa. Lahden ammattikorkeakoulu. Muotoiluinstituutti. Muotoilun koulutusohjelma. Sisustusarkkitehtuuri. Opinnäytetyö.

Viitattu 1.5.2014

Muurinen, M. 2012. Käyttäjänalyysi osana suunnitteluprosessia. Laurea amk. Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma, käyttäjäkeskeinen suunnittelu. Opinnäytetyö.

Viitattu 29.4.2014

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/45776/Muurinen_lopputyo.pdf?sequence=1

Myllys. 2014. Klassinen tyyli.

Viitattu 1.5.2014

<http://www.mtv.fi/koti/sisustaminen/tyylisuunnat>

Myllys. 2014. Moderni tyyli

Viitattu 1.5.2014

<http://www.mtv.fi/koti/sisustaminen/tyylisuunnat>

Ryynänen, T. & Kallonen, R. & Ahonen, E. 2001. Palosuojatut tekstiilit ominaisuudet ja käyttö. Valtion teknillinen tutkimuskeskus.

Viitattu 28.4.2014. <http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2001/T2116.pdf>

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV.

Viitattu 29.4.2014

<http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/sisallys.html>

Sisustuskankaiden ominaisuudet. 2014. Lauritzon` s.

Viitattu 24.4.2012.

<http://www.lauritzon.fi/index.php?content=pages&pageId=23&level2=10>

Symphony värikartta. 2013. Tikkurila.

Viitattu 29.4.2014

http://www.tikkurila.fi/ammattilaiset/varit/varikartat/symphony_2436_-varikartta

Tarkiainen, M. 2012. Fyysinen ympäristö asiakaskokemuksen rakentajana–vertaileva tapaustutkimus kahdesta sosiaalipalvelun asiakastilasta. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Sosiaalityö. Pro gradu-tutkielma.

Viitattu 28.4.2014

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/76681/Tarkiainen.Maija.pdf?sequence=1>

Tiedonhaun prosessi.2006. Verkostovatti.

Viitattu 29.4.2014

<http://www.oulu.fi/verkovatti/materia/tiedhaku/oy.html>

Tuotteet. 2013. Martela.

Viitattu 24.4.2014. <http://www.martela.fi/tuotteet>

Trötschkes, R. Värit ovat ikivanha visuaalinen kieli. 2012. Yle.

Viitattu 22.4.2014

<http://oppiminen.yle.fi/historia-maailma/varit-ovat-ikivanha-visuaalinen-kieli>

Väriterapia ja värien parantava voima. 2013. Coloria.

Viitattu 22.4.2014. <http://www.coloria.net/kulttuurit/terapia.htm>

Wetterin toimitalo. 2014. Arkkitehtitoimisto Kaipainen Oy.

Viitattu 29.4.2014.

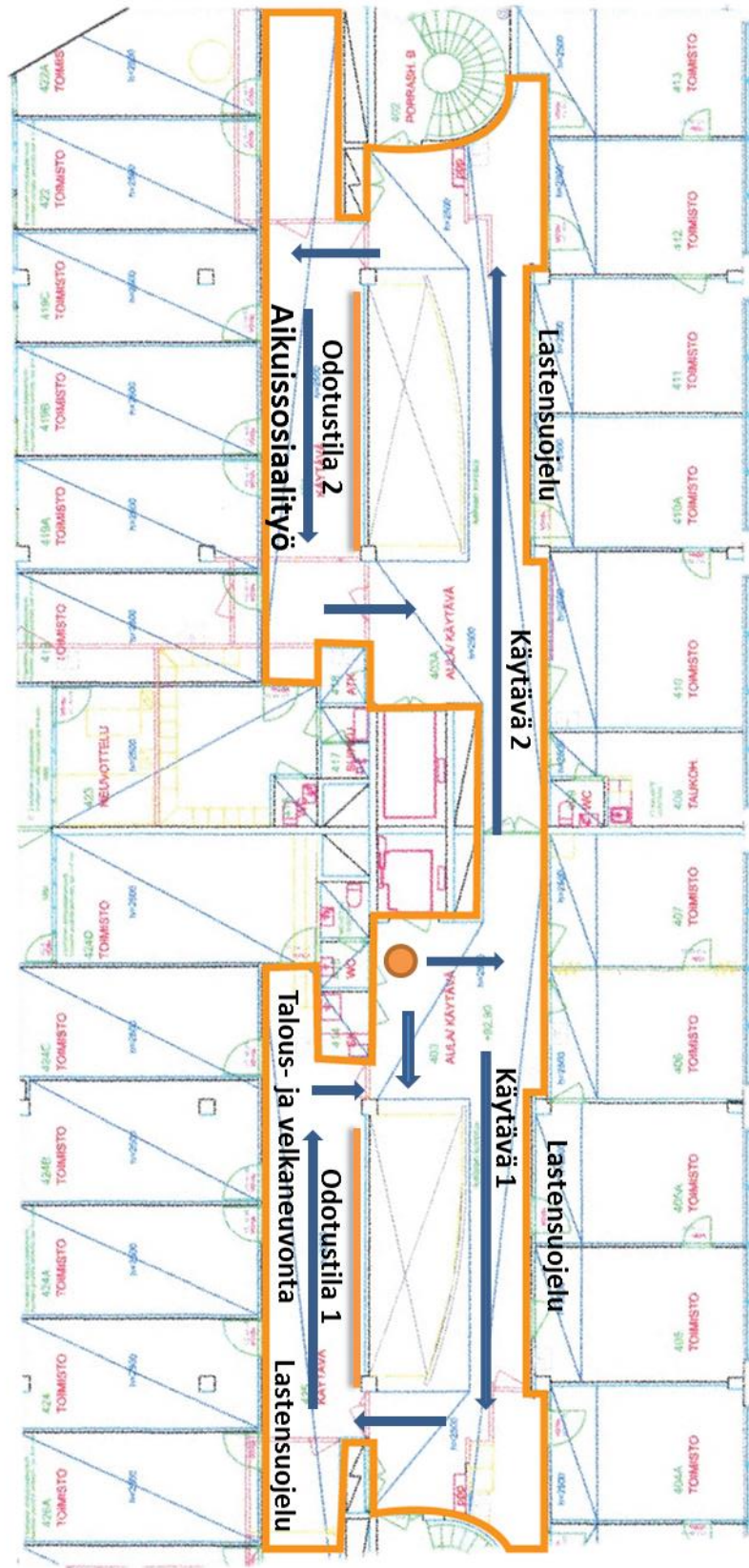
<http://www.kaipainen.fi/wetterhoffin-toimistotalo/>

Wetteri Hämeenlinna. n.d. Matkailuopas.

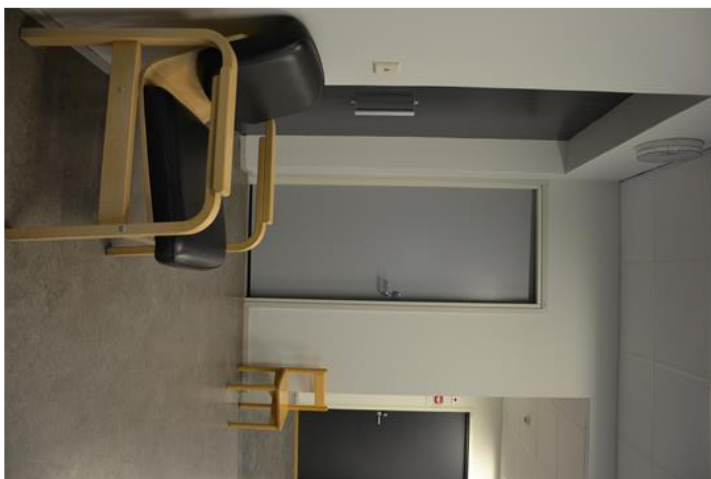
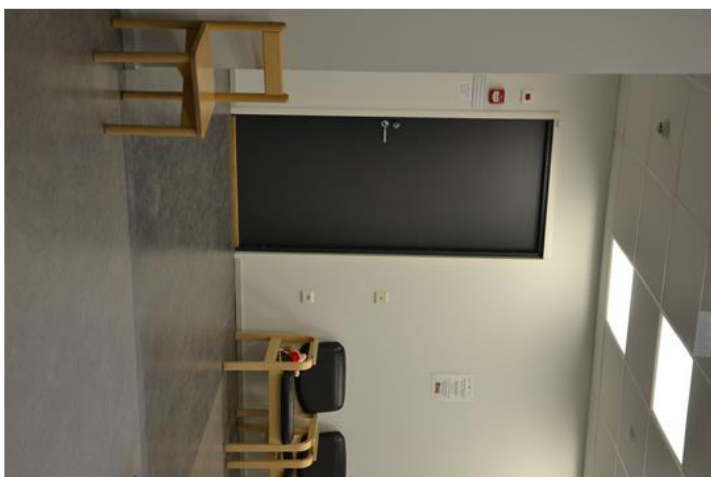
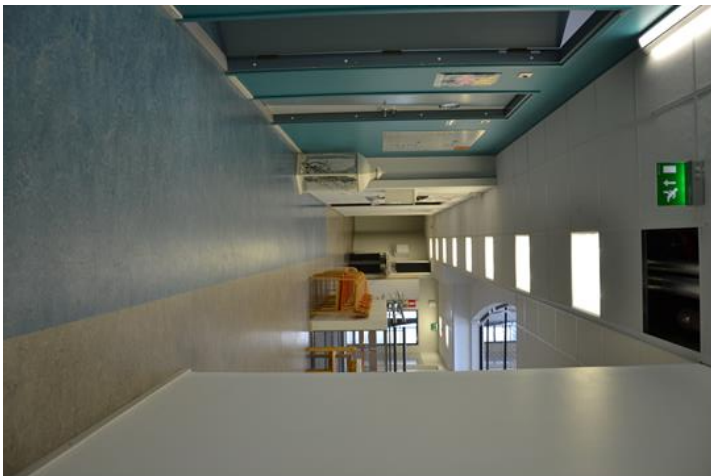
Viitattu 29.4.2014

<http://www.matkailu-opas.com/wetteri-hameenlinna.html>

POHJAKUVA

OLEMASSA OLEVAT OVET JA LATTIAMATTO

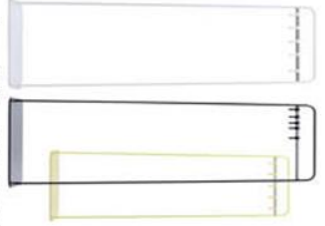
KONSEPTI 1

Lapsille The Point/ Fatboy
säkkituolit

Kaari naulakko / 57x30x170

Kuvatauluihin kehykset
kokonaan ja selkiytämään

Lastennurkkaan seinälle
liitutaulumaliala/
Tikkurila

Seinälle Magnetic-maalia
ilmotustauluksi /
Tikkurila

Sohvakalustona SoftX / Martela

Konsepti 1

Book hylly pi-
tää esitteet
järjestyksessä ja
toimii samalla
näkösuojana

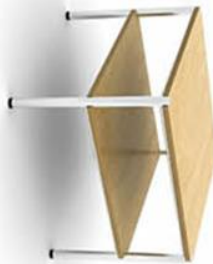
OTAKI

Leluille säilytysratkaisu Otta/
WooDi

Huonekasveja
tuomaan
vehreyttä

Picco sohvapöytä/
Martela

Picco lehtiteline/
Martela

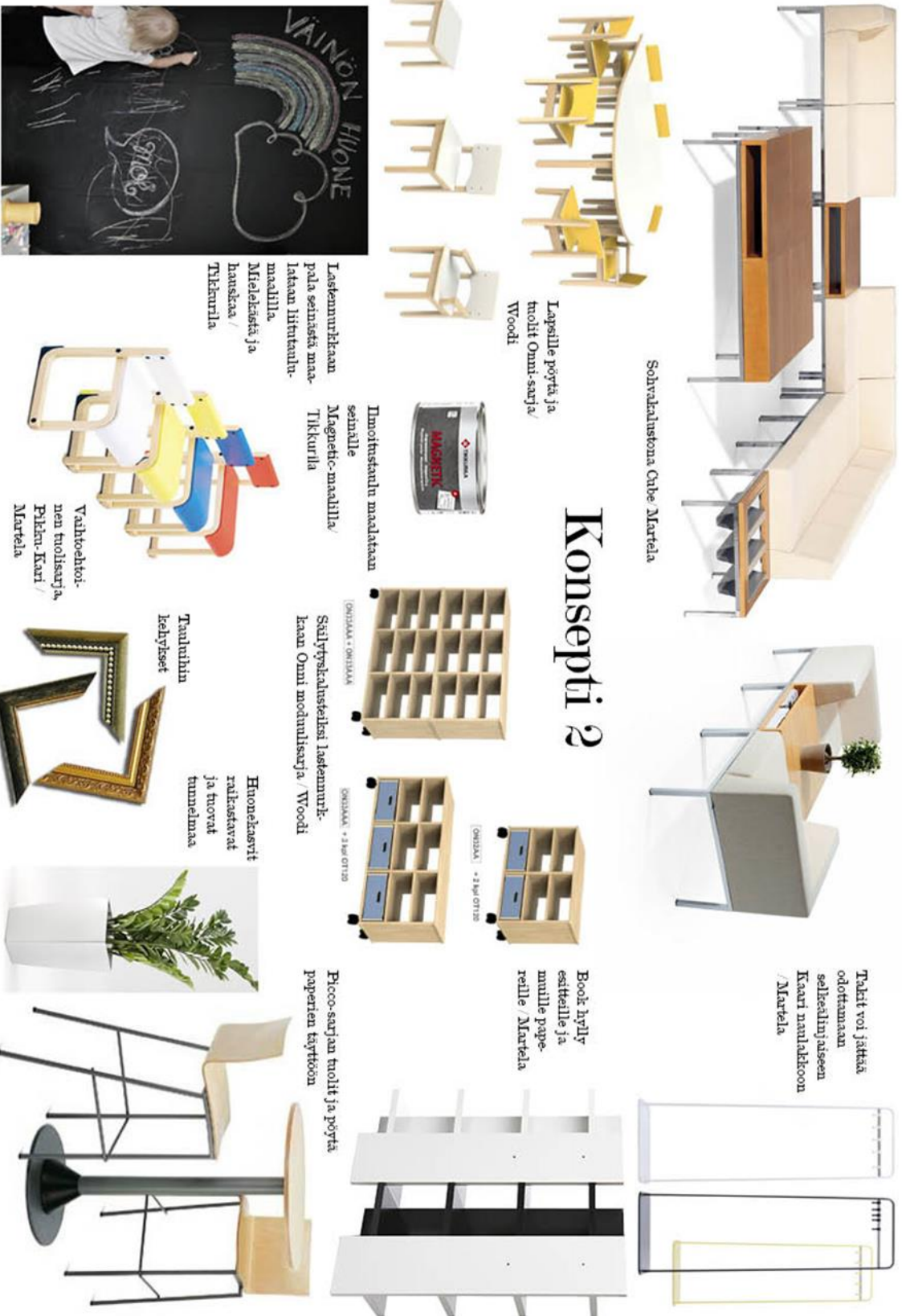
Hakemusten ja muiden
paperoiden täyttää varten
korkeampi pöytä ja tuolit,
Drop-sarjat/ Martela

OTSSAA

KONSEPTI 2

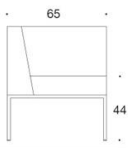
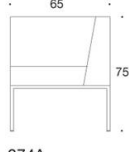

TYÖSELOSTE

Tilaaaja: Hämeenlinnan kaupunki, Wetterin toimitalo/ sosiaalipalvelun yksikkö
Wetterhoffinkatu 2, 13100 Hämeenlinna

Suunnittelija: Mirka Hartikainen, HAMK /teollinen muotoilu
Hämeenlinna

Työseloste sisustussuunnitelmasta Wetterin toimitalon neljänteen kerrokseen, sosiaalipalveluiden käytävä- sekä odotustiloihin.

Kalusteet

KÄYTÄVÄ 1, ODOTUSTILA 1		
<p>SOHVAT 5 kpl Cube, 373AK K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> <p>Martela</p>	<p>SOHVAT 1kpl Cube, 374A Kädensija: vasen K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> 	<p>SOHVAT 1kpl Cube, 374A Kädensija: oikea K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> <p>374A</p>
<p>KANGAS Trevi A 3000, 3620</p> <p>Martela</p>	<p>PENKIT 3kpl Pikku- Kari, PK9 K 53, L 36, S 40 cm Istumakorkeus 36cm Koivu Värit: punainen, sininen, keltainen</p> <p>Martela</p>	<p>PÖYDÄT 1kpl Simpli K 60, L 120, S 60 cm Koivu</p> <p>Woodi</p>
<p>PÖYDÄT 1kpl Cube, 873CU K 44, L 65, S 65 Jalat: kromi Koivu</p> <p>Martela</p>	<p>KASVIT Käytetään mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia kasveja ja ruukkuja.</p> <p>2kpl</p> 	<p>ILMOITUSTAULUT Taulut uusitaan, hankitaan metallikehyksillä olevat, siistit ilmoitustaulut</p> <p>2kpl</p>

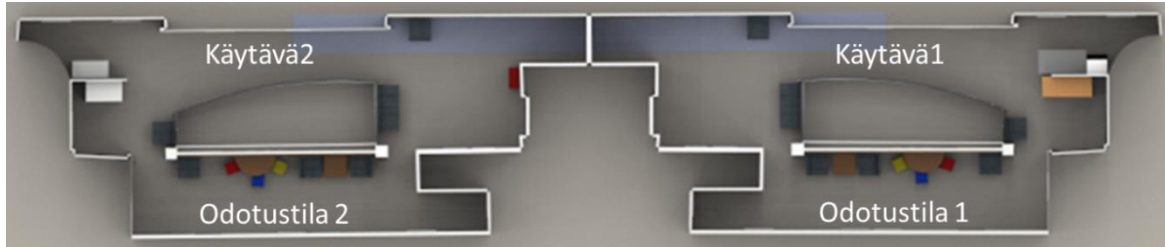
KALUSTEET 2

KÄYTÄVÄ 2, ODOTUSTILA 2			
<p>SOHVAT 5 kpl Cube, 373AK K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> <p>Martela</p>	<p>SOHVAT 1kpl Cube, 374A Kädensija: vasen K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> 	<p>SOHVAT 1kpl Cube, 374A Kädensija: oikea K 75, L 65, S 65 cm Istumakorkeus 44cm Jalat: kromi</p> <p>374A</p>	
<p>KANGAS Trevi A 3000, 3620</p> <p>Martela</p>	<p>PENKIT 3kpl Pikku- Kari, PK9 K 53, L 36, S 40 cm Istumakorkeus 36cm Koivu Värit: punainen, sininen, keltainen</p> <p>Martela</p>	<p>PÖYDÄT 1kpl Simpli K 60, L 120, S 60 cm Koivu</p> <p>Woodi</p>	
<p>PÖYDÄT 1kpl Cube, 873CU K 44, L 65, S 65 Jalat: kromi Koivu</p> <p>Martela</p>	<p>HYLLY 1kpl Käytetään tiloissa jo aikaisemmin sijainnut hylly lastentavaroille.</p> <p>Väri: punainen</p>	<p>ILMOITUSTAULUT JA KASVIT Taulut uusitaan, hankitaan metallikehyksillä olevat, siistit ilmoitustaulut 2kpl</p> <p>Käytetään mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia kasveja ja ruukkuja. 2kpl</p>	

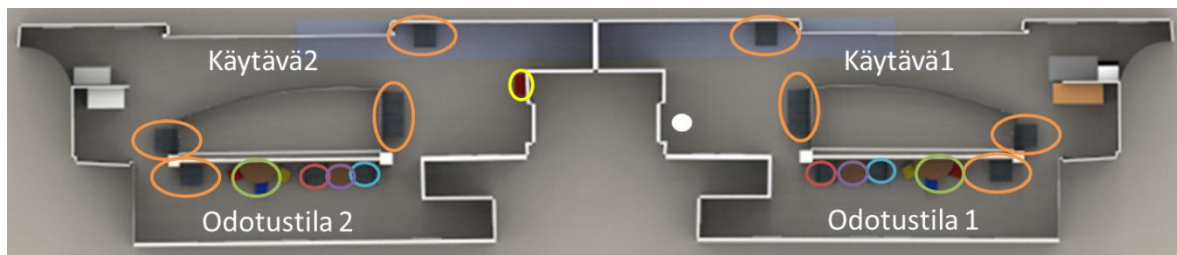
Kalusteet tilataan Martela Oyj:n kautta. Yhteydenotto, sekä kalusteiden tilaaminen Martelalta on toimeksiantajan vastuulla. Kalusteiden lopullinen hinta lasketaan tilauksen yhteydessä.

KALUSTUSSUUNNITELMA

Ohessa koko suunniteltavan tilan kattava pohjakuva uudella kalustuksella. Käytävä- sekä odotustilojen kalustukset ovat toistensa kopioita.

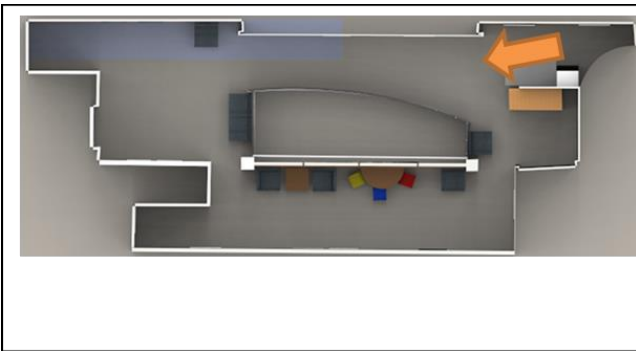
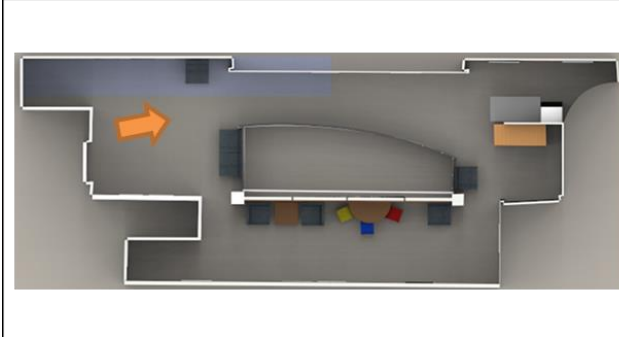

Alla on kalusteiden sijoittelua selventävä kuva. Eri kalusteet ovat värikoodatut kuvassa helpottamaan kalusteiden oikean paikan löytämistä.

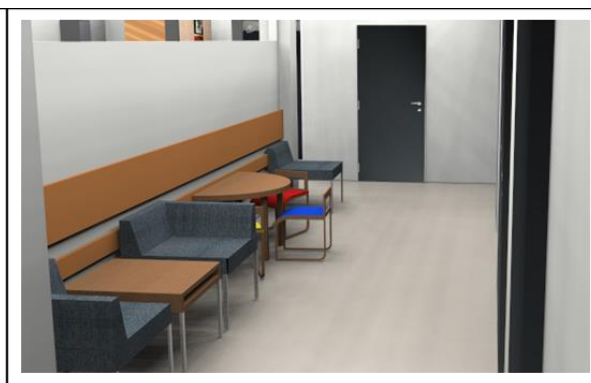
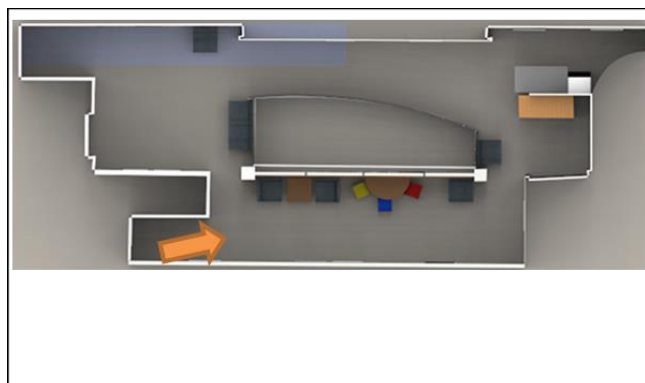
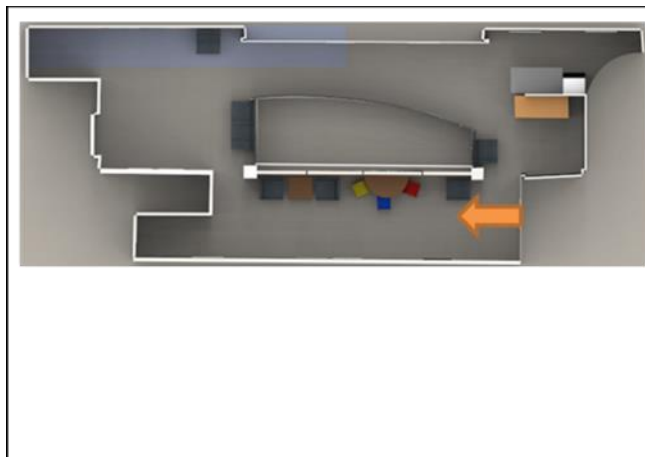

- Sohvat, Cube. Selkänojallinen
- Sohvat, Cube. Selkänojallinen+ käsinojallinen, vasen puoli.
- Sohvat, Cube. Selkänojallinen + käsinojallinen, oikea puoli
- Pöydät Cube, lokerollinen
- Lasten kalusteet, pöytä + tuolit
- Lasten leluhyllä

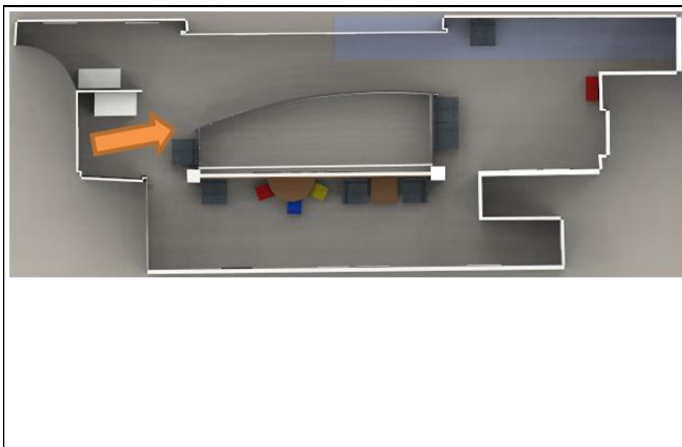
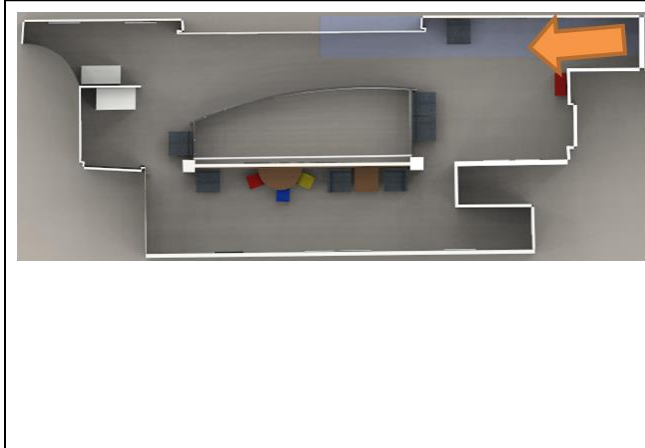
KÄYTÄVÄ 1

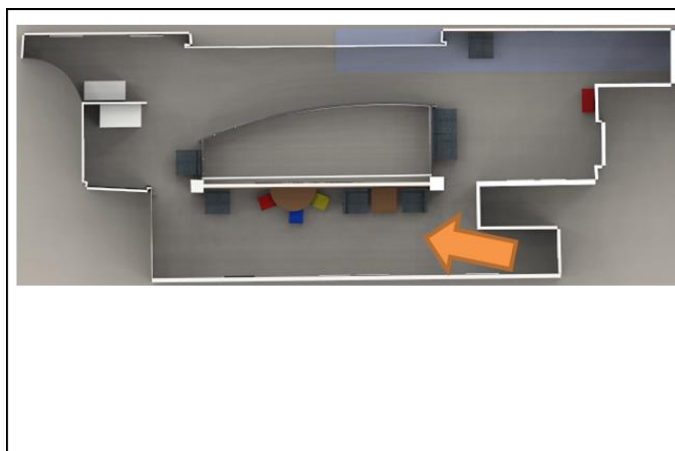
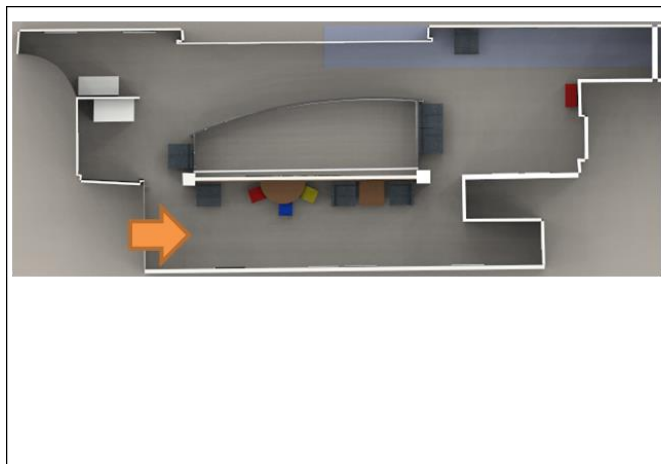
ODOTUSTILA 1

KÄYTÄVÄ 2

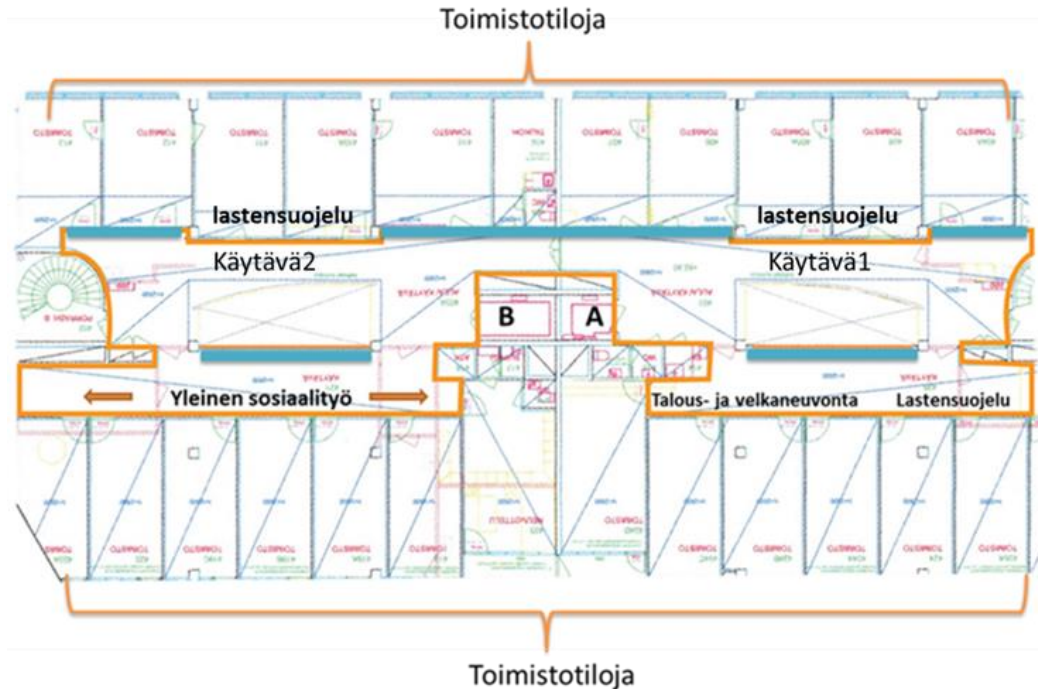

ODOTUSTILA 2

MAALAUSSOHJE

Tehosteet maalataan oheisen havainnekuvan mukaisille seinille. Maalattavat seinät on merkitty kuvaan sinisellä värillä.

Aikaisempi petrolinväriäinen seinä maalataan piiloon samalla valkoisen sävyllä kuin muutkin seinät jo entuudestaan ovat (maalarinvalkoinen).

Tehosteet maalataan Tikkurilan värikartan maalin sävyllä nro. S 311, Helle. tehosteväri hyväksytetään Hämeenlinnan kaupungin arkkitehdilla ennen maalaustyön alkua.

Tehostekuvio alkaa 300mm lattianrajasta, jonka jälkeen seuraa yksi tehostevärillä tehty vaakasuora raita, 100mm korkuisena. Tehosteraidan yläpuolelle jää 100mm tyhjää tilaa, jonka jälkeen toinen tehostevärinen 100mm korkuinen vaakaraita.

Kahden kapeamman raidan yläpuolelle jätetään 100mm korkuinen tyhjä alue, jonka yläpuolelle maalataan vaakaan 300mm korkuinen paksumpi tehosteraita. Koko tehosteen kokonaiskorkeus on 1000mm.

